

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2023

Bc. Anna Dittrichová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Komparace českých adaptací reality show Survivor

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Anna Dittrichová

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Milan Kruml, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 5. 2023

Anna Dittrichová

Bibliografický záznam

Dittrichová, Anna. *Komparace českých adaptací reality show Survivor*. Praha, 2023. 96 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml, Ph.D.

Rozsah práce: 152 876

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá komparací českých adaptací reality show Survivor, tj. pořady Trosečník (Prima, 2006), Robinsonův ostrov (Nova, 2017) a Survivor Česko & Slovensko (Nova, 2022). V teoretické části je nejprve vymezen žánr reality show – jeho definice, znaky, důvody úspěchu, jsou nastíněny módy reprezentace a rozdíl mezi reality show a realitou, je představena historie formátu, jeho klasifikace na subžánry a v neposlední řadě reality show v českém prostředí. Dále je vymezena globalizace televizních formátů a s tím související proces adaptací licencovaných formátů. V analytické části je nejprve popsána metodologie výzkumu a ve stručnosti jsou charakterizovány vybrané adaptace a původní globální formát. Následně je provedena samotná komparace tří českých adaptací reality show Survivor, přičemž v případě dvou novějších adaptací jsou do výzkumu zahrnuty pouze první série pořadu. Adaptace jsou srovnávány na základě těchto hledisek: název pořadu, programová strategie (vysílací schéma, počet epizod a jejich stopáž, doprovodné pořady), účinkující (soutěžící a moderátoři), vizuální a zvuková složka pořadu, struktura dílu, pravidla soutěže, výběr obsahu a zpětná vazba (sledovanost, kritika).

Klíčová slova

reality show, televizní formát, globalizace, adaptace, komparace, Trosečník, Robinsonův ostrov, Survivor

Abstract

This diploma thesis deals with the comparison of Czech adaptations of the reality show Survivor – i.e. Trosečník (Prima, 2006), Robinsonův ostrov (Nova, 2017), and Survivor Česko & Slovensko (Nova, 2022). In the theoretical part, reality TV is defined at first – its definition, characteristics, reasons for success, modes of representation, and the difference between reality TV and reality are outlined, history of the format, its classification to subgenres and reality TV in the Czech Republic is introduced. A description of the globalization of television formats and the process of adapting licensed formats follows it. In the analytical part, firstly, the comparison methodology is described, and briefly, the selected adaptations and the original global format are characterized. Subsequently, a comparison of three Czech adaptations of the reality show Survivor is accomplished. In two more recent adaptations, only the show's first series is included in the comparison. The comparison of adaptations is based on the following aspects: the name of the show, program strategy (broadcasting schedule, number, and duration of episodes, sideshow), the cast (contestants and hosts), the visual and audio elements of the show, the episode structure, rules, content selection, and feedback (viewership, reviews).

Keywords

reality TV, TV format, globalization, adaptation, comparison, Trosečník, Robinsonův ostrov, Survivor

Title

A Comparison of Czech Adaptions of the Reality Show Survivor

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu práce PhDr. Milanu Krumlovi, Ph.D., za ochotu diplomovou práci vést, za cenné rady, vstřícnost a rychlou komunikaci. Dále bych ráda poděkovala celé své rodině, partnerovi a nejbližším přátelům za veškerou podporu během celého studia.

Obsah

Úvod.....	11
1 Žánr reality show.....	12
1.1 Definice a znaky reality show.....	13
1.2 Důvody rozmachu a úspěchu žánru.....	14
1.3 Módy reprezentace	15
1.4 Reality show versus realita.....	16
1.5 Historie reality show	18
1.6 Subžánry reality show	21
1.6.1 Talentové soutěže (talent show).....	22
1.6.2 Získání partnera (dating show).....	23
1.6.3 Docusoap	23
1.6.4 Gamedoc (soutěžní sociální experimenty)	24
1.6.5 Skrytá kamera (hidden camera).....	24
1.6.6 Proměny stylu (makeover).....	25
1.6.7 Soudní tematika, vymáhání práva (courtroom and law enforcement)	25
1.6.8 Reality sitcom.....	26
1.7 Reality show v českém prostředí	26
2 Globalizace televizních formátů.....	31
2.1 Adaptace licencovaných formátů	32
3 Metodologie	35
3.1 Cíle výzkumu.....	35
3.2 Výzkumný soubor.....	35
4 Charakteristika jednotlivých pořadů	36
4.1 Globální formát Survivor	36
4.2 Trosečník.....	37
4.3 Robinsonův ostrov	37
4.4 Survivor Česko & Slovensko	37
5 Komparace adaptací	39
5.1 Název pořadu.....	39
5.2 Programová strategie.....	40
5.2.1 Vysílací schéma.....	40
5.2.2 Počet epizod a jejich stopáž.....	42

5.2.3	Doprovodné pořady	43
5.3	<i>Účinkující</i>	45
5.3.1	Soutěžící	45
5.3.2	Moderátoři	52
5.4	<i>Vizuální a zvuková složka pořadů</i>	55
5.5	<i>Struktura dílu</i>	60
5.6	<i>Pravidla soutěže</i>	64
5.7	<i>Výběr obsahu</i>	69
5.8	<i>Zpětná vazba</i>	72
5.8.1	Sledovanost	72
5.8.2	Kritika	78
	Závěr	81
	Summary	85
	Použitá literatura	89
	Teze diplomové práce	94

Seznam grafů

Graf 1: Věkové rozložení soutěžících reality show Trosečník.....	46
Graf 2: Věkové rozložení soutěžících reality show Robinsonův ostrov	48
Graf 3: Věkové rozložení soutěžících reality show Survivor Česko & Slovensko	50

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet epizod a jejich stopáž jednotlivých analyzovaných pořadů	42
Tabulka 2: Soutěžící pořadu Trosečník	47
Tabulka 3: Soutěžící pořadu Robinsonův ostrov	49
Tabulka 4: Soutěžící pořadu Survivor Česko & Slovensko	52
Tabulka 5: Sledovanost pořadu Robinsonův ostrov dle dat ATO	75
Tabulka 6: Sledovanost pořadu Survivor Česko & Slovensko dle dat ATO	78

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pořad Jak to vidí Robinsoni	43
Obrázek 2: Pořad Survivor Extra	44
Obrázek 3: Pořad Survivor X-tra.....	45
Obrázek 4: Pořad Survivor Fresh News	45
Obrázek 5: Marek Vašut jako moderátor reality show Trosečník.....	53
Obrázek 6: Jeff Probst, moderátor americké verze	53
Obrázek 7: Ondřej Novotný jako moderátor reality show Robinsonův ostrov	54
Obrázek 8: Martin Šmahel a Ondřej Novotný jako moderátoři reality show Survivor Česko & Slovensko	55
Obrázek 9: Logo pořadu Trosečník.....	55
Obrázek 10: Ukázka znělky pořadu Trosečník	56
Obrázek 11: Logo pořadu Robinsonův ostrov	57
Obrázek 12: Ukázka znělky pořadu Robinsonův ostrov	57
Obrázek 13: Logo pořadu Survivor Česko & Slovensko	58
Obrázek 14: Ukázka znělky pořadu Survivor Česko & Slovensko.....	58

Úvod

Reality show je fenomén, jenž se především v posledních dvou dekadách těší velké oblibě po celém světě. Za jeho úspěchem stojí zejména důraz na autentické osobnosti, situace a příběhy. Televize zároveň čím dál častěji zařazují v důsledku globalizace do svého programového schématu licencované formáty, které přetvářejí do vlastních adaptací. Jedním z těchto úspěšných globálních formátů je i Survivor, který celosvětový úspěch zaznamenává již přes dvacet let. Právě o jeho českých adaptacích pojednává tato diplomová práce.

Jejím cílem je porovnat tři české adaptace tohoto globálního formátu. Jako první se o tento formát pokusila televize Prima v roce 2006 se svou verzí Trosečník. Jelikož nebyla příliš úspěšná, další adaptace jménem Robinsonův ostrov vznikla až o jedenáct let později, tedy v roce 2017. Natočila ji konkurenční televize Nova, přičemž na úspěch první řady dokonce o rok později navázala i řadou druhou. Především kvůli vysoké finanční náročnosti však již další řady nevznikly. Až v roce 2022 se televize Nova společně se slovenskou televizí Markíza rozhodly k tomuto formátu vrátit a natočily pořad Survivor Česko & Slovensko. V současné době je vysílána druhá řada.

Teoretická část práce nejprve přibližuje samotný žánr reality show. Definiuje ho, uvádí jeho znaky, důvody rozmachu a úspěchu, popisuje módy reprezentace, rozdíly mezi reality show a realitou. Ve stručnosti se věnuje též historii reality show, její klasifikaci do několika subžánrů a představení reality show v českém prostředí. Nakonec téma zasazuje do kontextu globalizace televizních formátů a s tím souvisejících adaptací licencovaných formátů.

Po metodologickém nastínění výzkumu následuje samotná komparace. Adaptace jsou porovnávány na základě několika předem definovaných kritérií. Po základní charakteristice pořadů jsou nejprve srovnány zvolené názvy, programová strategie, tedy zasazení do vysílacího schématu, počet epizod a jejich stopáž a doprovodné pořady adaptací. Dále jsou srovnání účinkující, tj. soutěžící i moderátoři, vizuální a zvuková složka pořadů a struktura jednotlivých dílů. Nakonec jsou porovnána rovněž pravidla soutěže, obsah, na nějž je v epizodách kladen důraz, a zpětná vazba, tedy jak údaje o sledovanosti, tak divácká kritika.

Během psaní této diplomové práce televize Nova začala vysílat druhou řadu pořadu Survivor Česko & Slovensko. Do analýzy však nebyla zahrnuta, jelikož v době odevzdání práce nebyla ještě celá odvysílána, a nejsou tak k dispozici kompletní data. Z dílů, které již odvysílány byly, je však patrné, že je v mnoha aspektech velmi rozdílná od řady první, a do budoucna by se tak nabízela komparace jednotlivých řad.

1 Žánr reality show

Žánr reality show (reality TV) patří od počátku 21. století mezi nejoblíbenější televizní žánry. Slovník mediální komunikace jej charakterizuje jako „televizní žánr postavený na znázorňování reálných situací – prezentuje dokumentární záznamy či zaznamenává spontánní scény“ (Reifová 2004, s. 206). Všichni aktéři, prostředí i situace tedy vycházejí z reality. Ze své podstaty má sice nejbližší k dokumentu, a to kvůli zobrazování reality, ta však může být v případě reality show značně konstruována a manipulována pro dosažení primární funkce žánru – zábavy. Cílem je tedy divákům ukázat pouze zajímavé části, které vytvoří příběh, přičemž produkce často do událostí zasahuje tak, aby tento příběh vytvořila. Diváci si jsou navíc ve většině případů vědomi toho, že je realita manipulována, a nejedná se tak o skutečné zobrazení reality.

Ačkoli je v této práci používán termín žánr, v odborné literatuře se pro označení reality show používá jak termín žánr, tak termín formát. Můžeme si proto klást otázku, zda lze jednoznačně reality show k jednomu či druhému zařadit. (Kavka 2012, s. 5–6) Žánr označuje díla, která mají společné charakteristiky. Jediným definičním rysem reality show, na kterém se však kritici shodují, je její hybridita, tedy to, že v sobě mísí několik dalších žánrů. Reality show navíc využívá několik různých narativních způsobů. Formát je na druhou stranu problematický kvůli tomu, že se jedná o „již konkrétní pořad s ustálenou podobou, jehož licenci lze prodat nebo koupit“ (Šardická 2019, s. 67), kvůli čemuž taktéž nelze reality show jednoznačně přiřadit k označení formát.

Tuto otázku shrnuje velmi vhodně Mikuláš, a to následovně: „Dnes pod reality TV rozumíme spíše kategorii zastřešující rozličné žánrové podoby televizních komunikátů, které jednak hybridují na tradiční televizní žánry a jednak přinášejí nový prvek ‚reality‘, čímž těmto žánrům přidávají novou kvalitu. Reality TV není ustálená kategorie, ale právě naopak, je to kategorie nestále hledající svoje možnosti žánrového vyjádření.“ (Mikuláš 2011, s. 21)

Stejně jako se odborná literatura různí v zařazení k žánru či formátu, ani užívání termínů *reality TV* a *reality show* není zcela konzistentní. V této práci budeme užívat termín *reality show*.

1.1 Definice a znaky reality show

Termín reality show (reality tv) se používá od 90. let 20. století, kdy byly znovu obnoveny observační dokumenty. V této kapitole bude představeno několik definic a charakteristik různých autorů.

Podle Butlera (2012, s. 134–137) je reality show postavena na aktérech, prostředí a situacích z reality, přičemž se jedná o hybridní žánr založený na prvcích jak fikční, tak non-fikční tvorby. Zároveň upozorňuje na minimum napsaných dialogů a podobnost zvukového a vizuálního stylu s dokumentem nebo herní show.

Ouellette a Murray při definici žánru upozorňují na některé jeho charakteristiky, jako je minimum scénáře a prvek obyčejných lidí, avšak definují jej jako „*neskrývaně komerční žánr spojený spíše s fúzí populární zábavy s odkazováním na ztvárnění reality než s estetickými pravidly a jistotami*“ (Ouellette a Murray 2004, s. 2).

Podle Kavky (2012, s. 5) jsou pořady, které spadají pod užívaný termín reality show, velmi různorodé, a je proto obtížné reality show definovat. Podává proto zjednodušenou definici reality show, podle níž se jedná o „*pořady bez scénáře, v nichž jsou neprofesionální aktéři pozorováni kamerami v předem připraveném prostředí*“, a komplexnější definici: „*vnitřní rysy reality show doplňuje informacemi o kritických diskurzích a kulturních ekonomikách, do nichž jsou zasazeny*“ (Kavka 2012, s. 5).

Dovey (in Creeber 2015, s. 135) reality show charakterizuje následujícími znaky: záběry z videokamer, sledování a pozorování; účastníci v první osobě či svědectví očitých svědků; rekonstrukce opírající se o styly narativní fikce; spojení se studiem a komentujícím moderátorem; vyjádření odborníků (například psychologů či pracovníků záchranné služby), přičemž pořad nemusí obsahovat všechny zmíněné charakteristiky.

Korda (2013, s. 53) udává čtyři následující znaky, přičemž si uvědomuje, že pouze tyto znaky se blíží označení obecně všech nefikčních pořadů: minimum scénaristické přípravy, zapojení sociálních aktérů, navázání na tradici dokumentu, zábavná či dramatická funkce pořadu.

Z výše uvedených definic vyplývá, že se různí autoři shodují na minimální scénaristické přípravě, obyčejných lidech a prostředích a situacích z reality a primárním cíli, kterým je zábava. Je však nutné zmínit, že mnoho pořadů vyžaduje především v předprodukčních fázích scénaristickou přípravu a taktéž prvek obyčejných lidí přestává být podmínkou, jelikož se stále

častěji do reality show zapojují celebrity. (Šardická 2019, s. 68) Zobrazování reality se bude věnovat kapitola 1.4.

Jak bylo zmíněno v kapitole 1, reality show lze považovat za žánrový hybrid. Co se týče zmíněných společných charakteristik, se sitcomem má společné „prostředí, z něhož účinkující postavy nemohou uniknout“, s dokumentem „formu zakládající se na faktech se zřejmým zájmem o průzkum lidského chování a vztahů“, s dramatickým pořadem „tok sekvencí zaměřených na detailní zkoumání charakteru účinkujících“ (Orlebar 2012, s. 47). Dále je zřejmá podobnost se soutěžní show, v níž účinkující soutěží nejen o ceny, ale i o šanci zůstat v soutěži, s talk-show, v níž jsou reflektována sociální témata a účastníci se zpovídají, a v neposlední řadě podobnost s lifestylovým pořadem, který klade důraz na „vytváření a proměňování osobnosti a na předvádění toho, že se lidé mohou měnit, učit jeden od druhého a také ze svého prostředí a že sociální vztahy lze změnit“ (Orlebar 2012, s. 47). Primárním rozdílem mezi reality show a fikčními pořady je však autentičnost postav, situací a příběhů.

1.2 Důvody rozmachu a úspěchu žánru

Žánr reality show je v současné době velmi oblíbený jak z pohledu diváků, tak z pohledu tvůrců, a to z několika důvodů. Zaprvé jej lze snadno přejímat a variovat pro potřeby konkrétní země. Pokud je reality show úspěšná na globálním trhu, tvůrci již ví, co na diváky fungovalo v jiných zemích světa, a mohou formát jen mírně přizpůsobit své zemi a kultuře.

Dalším důvodem, proč se v současné době televize často uchylují právě k reality show je například přilákání mladého publika, které přitahuje především možnost interakce a provázanost s internetem. Reality show jsou nicméně výjimečné tím, že je většinou sledují všechny generace diváků. Tvůrci z tohoto důvodu i ve výběru soutěžících úmyslně pracují s mezigeneračním vzorkem. Dále jsou zde výrazně nižší produkční náklady než u dramatických pořadů – Korda uvádí až osminásobně nižší náklady na výrobu stopáže stejné délky (Korda 2013, s. 54).

V současné době se navíc reality show dostává i mimo televizi, a to především na internet, konkrétně na webové stránky jednotlivých pořadů či sociální sítě jak pořadů, tak samotných soutěžících. Účinkující reality show se tak v očích veřejnosti stávají stejnými celebritami, jako jsou například herci, zpěváci či sportovci. Nejenže se soutěžící často stanou influencery na sociálních sítích, jejich život navíc po skončení reality show sledují i média. Televize tedy obyčejným lidem umožňuje stát se celebritou. (Hill 2015, s. 94)

Do formátu mohou být dále obsazeny i celebrity, které chtějí upoutat pozornost. Jak ale poznamenává Hill (2015, s. 95), často se jedná o tzv. D-list či Z-list celebrity, tj. osoby, které nejsou příliš známé a ničím významné. Hranice mezi celebritami a obyčejnými lidmi se tedy v případě reality show stírá. Z obyčejných lidí se stávají celebrity, zatímco celebrity jsou představovány stejně jako obyčejní lidé. Díky reality show navíc vznikl nový druh celebrit, tzv. profesionální soutěžící, kteří se účastní několika reality show a za každou cenu se snaží stát slavnými. (Hill 2015, s. 94; 102–103)

Za úspěchem pořadu vždy stojí taktéž vhodný výběr účastníků, kteří vytvoří divácky zajímavou show. Stejně důležitou roli však hraje i výběr moderátora, který reality show provází a přispívá k atmosféře pořadu. Moderátor může k soutěžícím zaujímat přátelský vztah, nebo je naopak konfrontovat. V některých případech se moderátor může stát značkou celého pořadu, stalo se tak například v případě americké reality show *Survivor* a moderátora Jeffa Probst a či v případě *Hell's Kitchen* a šéfkuchaře Gordona Ramseyho. (Korda 2013, s. 59)

Podle Orlebara (2012, s. 94) může úspěšnost reality show zvýšit kombinace méně významných celebrit, obyčejných lidí, prvek soutěžení a zajímavé lokace.

1.3 Módy reprezentace

To, jak je realita divákovi předkládána, charakterizují tzv. módy reprezentace. Korda (2013, s. 59) shrnuje tři módy, které reality show charakterizují – observační, interaktivní a reflexivní. Observační mód se vyznačuje „*sledováním interakcí sociálních aktérů v přirozeném či uměle vytvořeném prostředí*“. Jak už bylo řečeno, cílem je ale vyrobit především zábavný pořad, který vytvoří příběh, čehož si jsou diváci ve většině případů vědomi. Dalším znakem je interaktivní mód – soutěžící jednak interagují s moderátorem či porotou a jednak se užívá též divácká participace. Diváci mohou například svým hlasováním rozhodovat o tom, kdo ze soutěžících v reality show zůstane a kdo vypadne. V neposlední řadě „*je stále častějším projevem žánru reality TV také příklon k sebereflexivitě, tedy mechanismu, kdy se vedle reprezentace reality stává stejně důležitým prvkem sdělení i poukaz na konstrukci pořadu samotného, případně jeho pozici a funkci v rámci showbusinessu jako průmyslu*“ (Korda 2013, s. 59).

Butler (2012, s. 138) definuje celkem čtyři způsoby (módy) reprezentace, k již zmíněnému observačnímu interaktivnímu a reflexivnímu přidává expoziční. Observační mód se snaží co nejpřesněji odrážet realitu.

Expoziční mód je podle něj ve většině případů skryt, jelikož reality show mají působit tak, že přesně ukazují to, co se během show stalo, a tvůrci tak skrývají i celý postprodukční proces,

kdy vybírají, které záběry se do finálního sestřihu dostanou a které nikoli. Konflikty vzniklé v show však může uměle podporovat nejen například zvolená hudba, ale i jiné řazení událostí, než je to skutečné, chronologické. Důležité je totiž vytvořit příběh pro diváka. Expoziční mód je naopak zřetelný u reality show *Big Brother*, kdy divák může na internetu dění nepřetržitě sledovat a vidět jakkoli neupravené záběry. Realita tak nemůže být v sestřihu pro televizi tolik upravována, jelikož by nepřetržitě sledování mohlo být porovnáno se sestříhaným dílem. (Butler 2012, s. 138)

Interaktivní mód se může projevovat v několika rovinách – v interakci mezi televizní realitou a realitou (více v kapitole 1.4) či mezi televizní realitou a světem diváka. Někdy totiž soutěžící pomyslně zastupuje divácký svět. Ve vědomostních soutěžích však divácká interakce nemá žádný vliv na soutěž samotnou, zatímco v reality show jako *Big Brother*, *Dancing with the Stars* či *American Idol* hlasování do vysoké míry ovlivňuje dění v dalších dílech soutěže. (Butler 2012, s. 138–139)

Reflexivní mód se zabývá otázkou, zda reality show upozorňuje na vlastní konvence. V počátcích žánru se tomu tak dělo velmi výjimečně, zatímco v současné době došlo ke změně v přístupu. Například v jedné z prvních reality show *Cops* tvůrci policii nepokládali žádné otázky, nevstupovali do děje a policie nemluvila o kameře, zatímco například v reality show *Big Brother* soutěžící otevřeně mluví o hlasování, kamerách a způsobu soutěže. Reflexivní jsou též talentové soutěže jako *Pop Idol* či *American Idol*, odhalují totiž proces tvorby nové celebrity. Vrcholem reflexivity byla dle Butlera (2012, s. 141) poměrně neúspěšná americká reality show s názvem *The Reality Show* z roku 2005, která zobrazovala to, jak se reality show tvoří. Porota složená z účastníků jiných reality show posuzovala návrhy nových reality show od soutěžících, přičemž cenou měla být účast v tomto pořadu. (Butler 2012, s. 139–141)

1.4 Reality show versus realita

Ačkoli samotný název odkazuje ke znázorňování reality a žánr využívá prvků dokumentu, je nutno podotknout, že realita v reality show se nerovná skutečné realitě. I to byl jeden z důvodů, proč byl tento žánr zprvu kritizován. Podle kritiků se totiž nejednalo ani o realitu, zároveň ale ani o dobrou fikci (Butler 2012, s. 134). Oullette a Murray (2004, s. 5) však tvrdí, že „zatímco někteří kritici reality show považují za nudný, lživý a zjednodušený žánr, reality show poskytuje vícevrstvý divácký zážitek, který závisí na kulturně a politicky komplexních představách o tom, co je skutečné a co ne“.

Diváci jsou si však vědomi, že ačkoli reality show sledují kvůli touze po autentičnosti, je před nimi vykonstruován fiktivní příběh. (Ouellette a Murray 2004, s. 5) Realita může být v reality show ovlivňována několika způsoby. Reifová zmiňuje čtyři problémy realičnosti žánru:

- „účastníci sledují rámcový scénář,
- účastníci jsou programově vybíráni [...],
- natočený materiál je radikálně sestřihán a prezentován ve formě příběhu,
- účastníci si jasně uvědomují, že jsou natáčeni.“ (Reifová 2004, s. 207)

Prvním problémem realičnosti je to, že náplň dne soutěživých je předem stanovena, postupuje se tedy podle jakéhosi rámcového scénáře a vytvořené situace nejsou plně autentické.

Při výběru účastníků se nejedná o náhodný výběr účastníků, který by kopíroval realitu, nýbrž o záměrný výběr divácky co nejzajímavější skupiny lidí. V zájmu vyšší sledovanosti jsou navíc vybíráni především extrovertní lidé, mezi kterými je možný vznik konfliktu, případně lidé s extrémním psychologickým profilem.

Cimický (in Štroblová 2009, s. 110; Rohál a Tychtl 2005, s. 175–176) upozorňuje na to, že účastníky reality show lze klasifikovat dle charakteru a zařazení ve skupině do čtyř skupin podle Schindlerova modelu:

- alfa – vůdce a autorita skupiny,
- beta – autoritativní typ, jenž má znalosti či schopnosti, kterých si ostatní váží,
- gama – největší část skupiny, přizpůsobiví členové, kteří se identifikují s alfou,
- omega – neoblíbená osoba na okraji skupiny, na níž si ostatní dokazují svou převahu.

U castingu může být přítomen psycholog, který vybírá a vylučuje psychicky labilní jedince. Zároveň může být soutěživým k dispozici i po skončení natáčení. (Štroblová 2009, s. 103) Lidé, kteří projeví o účast v reality show zájem, musí většinou projít velmi náročným castingem. Často se skládá nejprve z různých formulářů a videonahrávek, následně z osobních setkání s tvůrci. Například pro 45. řadu americké reality show Survivor je třeba ve formuláři projevujícím zájem o účast vyplnit kromě osobních údajů, jako jsou jméno, adresa a kontaktní údaje, též informace o vzhledu (výška, váha, barva vlasů, etnikum atd.) a dále o zaměstnání, vzdělání, vztahu či vztahu k samotné reality show. V neposlední řadě je třeba přiložit svou fotku a videonahrávku. (CBS 2022)

Výsledný výběr vždy odpovídá tomu, jak tvůrci chtějí, aby pořad přibližně vypadal. Stejně jako v hraných pořadech totiž tvoří několik typů postav, podle kterých účinkující vybírají, například intrikány. „*U konkrétních pořadů lze tyto původní záměry rekonstruovat a lze analyzovat casting pořadů na ose homogenní–heterogenní skupina, její členění podle parametrů genderu, sexuální orientace, povolání, věku, fyziognomie atd.*“ (Korda 2012, s. 58). Výsledný výběr účastníků je navíc ovlivněn též pohlavím, věkem, rasou, místem původu či sexuální orientací – tvůrci se snaží o co nejrůznorodější vzorek.

Zobrazení reality též značně ovlivňuje střih v postprodukcii. Získaný materiál je sestřihán a prezentován tak, aby byl divácky zajímavý a vytvářel příběh. Některé věci tak mohou být vytrženy z kontextu, některé zase vůbec nezařazeny do konečného sestřihu, čímž může být uměle konstruován obraz o jednotlivých soutěžících. (Reifová 2004, s. 207)

Posledním jevem, který může dle Reifové ovlivňovat realitu, je to, že účastníci si jsou vědomi, že jsou neustále natáčeni, čemuž mohou alespoň ze začátku přizpůsobovat své chování. Často navíc danou reality show předem velmi dobře znají, a mohou tak s předstihem vytvářet svou herní strategii.

Podle Orlebara „*reality show usilují o určitý druh realismu tím, že ukazují, jak se účastníci snaží udržovat povrchovou fasádu postavy, kterou chtějí být, přitom se však zároveň odhaluje i část jejich autentického ‚já‘ za ní. Reality show si tedy vypůjčuje [...] některé z charakteristik připisovaných ‚realistickému‘ hraní v dramatických dílech a propojuje je s dokumentaristickým odhalováním aktuálních sociálních témat prostřednictvím vyprávění osobních příběhů*“ (Orlebar 2012, s. 96).

Kapitolu je nicméně vhodné ukončit Jirákovou poznámkou, že „*jakkoli umělé jsou podmínky, do nichž jsou pro diváka účastníci soutěže zasazeni, jakkoliv je děj soutěže pečlivě režirován a promyšleně posouván vpřed, jakkoliv jsou úkoly, které soutěžící plní, samoučelné, vždy platí, že na scéně jsou neherci, dobrovolníci ‚z obecnstva‘, a jejich reakce jsou v daný okamžik a v daném kontextu autentické ve smyslu původnosti*“ (Jiráková in Rohál a Tychtěl 2005, s. 167).

1.5 Historie reality show

Různí autoři považují za zcela první reality show různé pořady, nicméně všichni se shodují v tom, že se žánr reality show začal rozvíjet v 80. letech 20. století ve Spojených státech amerických.

Podle Reifové (2004, s. 206) lze za počátek žánru považovat úspěch amerického pořadu *Cops* z roku 1989, který sledoval každodenní práci policistů. Pořad je úspěšný dodnes, k červenci 2022 byla odvysílána již 33. řada. Orlebar (2012, s. 94) považuje za úplně první reality show pořad *The Real World* z roku 1992, který byl zcela určitě prvním experimentem spočívajícím v neustálém sledování soutěžících v uzavřeném prostoru. V pořadu bylo vybráno několik mladých lidí, kteří po určenou dobu společně žili v jednom domě, přičemž byli neustále natáčeni. Natočené záběry byly následně komentovány a prezentovány jako seriál. Pořad *Cops* nicméně vysílala televizní síť Fox, která tehdy teprve začínala, a nebyla tak ještě konkurentem významných sítí jako ABC či CBS, a pořad *The Real World* vysílal kabelový kanál MTV, přičemž v roce 1990 mělo kabelové kanály pouze 56 % domácností s televizí a MTV navíc nebylo k dispozici na všech z nich. (Butler 2012, s. 134)

Dovey (in Creeber 2015, s. 135) spatřuje počátek reality show v USA v pořadu *Unsolved Mysteries*, který vznikl v roce 1987 a dokumentoval záhady, paranormální jevy, nevyřešené zločiny či konspirační teorie. Následovaly pořady jako *Rescue 911*, rekonstruuující události hlášené na telefonní linku 911, *Cops* či *America's Most Wanted*, jenž byl svou podstatou podobný britskému *Crimewatch UK*. Na konci 80. let byly totiž televize nuceny vzhledem k finančním problémům a pracovním nepokojům změnit své programové strategie, do nichž zařadily pořady, jejichž výroba je levná, snadno se prodávají v zahraničí a do nichž nemusí zapojovat scenáristy a herce. Právě pořady jako *Unsolved Mysteries*, *Rescue 911* či *America's Most Wanted* tato kritéria splňovaly. (Ouellette a Murray 2004, s. 7)

Z finančních důvodů byly nuceny zařadit takové pořady do svého vysílání i veřejnoprávní televize v Evropě. Komerční stanice tehdy vysílaly populární pořady, často přejaté ze Spojených států amerických, a veřejnoprávní stanice jim potřebovaly konkurovat. Žánr reality show se tehdy velmi rozvíjel ve Velké Británii či Nizozemsku, ale i dalších evropských státech. (Ouellette a Murray 2004, s. 7)

Právě již zmíněný pořad *Crimewatch UK* z 80. let je považován za první reality show ve Velké Británii. Zabýval se rekonstrukcí skutečných spáchaných zločinů, a to i za pomoci záběrů z bezpečnostních kamer, přičemž vyzýval veřejnost, aby pomohla k vyřešení případu. Pořad byl taktéž velmi úspěšný, k roku 2017 bylo natočeno celkem 35 řad. V 90. letech vznikaly další pořady, které využívaly především záběry z kamer či natočená videa. Některé se zaměřovaly na práci policie a lékařů, například pořad *Police, Camera, Action*, který prezentoval záběry z policejních kamer, či *Blues and Twos*, jenž prezentoval práci lékařů v záchranné službě. Dále

byl populární pořad *Caught on Camera*, který vyprávěl události jako potopení lodi či tornádo očima svědků. (Orlebar 2012, s. 94–95; Dovey in Creeber 2015, s. 135)

Téměř všechny výše zmíněné pořady z počátku vzniku žánru spojují autentické záběry z amatérských videokamer či skrytých kamer, které však tehdy i přes svou nižší kvalitu pro publikum znamenaly jakousi pravdivost a přesnost. (Dovey in Creeber 2015, s. 137)

Od již zmíněných 90. let, kdy se ukázalo, že především zločin je divácky atraktivní, začaly reality show nabývat na popularitě a díky svému úspěchu postupně pronikat do hlavních vysílacích časů po celé Severní Americe a Evropě. Velmi rychle předčily svou vysokou sledovaností tehdy oblíbené fikční pořady či varieté, které narážely na nezájem diváků. Reality show byly navíc oproti fikčním pořadům znatelně méně ekonomicky náročné na výrobu a bylo natočeno velké množství epizod, které bylo možné vysílat v některých případech i denně. (Dovey in Creeber 2015, s. 135; Šardická 2019, s. 67)

Do povědomí diváků se však žánr reality show dostal až díky sérii *Big Brother* vysílané od roku 1999 (Orlebar 2012, s. 93). *Big Brother*, vytvořený nizozemskou produkční společností Endemol, se stal bezkonkurenčním fenoménem především kvůli způsobu, jakým spojil hned několik prvků. Soutěžícími byli obyčejní lidé, kteří byli pod neustálým dohledem kamer, a tedy i diváků. K těmto již existujícím prvkům se nově přidal i formát soutěže, navíc se značným psychologickým aspektem, kdy soutěžící museli fungovat jako tým, ale v jisté chvíli jej byli nuceni zradit. Kombinace týmu a soutěže tak vytvořila divácky zábavné drama. Nové technologie navíc umožnily přidat i prvky interaktivity s diváky – ti jednou týdně hlasovali o tom, kdo ze soutěžících se vystěhuje, čímž značně přispívali k vysokým ziskům tvůrců, a navíc mohli na internetu živě sledovat záběry z kamer. Mohli se tak dostat k mnoha záběrům, které nebyly do výsledného sestřihu zařazeny. Reality show tehdy navíc normalizovaly nepřetržitě sledování lidí pomocí kamer nejen v televizi, ale i na veřejných prostranstvích. Stále více pořadů tedy spoléhalo na to, že obyčejní lidé budou ochotni být nepřetržitě sledováni kamerami (Ouellette a Murray 2004, s. 6).

Big Brother se stal úspěšným především v Nizozemsku, Španělsku, Velké Británii a Spojených státech amerických, ale i v dalších zemích po celém světě. Svým pojetím na něj navázali tvůrci dalších reality show, které vznikaly později, jelikož již věděli, co u diváků funguje. (Dovey in Creeber 2015, s. 137) O reality show jako fenoménu tak lze hovořit až od přelomu století, kdy se vedle pořadu *Big Brother* vysílaly v zemích po celém světě v hlavním vysílacím čase i velmi úspěšné pořady jako *Who Wants to Be a Millionaire?* či *Survivor* (Butler 2012, s. 134). Například pořad *Who Wants to Be a Millionaire?* byl po mimořádném úspěchu

ve Velké Británii vysílán ve Spojených státech amerických v hlavním vysílacím čase, ačkoli běžně se podobné herní show vysílaly spíše odpoledne. Navíc se tehdy pořady začaly vysílat v průběhu celého roku, nedebutovaly pouze v září, jak tomu bylo doposud, a jednotlivé epizody se začaly reprízovat. V lednu 2003 tvořily pořady založené na realitě na stanici ABC dokonce až sedminu veškerých programů, navíc ABC společně se stanicemi NBC, Fox či CBS divákům do nadcházející sezóny slíbily omezení fiktivních pořadů a nasazení ještě více pořadů založených na realitě. (Ouellette a Murray 2004, s. 4).

Kavka (2012) shrnuje historický vývoj reality show do několika vývojových etap. Nejprve vymezuje dobu před samotným žánrem reality show, kdy se poprvé projevovaly snahy zachytit televizní realitu, například využitím skryté kamery v pořadu *Candid Camera* (od roku 1947) nebo natáčením každodenního života v *An American Family* (1973). Samotný žánr reality show pak rozděluje do tří generací. První generaci, zasazenou do let 1989–1999, charakterizují videokamery. Tehdy se prosazovaly především pořady založené na skutečném zločinu. Pro druhou generaci jsou charakteristické soutěžní pořady založené na neustálém dohledu, konkrétně *Big Brother* a *Survivor* znamenaly v letech 1999–2000 velký přelomový bod. V letech 2001–2005 se pak dále prosazovaly soutěžní pořady, které účastníkům umožňovaly se sebezdokonalovat. Třetí generace, která se začala prosazovat od roku 2002, znamenala posun od zájmu o obyčejné lidi k zájmu o celebrity, a to ať již známé celebrity, tak nově produkované, například talentovými soutěžemi.

Samotný termín *reality tv (reality show)* byl poprvé použit na počátku 90. let 20. století, kdy vznikaly právě pořady založené na zločinu či příbězích o zdraví, které lze též nazývat *trauma tv*, a bylo potřeba na tyto nové tendence reagovat. Od této doby se jeho používání značně rozšířilo. V současné době odkazuje i k pořadům, kde vystupují obyčejní lidé, využívající zpovědnice, k docusoapům a k zábavním pořadům obecně. Termín *reality tv (reality show)* dnes odkazuje k žánru, který je založen na přímém, nezprostředkovaném popisu událostí, spojených s dohledem videokamer. (Dovey in Creeber 2015, s. 135)

1.6 Subžánry reality show

Žánr reality show lze klasifikovat do několika subžánrů, tj. konkrétnějších kategorií. V této kapitole budou některé subžánry reality show blíže představeny, a to na základě klasifikace několika autorů – Susan Murray s Laurie Ouellette, Jeremyho Butlera a Jakuba Kordy. Tato vlastní klasifikace si tedy neklade za cíl zahrnout všechny existující subžánry, nýbrž na základě odborné literatury charakterizovat alespoň některé z nich.

Korda (2013, s. 54–57) například subžánry reality show vymezuje na základě jejich tématu či funkce na talentové soutěže, získání partnera, docusoap, soutěžní sociální (laboratorní) experimenty, skrytou kameru, proměny stylu, soudní tematiku – vymáhání práva, reality sitcom a zpovědníci, přičemž si je však vědom, že výčet není vyčerpávající.

Butler (2012, s. 135–136) klasifikuje žánr reality show do deseti subžánrů, a to na soudní síň a vymáhání práva (courtroom and law enforcement), získání partnera (dating), docusoap a docudrama, gamedoc, skrytou kameru (hidden camera), proměny vzhledu a vylepšení (makeover/self-improvement), reality sitcom, renovace (renovation), talentové soutěže (talent contests/searches) a denní talkshow (daytime talk show).

Ouellette a Murray (2004, s. 3–4) vymezují osm subžánrů, a to gamedoc, získání partnera (dating program), proměny stylu (makeover/lifestyle program), docusoap, talentové soutěže (talent contest), soudní tematiku (court programs), reality sitcomy a show s celebritymi.

Z výše popsaných klasifikací jsou proto dále podrobněji charakterizovány následující subžánry:

- talentové soutěže,
- získání partnera,
- docusoap,
- gamedoc,
- skrytá kamera,
- proměny stylu,
- soudní tematika, vymáhání práva,
- reality sitcom,
- denní talkshow.

1.6.1 Talentové soutěže (talent show)

Jelikož různí autoři pojmají televizní žánry odlišně, právě v pojetí talentových soutěží se v některých případech liší – někdy jsou řazeny do žánru reality show, jindy jsou naopak vymezeny jako samostatný žánr (Orlebar 2012, s. 47).

Talentové soutěže jsou soutěžní pořady, v nichž postupně z velké skupiny soutěžících jednotliví soutěžící vypadávají, a to na základě hlasování buď odborné poroty složené z celebrity, nebo diváků. Vítěz show většinou získává peněžní výhru, soutěžící obecně mohou získat status celebrity v daném oboru, což může být pro některé z nich důvodem účasti. Talent soutěžících

je většinou v talentových soutěžích rozvíjen profesionály z oboru – ať už se jedná například o gastronomii, či zpěv. „*Jedním z příznačných prvků tohoto subžánru je práce s opulentní mizanscénou a přepjatými reakcemi poroty (viditelnou performancí), které do velké míry stojí za komunikací emocí divákům, respektive vytvářejí emocionální kontext pro diváckou recepci*“ (Korda 2013, s. 55).

Ačkoli předchůdcem talentových soutěží je rozhlasový a televizní pořad *Ted Mack and the Original Amateur Hour* vysílaný již od roku 1934 (v rozhlase) a 1948 (v televizi), talentové soutěže prožívaly svůj boom především v prvním desetiletí 20. století, kdy vznikaly pořady jako *Pop Idol*, *American Idol*, *The Apprentice*, *The X Factor* či *Got Talent*. (Butler 2012, s. 136). V současné době zájem o talentové soutěže poněkud opadá, nicméně stále se natáčí další řady dříve populárních pořadů, případně vznikají zcela nové talentové soutěže.

1.6.2 Získání partnera (dating show)

Záměrem těchto pořadů je pomoci účinkujícímu najít si partnera, a to buď v rámci jedné epizody, kdy mají diváci větší odstup, nebo propracovanějším způsobem v celé sérii pořadu, kdy se naopak buduje emocionální angažovanost diváků, kteří se zajímají o osudy soutěžících. „*Tyto formáty často prozrazují, že ačkoli diváci jsou skeptičtí vůči skutečným citům aktérů, tak příslib a naplnění happy endu je důležitou diváckou atrakcí, která má potenciál budit onu silnou emociální angažovanost*“ (Korda 2012, s. 55).

Typ tohoto pořadu se objevil ve Spojených státech již v roce 1965, kdy vznikl pořad *The Dating Game*, načež se téma obnovilo v 90. letech 20. století a následně po přelomu tisíciletí, kdy v USA vznikaly pořady jako *Who Wants to Marry a Multi-Millionaire?*, *The Bachelor*, *Mr. Personality*, *Flavor of Love* či *Joe Millionaire*. (Korda 2013, s. 55; Butler 2012, s. 135)

Tzv. dating show jsou celosvětově velmi oblíbené i v současné době. Neustále vzniká mnoho nových pořadů, a to jak na komerčních stanicích televizí, tak především na streamovacích platformách.

1.6.3 Docusoap

Docusoap kombinuje observační dokument a drama zaměřující se na postavu a její vztahy, přičemž se většinou soustředí na specifické prostředí, jako je například nemocnice či letiště, které předpokládá emocionálně vypjaté situace. Tvůrci pak natočené záběry sestřihají do příběhu podobnému fikčním pořadům. Označení *soap* odkazuje k žánru mýdlové opery (soap opera) právě kvůli důrazu na postavy a jejich vztahy. Důraz je tedy kladen na zábavnost, postavy a vztahy. (Korda 2013, s. 55)

Za jeho předchůdce lze považovat americký pořad *An American Family* z roku 1973, který dokumentoval každodenní život rodiny z vyšší střední třídy. Subžánr docusoap měl nicméně vysokou sledovanost především ve druhé polovině 90. let ve Velké Británii, kdy převýšil i tehdy velmi oblíbená televizní dramata a sitcomy. Na druhou stranu jinde než ve Velké Británii zdaleka tolik neprorazil. (Korda 2013, s. 55; Butler 2012, s. 136) Butler (2012, s. 136) do tohoto subžánru řadí též pořady jako *Newlyweds: Nick and Jessica*, dokumentující vztah Nicka a Jessicy, *The Real World* (více v kapitole 1.5) či *The Jersey Shore*, sledující skupinu lidí v uzavřeném prostoru. Ouellette a Murray (2004, s. 4) zase zmiňují pořady *Sorority Life*, pozorující dívky, které se rozhodly stát členem sesterstva, a *High School Reunion*, v němž se scházejí školní třídy ze střední školy po deseti letech.

1.6.4 Gamedoc (soutěžní sociální experimenty)

Sociální experimenty jsou postavené na tom, že soutěžící jsou umístěni do prostředí, které je kontrolované a sledované, přičemž jsou sledovány především jejich vzájemné vztahy. Zároveň se jedná o formu soutěže, kdy soutěžící postupně vypadávají – o tom, kdo vypadne, často hlasují sami soutěžící mezi sebou, případně se mohou zapojit diváci. Cílem tvůrců je tedy sestavit divácky zajímavou skupinu soutěžících, mezi nimiž by mohlo dojít k potenciálnímu konfliktu. Vzájemné soužití je následně něčím narušeno, ať už například změnou prostředí, nařízenými pravidly, či zbavením se nějakého objektu, a úkolem soutěžících je se s touto změnou vyrovnat, přičemž diváci je u toho sledují. „*Observační forma je často kombinovaná s pseudomonologickými interview či komentáři, které pomáhají lépe dokreslovat emocionální napětí objevující se v těchto experimentálně vytvořených situacích, komentáře mají za cíl evokovat narativní (kauzální) souvislost mezi zaznamenanými událostmi*“ (Korda, s. 56).

Velkým milníkem v historii reality show obecně byl právě soutěžní sociální experiment *Big Brother*, který byl popsán v kapitole 1.5. Na něj navázal například *Fear Factor* či dodnes oblíbený pořad *Survivor*, což svědčí o tom, že tento subžánr od svého vzniku na konci 90. let 20. století dodnes neztrácí na popularitě. Tyto pořady dokládají význam specifického prostředí, výběru soutěžících, principů provokace dění a specifických pravidel. (Korda 2013, s. 56)

1.6.5 Skrytá kamera (hidden camera)

Ačkoli skrytou kameru používají i jiné subžánry, a to především pro zvýšení autenticity, například výše zmíněný sociální experiment, v případě tohoto zvlášť vymezeného subžánru není skrytá kamera pouze doplňkem jiných záběrů, nýbrž zakládá rétoriku celého pořadu. Typickým příkladem subžánru jsou humorné pořady, jejichž cílem je někoho vylekat, oklamat

či napálit, a to ať celebrity, nebo obyčejné lidi. Ti musí být následně o natáčení skrytou kamerou seznámeni, jinak by se mohlo jednat o etický, případně právní problém. (Korda 2013, s. 56)

Předchůdcem subžánru je humorný, původně rozhlasový (od roku 1948), následně i televizní (od roku 1953) pořad *Candid Camera*. V něm byly na skrytou kameru nahrávány bezprostřední reakce lidí v neobvyklých, většinou trapných situacích. V 90. letech a po přelomu století vznikaly pořady jako *Taxicab Confessions*, *Busted On the Job: Caught on Tape*, *Cheaters* či *Punk'd*, které využívaly skrytých kamer na různých místech, například v taxíku či v zaměstnání, a sloužily k různým účelům, ať už k přiznání nevěry či pouhému žertu. (Butler 2012, s. 136; Štroblová 2009, s. 103)

Žánr je v současné době především díky své krátké stopáži oblíbený i na sociálních sítích, kde má video ze skryté kamery silný potenciál stát se virálním. (Korda 2013, s. 56)

1.6.6 Proměny lifestylu (makeover)

Tzv. makeover show se vyznačují proměnou, například v bydlení, stravě, vzhledu či podnikání, přičemž na tvorbě se podílí profesionálové v dané oblasti, kteří pomáhají k následné proměně k lepšímu. Ve většině případů je proměna představena v jedné epizodě pořadu. (Korda 2013, s. 56)

Předchůdcem je původně rozhlasová (od roku 1945), následně i televizní (od roku 1956) show *Queen for a Day*, v němž diváci vybrali soutěžící, většinou ženu, která byla následně odměněna různými cenami včetně té, kterou uvedla na začátku pořadu (často se jednalo například o lékařskou péči či pomůcky pro nemocné děti). Po přelomu století byly oblíbené pořady *Extreme Makeover*, *What Not to Wear*, *Queer Eye for the Straight Guy* či *Biggest Loser*, které se zaměřovaly na proměnu vzhledu a životního stylu. (Butler 2012, s. 136)

Butler (2012, s. 136) samostatně vymezuje podobný subžánr renovace, který se zaměřuje na proměny bydlení (například *Trading Spaces*, *Extreme Makeover: Home Edition*) či jiných věcí – například aut v pořadu *Pimp My Ride*. Tyto pořady vznikaly po přelomu století.

1.6.7 Soudní tematika, vymáhání práva (courtroom and law enforcement)

Tento subžánr, za jehož předchůdce může být považován pořad *Divorce Court*, který byl poprvé vysílán v roce 1957, se zaměřuje na ochranu veřejného pořádku, především na práci policie či lékařů. Právě touto tematikou se zabývaly první reality show vůbec (více viz kapitola 1.5) jako například *Cops* či *Blues and Twos*. Dále jsou do této kategorie řazeny hrané soudy, v nichž se odehrává líčení (například *The People's Court*, *Judge Judy*), a pořady, které

rekonstruuji opravdové případy, o jejichž verdiktu mohou diváci znovu rozhodovat, nebo ke kterým mohou poskytnout nové informace (například *Crimewatch UK* či *America's Most Wanted*). Nelze jim tedy upřít, že mohou poodhalovat práci policie či lékařů a otevírat některá důležitá témata, nicméně stejně tak mohou tuto práci vykreslovat ne zcela pravdivě. (Korda 2013, s. 57; Butler 2012, s. 135)

1.6.8 Reality sitcom

V reality sitcomu se sledují životy celebrit, působí tedy jako jakýsi dokument. Příkladem mohou být pořady jako *The Osbournes* s Ozzym Osbournem, *The Simple Life* s Paris Hilton či *Kathy Griffin: My Life on the D-list* s tehdy stoupající celebritou Kathy Griffin, přičemž za předchůdce může být považována *The George Burns and Gracie Allen Show* (Korda 2013, s. 57; Butler 2012, s. 136)

1.7 Reality show v českém prostředí

Reality show jako taková v českém prostředí zažívala rozmach v roce 2004, kdy televize Nova uvedla pořad *Česko hledá Superstar*. Od té doby je žánr divácky velmi oblíbený a rekordně sledovaný, a tak jsou reality show na programu komerčních televizí, v menší míře však i veřejnoprávní České televize na programovém schématu téměř neustále. V této kapitole budou tedy představeny jen ty nejvýznamnější z nich.

První pořad v Československu, který obsahoval prvek reality show, byl *Kinoautomat: Člověk a jeho dům*, natočený v roce 1967. Diváci zde poprvé mohli svým hlasováním zasahovat do děje. Projekce filmu byla několikrát přerušena vystoupením Miroslava Horníčka, který ztvárňoval hlavní postavu. Příběh doplnil o další informace a diváci na základě zeleného a červeného tlačítka mohli hlasovat o dalším průběhu filmu. Podle stejného principu byl dále v roce 1984 natočen třináctidílný seriál *Rozpaky kuchaře Svatopluka*, jehož průvodcem byl Josef Dvořák. (Štroblová 2009, s. 105)

V 70. a 80. letech byly zároveň v Československu velmi oblíbené pořady s prvkem soutěžení. V roce 1975 se například prosadil oblíbený soutěžní pořad *Zpívá celá rodina*, moderovaný Vladimírem Dvořákem, v němž proti sobě ve zpěvu soutěžily tři generace rodin a jehož koncept byl přivezen z Japonska. Ze soutěžních pořadů lze dále jmenovat vědomostní soutěž v různých oblastech o odměny *Deset stupňů ke zlaté*, moderovanou Přemkem Podlahou a Zuzanou Neubauerovou, *Šest ran do klobouku*, divácky úspěšnou soutěž, v níž celebrity odpovídaly na zábavné dotazy, *Manželský pětiboj*, soutěž manželských párů v různých disciplínách, či velmi oblíbený *Videostop*, soutěž o věcné ceny věnovaná filmům a televizním

pořadům, v níž spolu soutěžili obyčejní lidé a celebrity. (Souček in Motal 2012, s. 123; Kruml 2013, s. 158–159)

Soutěžní pořady si udržely svou oblíbenost až do současnosti, dále proto budou uvedeny jen některé z nich. V průběhu let byly na České televizi vysílány například soutěžní pořady *Kufr* (1992–2004), *O poklad Anežky České* (1993–2003), *Hodina pravdy* (2002–2012) či *Taxík* (2008–2015), podle britského formátu *Cash Cab*. V současné době je stále vysílán *AZ-kvíz* (od roku 1997) či *Kde domov můj?* (od roku 2016). S mnoha soutěžními pořady uspěla také televize Nova, která vysílala například *Bingo* (1994–1997), *Riskuj* (1994–2006), *Kolotoč* (1996–2003), *DO-RE-MI* (1998–2004), *Natočto!* (1999–2005), *Nejslabší! Máte padáka!* (2002–2004) či *Co na to Češi* (2016–2021) a od roku 2021 v současné době vysílá soutěžní pořad *Na lovu*. Televize Prima byla v soutěžních pořadech o něco méně úspěšná, vysílala například *5 proti 5* (2007–2009) či *Ber nebo neber* (2007–2008).

Počátky adaptací zahraničních formátů sahají do roku 2000, kdy televize Nova začala vysílat soutěžní pořad *Chcete být milionářem?* podle britského formátu *Who Wants to Be a Millionaire?*. Mimo výše uvedené interaktivní filmy a soutěžní pořady se však reality show v českém prostředí objevila až v únoru 2004, kdy komerční televize Nova vysílala pěveckou soutěž *Česko hledá Superstar*, adaptaci podle zahraničního formátu *Pop Idol*. Díky velkému úspěchu, kdy pořad sledovaly téměř 3 miliony diváků, následovaly další dva ročníky v letech 2005 a 2006. O dva roky později vysílala taktéž pěveckou soutěž *X Factor*, která měla o něco menší úspěch, a v roce 2009 ve spolupráci se slovenskou komerční televizí Markíza znovu obnovila formát amerického pořadu *Pop Idol* verzí *Česko Slovensko hledá Superstar*. Jednotlivé ročníky se dále vysílaly v letech 2011, 2013, 2015, 2018, 2020 a 2021. V letech 2012, 2014 a 2019 byl dále vysílán *Hlas Česko Slovenska*, podle nizozemského *The Voice*. (Souček in Motal 2012, s. 123–124; Štroblová 2009, s. 106)

Česká televize se poprvé pokusila o reality show v září 2004, kdy uvedla lifestylový pořad *Vypadáš skvěle!*, který představoval významnou inovaci reality show. V pořadu se poodhalovalo soukromí jednotlivých účastníků, kteří následně prošli vizuální proměnou. (Kruml 2013, s. 270; Štroblová 2009, s. 108)

Televizní prostředí je charakteristické rychlou reakcí konkurenční televize na úspěch. Proto je běžné, že podobný typ pořadu se vysílá na dvou ze tří nejsledovanějších televizích, tedy televizi Nova, Prima a České televizi. Konkurenční televize Prima na úspěch *Česko hledá Superstar* reagovala již v srpnu 2005, tedy před začátkem televizní sezóny, kdy začala vysílat reality show *VyVolení*, dle maďarské předlohy *Való Világ*. Vysílání začalo už v polovině srpna,

tedy dva týdny před zahájením televizní sezóny. Pořad byl výjimečný nejen novým způsobem hry (více o celosvětovém úspěchu pořadu *Big Brother* v kapitole 1.5), ale i výběrem soutěžících. Ti nejprve prošli několikakolovým castingem, z něhož bylo vybráno 39 potenciálních účastníků. Z těch na základě sympatií a několika informací následně vybírali sami televizní diváci. Jelikož první řada byla velice úspěšná, televize Prima navázala dalšími řadami ještě v letech 2006, 2007 a 2013, jejichž sledovanost však nedosahovala tak vysokých čísel jako u první řady. Konkurenční televize Nova začala vysílat adaptaci světově velmi úspěšné reality show *Big Brother* o již zmíněné dva týdny později, a to podle licence Endemol, avšak neúspěšně, a zůstala tak pouze u jediné řady. Sledovanost navíc byla natolik nízká, že byl pořad stažen z primetimu na podvečer. (Souček in Motal 2012, s. 124; Štroblová 2009, s. 106; Rohál 2005, s. 18; Šardická 2019, s. 70)

Mezi dlouhodobě neúspěšnější reality show patří *Výměna manželek*, vysílaná televizí Nova od roku 2005 dodnes, podle britské předlohy *Wife Swap*, v níž si dvě rodiny, často z opačné strany sociálního spektra, vymění na dobu deseti dnů manželky s motivací finanční odměny. Jako první reality show v České republice zachycovala reálné prostředí účastníků, tj. jejich domovy, vypovídala tedy nejen o konkrétních životech účastníků, ale i o životě v Česku obecně. (Štroblová 2009, s. 108)

V roce 2006 televize Prima vsadila na další ve světě velmi úspěšný formát a začala vysílat pořad *Trosečník*, licencovaný americkou společností Castaway Television Productions. Ačkoli ve světě se jednalo o jednu z neúspěšnějších reality show, u nás ji sledovalo pouze 550 tisíc diváků. Od téhož roku vysílala též pořad *Jste to, co jíte* podle britského formátu *You Are What You Eat*, v němž se obézní lidé snaží za pomoci lékaře a specialisty na výživu změnit svůj životní styl. (Štroblová 2009, s. 107, 109)

Ve stejném roce reagovala na celosvětový úspěch formátu reality show i veřejnoprávní Česká televize soutěžním pořadem *StarDance... když hvězdy tančí*, podle britského formátu *Strictly Come Dancing*, v němž poprvé místo běžných lidí vybraných castingem účinkovaly celebrity. Osm večerů mělo rekordní sledovanost mezi zábavními pořady posledních let. Od té doby proběhlo již 11 řad a pořad stále patří k neúspěšnějším a nejsledovanějším zábavním českým pořadům. Dosud se navíc jedná o jedinou licencovanou reality show v primetimu na veřejnoprávní televizi. V roce 2009 se ještě Česká televize pokusila na úspěch *Stardance* navázat podobným soutěžním pořadem *Duety... když hvězdy zpívají*, v němž zpívala dvojice složená z profesionálního zpěváka a jiné celebrity, avšak neúspěšně. (Souček in Motal 2012, s. 124; Kruml 2013, s. 273–275; Šardická 2019, s. 71)

Na úspěch *Stardance* reagovala v roce 2007 televize Nova svým soutěžním pořadem *Bailando – Tančím pro tebe*, podle mexického pořadu *Bailando por un Sueño*, v němž tančí obyčejní lidé s celebritami za účelem pomoci, většinou někomu z rodiny. (Štroblová 2009, s. 107)

V roce 2010 konkurenční televize Nova a Prima nasadily do svého hlavního vysílacího času talentové soutěže. Televize Prima ve spolupráci se slovenskou televizí TV JOJ uvedla *Česko Slovensko má talent*, dle licence *Got Talent*, přičemž televize Nova jí konkurovala pořadem *Talentmania* uvedeným ve spolupráci se slovenskou televizí Markíza. (Souček in Motal 2012, s. 124)

Ačkoli konkurence mezi komerčními televizemi přetrvává a v některých případech je zřejmé, na které pořady konkurence televize reagovala, v dalších letech se Nova i Prima zaměřily na poněkud jiné reality show. Televize Nova vysílala například pořady *MasterChef Česko* (od roku 2012 již sedm řad), *Robinsonův ostrov* (dvě řady v letech 2017 a 2018 následované pořadem *Survivor Česko & Slovensko* v roce 2002 a 2023), *Malé lásky* (od roku 2017 tři řady), *Svatba na první pohled* (od roku 2020 dvě řady) či *Love Island* (od roku 2021 dvě řady), zatímco televize Prima například *Jak se staví sen* (od roku 2007), *Jste to, co jíte* (od roku 2006), *Farmář hledá ženu* (od roku 2010 šest řad), *Like House* (od roku 2021 tři řady) či soutěž ve vaření *Prostřeno*, podle britského pořadu *Come Dine With Me* (od roku 2010). Žánru reality show se po celou dobu vysílání věnuje především televize Nova, co se týče sledovanosti, ve většině případů úspěšně.

Jak je patrné z výše uvedeného, tuzemské komerční televize spíše nakupují zahraniční licence pořadů, než vyvíjejí své vlastní pořady. Důvodem je jak nedostatek financí, tak vysoké riziko neúspěchu. Zahraniční formáty jsou osvědčené, jejich chyby jsou již zkorigované a alespoň částečně představují jistotu diváckého úspěchu. Pokud se navíc jedná o formát, který byl úspěšný na trhu, jenž je podobný tomu českému, jistota fungování i na českém trhu je poměrně vysoká. Komerční televize se tedy zaměřují především na sledovanost a divácký úspěch, zatímco veřejnoprávní Česká televize musí dbát též na výpovědní hodnotu a kvalitu pořadu. (Šardická 2019, s. 70)

Kromě již zmíněného velmi úspěšného pořadu *StarDance... když hvězdy tančí* se Česká televize pokusila v oblasti reality show i o vlastní tvorbu. Vysílala například docusoap *Čtyři v tom* (2013), jenž sledoval čtyři nastávající matky z různých sociálních skupin před porodem, během něj i v následujících měsících, či docureality living history *Dovolená v protektorátu* (2015), v níž byli soutěžící přeneseni do podmínek z období protektorátu Čechy a Morava

a museli v nich obstát, po níž následovala druhá řada s názvem *Dovolená v éře páry* (2018) z doby průmyslové revoluce. „*Podstatou living history je přemístění skupiny vybraných lidí (často rodiny, přátel) do určité historické situace, v níž mají obstát s prostředky, které měli tehdy lidé k dispozici. [...] Tyto pořady se skládají v podstatě ze tří základních prvků – z precizní rekonstrukce dobových reálií, ze simulací pro danou dobu typických situací a soutěžního principu, který je hlavní motivací účastníků*“ (Šardická 2019, s. 80). Posledním příkladem je sociální experiment *Zlatá mládež* (2015), v němž si pětice mladých lidí zkouší žít naprosto odlišný život. Všechny tyto pořady se od jiných odlišují tím, že se jedná o formáty, na které nebyli čeští diváci dosud zvyklí, navíc s přidanou informační hodnotou. (Šardická 2019, s. 75–84)

2 Globalizace televizních formátů

S televizními formáty, tedy již konkrétními pořady, úzce souvisí pojmy globalizace či lokalizace. Na jednoznačné definici globalizace se různí autoři neshodnou, pro potřeby této práce budou představeny definice tří různých autorů.

Giddens globalizaci chápe jako „*zintenzivnění celosvětových sociálních vztahů, které propojují vzdálené lokality tak, že lokální dění je utvářeno událostmi odehrávajícími se mnoho kilometrů daleko a naopak*“ (Giddens 1990, s. 64). Jak upozorňuje Rantanen (2005), mnoho definic, včetně té Giddensovy, nerozlišuje mezi definicí globalizace jako fenoménu samotného a jejími důsledky. V tomto případě například definice odkazuje na lokální události, které jsou utvářeny událostmi odehrávajícími se daleko.

Další definici uvádí Thompson, podle něhož globalizace „*odkazuje na rostoucí propojenost různých částí světa, proces, který dává vzniknout komplexním formám interakce a vzájemné závislosti*“ (Thompson 1999, s. 149). Pro něj jsou tedy důsledkem komplexní formy interakce a vzájemné závislosti.

Albrow zase dochází ve své definici k závěru, že jednotlivé národy tvoří společnou, globální společnost: „*Globalizace se týká všech procesů, kterými jsou národy začleněny do jediné světové společnosti, globální společnosti.*“ (Albrow 1990, s. 45)

Jak již bylo zmíněno výše, s globalizací úzce souvisí lokalizace, kterou od ní nelze oddělit. Podle Štětky není chápána jako opozitum, nýbrž „*inherentní součást globálního, které je hmatatelné právě skrze své lokálně specifické projevy*“ (Štětka 2002, s. 10). Podle Sosale a Munro je lokálnost vázána na konkrétní lokalitu, většinou situovanou v rámci národních hranic, zatímco globálnost překračuje národní hranice. Pro spojení těchto dvou blízké souvisejících termínů zavedl Roland Robertson termín glocalizace. (Sosale a Munro in Moran 2009, s. 229). Termín pochází z japonské marketingové strategie a odráží, jak společnosti do domácích kulturních produktů začleňovaly i cizí myšlenky a přizpůsobovaly je jiným kulturám. Glocalizací tedy Robertson myslí prolínání cizího a lokálního. (Straubhaar 2007, s. 149)

Globální televizní formáty se vyznačují tím, že jsou vytvořeny tak, aby je bylo možné snadno přizpůsobit v jiných zemích, nemají tedy téměř žádné národně specifické vlastnosti. Výsledkem globálního televizního formátu je tedy nadnárodní produkt, oddělený od národních kultur. Jedná se spíše o otevřené vzory, do kterých jednotlivé kultury vkládají své vlastní významy. Globálně se totiž nedá téměř nic prodávat, a proto se produkty musí přizpůsobit lokálním

kontextům, ve kterých má hlavní význam jazyk a kultura. (Kooijman 2013, s. 319; Štětka 2002, s. 10; Waisbord 2004, s. 368)

Waisbord (2004, s. 380) uvádí několik příkladů začleňování národních specifik do globálních formátů. Španělská verze pořadu *Big Brother* se například na rozdíl od severních verzí rozhodla kvůli odlišnému počasí do vily přidat bazén, v ruské verzi *Who Wants to Be a Millionaire?* zase byla odstraněna možnost nápovědy publika, jelikož záměrně odpovídalo špatně.

2.1 Adaptační licencovaných formátů

V současné době se tuzemské i zahraniční televizní trhy velmi často uchylují k adaptacím licencovaných formátů, což platí i o reality show. Podoba adaptovaného formátu je jasně dána, smluvně zajištěna a kontrolována, a je tak ve všech televizích, které licenci formátu zakoupily, stejná. Velkou výhodou nákupu licenčního formátu je totiž nejen to, že jsou přesně definované výrobní postupy, ale především to, že je již vyzkoušený a jsou tak známy jeho účinky a jeho možné nedostatky jsou odstraněny. (Štoll 2013, s. 98)

Pokud formát již na některém televizním trhu uspěl, je sice pravděpodobné, že by mohl uspět i na jiném televizním trhu, není to ovšem zaručené. Kruml (2013a) upozorňuje na několik faktorů, na které je při výběru formátu vhodné dbát. Roli může hrát například to, zda jsou diváci na podobný formát již zvyklí a spíše ho přijmou, nebo zda bude potřebovat větší propagaci. Dále je vhodné znát společenskou a politickou situaci v zemi, kde formát uspěl, diváci v jednotlivých zemích mají navíc svá specifika.

Důležitou roli hraje též umístění v programovém schématu. Například zahraniční pořady z tzv. *daytime* se na českém trhu nevyplatí vysílat v *primetime*, jelikož si pravděpodobně nenajdou dostatek diváků, jsou totiž často určeny pro menší cílové skupiny. Na českém televizním trhu tvoří výjimku pořady *Ulice* a *Prostřeno*, které jsou ve vysílacím schématu na stejném místě jako v zahraničí a jsou vysoce sledované i mimo *primetime*. (Kruml 2013a)

Ačkoli je vývoj formátu velmi nákladný a nejistý, pokud je úspěšný, přináší producentovi vysoké zisky. Podle Štolla (2013, s. 99) formáty nejčastěji vyvíjejí externí výrobci, kteří je nabízejí ve třech různých formách: „*v literární formě, v literární formě s ukázkovým realizovaným dílem, nebo jako hotový formát připravený k vysílání*“ (Štoll 2013, s. 99). Prvky, které jsou klíčové pro úspěch formátu, shrnuje Perebinssoff. Podle něj se jedná o konflikt, dlouhodobou osvědčenost, líbivost, důslednost v přesném naplňování formátu, profesionalistu, načasování ve vysílacím schématu či sezóně, uvědomění trendu, odpovídající rozpočet,

prodejnost, určenou cílovou skupinu, hlas autority (doporučování) a inovace a čerstvost. (Perebinssoff 2005, s. 134–150)

Perebinssoff (2005, s. 130) navíc rozlišuje dva typy televizních formátů – ty, které jsou úspěšné kvůli svému konceptu, a ty, za jejichž úspěchem stojí osobnost. Do první skupiny jsou účinkující vybíráni až v druhé řadě tak, aby splnili základní požadavky (jedná se například o soutěžní pořady či gamedocy), zatímco ve druhé skupině vytváří formát daná osobnost, na jejichž schopnostech je celý koncept postaven (typické jsou například talkshow, v nichž je zásadní konkrétní moderátor).

Nákup licence je velmi strukturovaný proces, při kterém vysílatel, producent a držitel licence (tzv. licencor) řeší mnoho aspektů na základě smlouvy. Může jimi být například počet uvedení pořadu v televizním vysílání, doba, kdy může televize pořad vysílat, minimální a maximální stopáž, termín začátku a konce výroby pořadu, práva k internetovému šíření, přítomnost supervisora či v neposlední řadě cena a dělení výnosů z obchodních aktivit. Dále je pravidlem, že licencor průběžně získává dokončené epizody společně s prepisem všech dialogů a jejich překladem, a navíc „nabývá uživatelská práva ke všem dílům (hudebním či výtvarným), která producent pořídí a použije v souvislosti s realizací formátu. Licencor tedy může volně využít originální hudbu nebo například logotyp, který vznikl pro lokální verzi jeho celosvětového formátu“ (Souček in Motal 2012, s. 132–133). Podle Morana a Malbona však zároveň formát slouží spíše jako obecný rámec, do kterého může držitel licence zavádět různé změny. Úprava formátu je tak vždy rovnováhou mezi licencorem a přáním držitele licence. (Moran a Malbon 2006, s. 69)

Jak bylo zmíněno výše, licenční podmínky mohou vyžadovat přítomnost supervisora na natáčení. Supervisor zastupuje licencora při výrobě pořadů, dohlíží na tvorbu pořadu, dodržování pravidel formátu a radí s detaily při natáčení. Často má jeden formát na starost jeden člověk po celém světě, proto má s realizací daného pořadu značné zkušenosti a ví, jaké mohou nastat komplikace. (Souček in Motal 2012, s. 133)

Pokud televize zakoupí licenci, získává též cenné praktické zkušenosti. Obdrží tzv. licenční bibli (Production Bible nebo Format Bible), tedy „soubor všech informací potřebných k výrobě formátu“ (Šardická 2019, s. 68). V ní je obvykle pořad velmi podrobně popsán, například jeho prostředí či dekorace, doporučená skladba tvůrčího týmu, obsah, typologie postav, způsoby snímání či postprodukce. Měla by obsahovat všechny odpovědi na možné otázky kupce. Majitel licence má právo kontrolovat, zda se tato pravidla dodržují, a případně může dovolit jejich změnu pro konkrétní adaptaci. Štoll (2013, s. 98–99) uvádí příklad na české adaptaci *Největší*

Čech podle britského formátu *Great Britons*. V tomto případě se změnil nejen název, jenž musel být situován na české prostředí, ale i komunikační styl – z originálního bojového na smířlivý. Bible formátu dále obsahuje tzv. důvodovu zprávu, tj. dramaturgický význam určitých prvků či postupů, úspěšně použitý natáčecí plán či marketingové uchopení pořadu. (Souček in Motal 2012, s. 131; Štoll 2013, s. 98; Moran a Malbon 2006, s. 60)

Televize s nákupem licence zároveň již má představu, jak by publikum na pořad mohlo reagovat. K dispozici má totiž „*podrobný rozbor výsledků sledovanosti v dílčích cílových skupinách ve vazbě na konkrétní čas či sezónu uvedení pořadu v určité zemi či zemích*“ (Souček in Motal 2012, s. 132), podle čehož může jednotlivé pořady nasazovat do určitého času a cílit na určitou cílovou skupinu. Souček (in Motal 2012, s. 132) dále upozorňuje na to, že zájmy a chování publika jednotlivých trhů jsou však rozdílná, stejně jako mohou výrobu komplikovat národní specifika.

3 Metodologie

V této kapitole bude ve stručnosti popsána metodologie výzkumu, tedy jak výzkum probíhal, jak byl vybrán výzkumný soubor a jaký je cíl výzkumu. Ve výzkumu byla použita komparativní obsahová analýza. Nejprve se tedy analýza zaměřovala na charakteristiku globálního formátu a jednotlivých českých adaptací a následně byla provedena komparace těchto adaptací.

3.1 Cíle výzkumu

Cílem této diplomové práce je komparace a nalezení shodných a odlišných rysů všech českých adaptací globálního formátu *Survivor*. Poprvé tento formát v České republice převzala televize Prima v roce 2006, kdy natočila pořad *Trosečník* na základě původní licence Castaway Television Productions, který nebyl příliš úspěšný. Znovu se formátu v českém prostředí ujala konkurenční televize Nova až o jedenáct let později, v roce 2017 se svou adaptací *Robinsonův ostrov* na základě stejné licence. Díky jeho úspěchu následovala o rok později druhá řada. V roce 2022 opět televize Nova natočila pořad *Survivor Česko & Slovensko*, který ačkoli zdánlivě navazoval na *Robinsonův ostrov*, byl natočen s tureckou společností Acun Medya Global, což jeho výslednou podobu velmi ovlivnilo. Během psaní této diplomové práce, na počátku roku 2023, se začala vysílat jeho druhá řada. Ta však do výzkumu není zahrnuta.

V následujících kapitolách budou tedy tyto tři české adaptace srovnány na základě několika hledisek. V rámci komparace byly stanoveny následující proměnné: název pořadu, programová strategie, účinkující, vizuální a zvuková složka pořadu, struktura dílu, pravidla soutěže, výběr obsahu a zpětná vazba.

3.2 Výzkumný soubor

Výzkumným souborem komparace budou obsahy všech dílů jednotlivých adaptací, tedy čtrnáctidílného pořadu *Trosečník* z roku 2006, první série *Robinsonova ostrova* z roku 2017, která čítá celkem 32 dílů, a taktéž dvaatřicetidílného *Survivor Česko & Slovensko* z roku 2022.

Druhá série *Robinsonova ostrova* byla z komparace vyřazena, jelikož byla natočena na základě stejné licence jako série první, pouze o rok později a co se týče porovnávaných hledisek, téměř v ničem se od první série neodlišuje. Druhá série *Survivor Česko & Slovensko* se sice od té první v mnoha ohledech liší, nicméně zatím nebyla odvysílána celá, proto též není do výzkumu zahrnuta.

4 Charakteristika jednotlivých pořadů

V této kapitole budou stručně popsány historie a koncept globálního formátu a následně uvedeny základní informace o třech českých adaptacích.

4.1 Globální formát Survivor

Formát Survivor vyvinul britský producent Charlie Parsons na počátku 90. let 20. století. Jeho původní myšlenkou bylo umístit obvyčejné lidi do vykonstruovaného prostředí, zbaveného moderního pohodlí. Až později přibyl soutěžní sportovní prvek a vykonstruované prostředí nahradila příroda. Britská BBC však tento pořad odmítla, a formát byl poprvé představen v roce 1997 švédskou televizí pod názvem *Expedite Robinson*, odkazujícím k Robinsonovi Crusoeovi. Formát měl úspěch a jeho licence byla následně prodávána do desítek zemí po celém světě. Nejznámější se však stala americká verze, která k březnu 2023 vysílá již 44. sérii. První sérii vysílala ale stanice CBS až v roce 2000. (Kavka 2012, s. 96–97)

Koncept soutěže je postaven na pozorování skupiny lidí, která musí na izolovaném ostrově přežít pouze s malým množstvím zdrojů. Na jednu stranu se musí spojit, aby přežili, na druhou rozhodovat o tom, kdo bude vyloučen. V průběhu hry proti sobě soutěží nejprve dva kmeny, po jejich sloučení se hra stává individuální. Soutěž má většinou třídní cyklus – odměna, imunita, kmenová rada. V jednom dni účinkující soutěží o odměny, které jim pomáhají přežít na ostrově, následující den o imunitu na kmenovou radu a třetí den probíhá kmenová rada, na níž je jeden ze soutěžících vyloučen. Před tím společně soutěžící tvoří aliance a dohody o tom, komu dají svůj hlas, ať už tajně, nebo otevřeně. Mottem hry je „outwit, outplay, outlast“ (tj. přelstít, přehrát, přežít). (Tisdale 2021, s. 9–10)

Show je po celém světě velmi úspěšná, je držitelem několika ocenění, včetně cen Emmy. Charlie Parsons prodal v roce 2017 svou společnost Castaway Television Productions mediální společnosti Banijay, která v současné době zajišťuje produkci všech světových verzí. (Charlie Parsons Creative Ltd. 2016)

Jak zdůrazňují Haralovich a Trosset (in Ouellette a Murray 2004, s. 79), formát Survivor je založen především na nepředvídatelnosti. Pokud se show stane příliš předvídatelnou jak pro hráče, tak pro diváky, tvůrci musí zasáhnout a překvapit je. Velkou součástí hry je tak i náhoda. Survivor je tedy strukturován tak, aby vyvolal drama, ale ve skutečnosti ho netvořil. Tvůrci formátu používají slovo „dramality“ – spojení dramatu a reality. Za několik sérií verzí z různých států navíc nevznikl žádný prototyp vítěze. I očekávat vítěze je tedy nepředvídatelné.

4.2 Trosečník

O pořad Trosečník se televize Prima pokusila v době, kdy formát Survivor nabíral na oblíbenosti po celém světě. Ve Spojených státech amerických v době natáčení běžela již dvanáctá série, která se stejně jako Trosečník točila v Panamě. Trosečník jako svou lokalitu vybral Perlové souostroví, konkrétně ostrovy Gibraleon, Plataneras a Mogo Mogo. Televize zakoupila licenci od společnosti Castaway Television Productions LTD, na výrobě spolupracovala se společností STRIX. (Borgis 2006)

Show trvala ze všech adaptací nejkratší dobu – pouze 26 dní. Natáčela se v průběhu léta 2006, vysílána byla od září do prosince téhož roku. Účinkující soutěžili o 5 000 000 Kč.

4.3 Robinsonův ostrov

Adaptaci Robinsonův ostrov točila televize Nova též na základě licence společnosti Castaway Television Productions. Natáčela se na Filipínách, konkrétně na poloostrově Caramoan a jeho přilehlých ostrovech. Soutěž, trvající celkem 44 dní, se natáčela v létě 2016 a vysílána byla v první polovině roku 2017. Vítěz vyhrál titul prvního českého Robinsona a 2 500 000 Kč. (PHD 2016)

Právě k Filipínám, kde byl Robinsonův ostrov natáčen, odkazovalo i hodně prvků ve hře. Například názvy kmenů Tabon a Callao jsou názvy jeskyň, ve kterých byly nalezeny pozůstatky nejstarších filipínských předků (Panáček v reality show 2017). Název kmenu Mayon zase odkazoval k filipínské vulkánové sopce, pojmenované po válečné bojovnici. Kmenovou imunitu pak představovala tradiční filipínská socha, zobrazující ochránce rýžových polí, nazývaná bulul.

4.4 Survivor Česko & Slovensko

Survivor Česko & Slovensko se v mnoha ohledech od ostatních dvou verzí odlišuje, a to především kvůli tomu, že vychází z turecké verze pořadu. Na tvorbě se podílely společně česká televize Nova a slovenská televize Markíza. Česká a slovenská verze se od sebe navíc mírně liší. Zatímco v Česku bylo odvysíláno 32 dílů o přibližné stopáži 120 minut, na Slovensku se odvysílalo celkem 60 epizod s přibližnou stopáží 60 minut. I struktura jednotlivých dílů či pojetí moderátora je v obou verzích zcela odlišné. V této práci se však bude pracovat s českou verzí pořadu.

Survivor Česko & Slovensko byl natočen tureckou produkční společností Acun Medya Global. Rozdíly tak jsou především v délce samotné soutěže, stopáži epizod, obsazení

soutěžících, ale i v několika důležitých pravidlech – to vše bude popsáno v následujících kapitolách. Největší rozdíl byl tedy v délce soutěže – soutěžící na ostrově byli až 68 dnů, tj. téměř 3krát delší dobu než v případě Trosečnick (druhá série předpokládá dokonce až 80 dnů). Pravděpodobně i vzhledem k dlouhé době trvání v této verzi odstoupil enormní počet soutěžících ze zdravotních důvodů – celkem čtyři. Natáčení probíhalo v Dominikánské republice, soutěžilo se o 2 500 000 Kč. Jako jediná také tato verze nebyla předtočena o tak dlouhou dobu. Soutěžící na ostrov odletěli 1. ledna 2022 a již 17. ledna se show vysílala na streamovací platformě Voyo (navíc se začátek vysílání kvůli onemocnění soutěžících covidem-19 o týden posunul). (Internet Info 2022b)

5 Komparace adaptací

V této kapitole budou všechny tři české adaptace porovnány na základě určených proměnných.

5.1 Název pořadu

Licencovaný formát Survivor se po celém světě vysílá pod různými názvy. V této kapitole budou proto porovnány tři různé názvy, které byly v českých adaptacích použity.

Trosečník

První česká adaptace televize Prima z roku 2006 zvolila název Trosečník, český překlad odkazující k zahraničnímu názvu Survivor (v doslovném překladu přeživší). Nenalezli jsme, že by byl podobný název použit v jiné zahraniční verzi.

Robinsonův ostrov

Druhá adaptace, vysílaná televizí Nova v roce 2017 a 2018, zvolila název Robinsonův ostrov. Ten odkazoval k původnímu švédskému pořadu s názvem Expeditie Robinson (v překladu Expedice Robinson). K Robinsonovi Crusoeovi (knize Daniela Defoea) odkazuje mnoho světových verzí. Přímo původní název či jeho doslovný překlad využily argentinská, rakousko-německá, belgická, nizozemská, chilská, kolumbijská, dánská, ekvádorská, německá, norská, polská, dánsko-norsko-švédská, španělská, švédská a švýcarská verze. Estonsko-lotyško-litevská verze se jmenovala Robinsonid, finská Suomen Robinson (Finský Robinson). Slovo ostrov taktéž použily Chile (Expedición Robinson: La Isla VIP – Expedice Robinson: VIP ostrov), Kolumbie a Španělsko (La Isla de Los Famos.o.s. – Ostrov slavných), Chorvatsko (Survivor: Odisejev Otok – Survivor: Odysseiův ostrov), Maďarsko (Survivor: A sziget – Survivor: Ostrov), Itálie (L'isola dei Famosi – Ostrov slavných), Polsko (Wyspa Przetrwania – Ostrov přežití) a Slovensko (Ostrov). (Wikimedia Foundation 2022)

Survivor Česko & Slovensko

Poslední adaptace z roku 2022, kterou vysílala taktéž televize Nova, ponechala nepřeložený anglický název Survivor, za který přiřadila názvy států, v nichž adaptaci vysílala, tedy Survivor Česko & Slovensko. Toto označení místa televize Nova používá i u svých jiných pořadů (například The Voice Česko Slovensko či Masterchef Česko). Zároveň také již často ponechává původní názvy svých reality show (například Big Brother, X Factor, MasterChef Česko, SuperStar, Love Island).

5.2 Programová strategie

Tato kapitola se bude věnovat programové strategii televizí při vysílání českých adaptací. Bude tedy porovnáno, jak byly pořady zasazeny do vysílacího schématu, následně srovnán počet epizod a jejich stopáž a v neposlední řadě doprovodné pořady adaptací.

5.2.1 Vysílací schéma

V této kapitole bude porovnáno, jak televize zařadily analyzované pořady do svého vysílacího schématu, zaměříme se na denní, týdenní a sezónní schéma, tedy to, kdy byl pořad vysílán v rámci dne, týdne a sezóny. Sezónní schémata rozdělujeme podle toho, jak je popisuje Štoll (2013, s. 67) na jarní schéma (od Velikonoc do konce června), letní schéma (červenec a srpen), podzimní schéma (od začátku září do začátku adventu) a zimní schéma (od adventu do Velikonoc). Zároveň budou zmíněny pořady, které tehdy vysílaly konkurenční televize, což mohlo hrát výraznou roli v rozhodování o čase vysílání.

Trosečník

- Období vysílání: 9. září 2006 – 14. prosince 2006
- Dny vysílání: nejprve sobota, poté čtvrtek
- Čas vysílání: nejprve 19:55, poté 21:10

Televize Prima pořad Trosečník vysílala po dobu 15 týdnů v podzimním schématu a zpočátku jej nasadila do sobotního primetimu, tedy od 19:55, jelikož doufala v úspěch a případnou další řadu. Ve stejný čas konkurenční televize Nova ale vysílala úspěšný pořad Česko hledá Superstar a zatímco Trosečníka sledovalo průměrně 491 tisíc diváků, Česko hledá Superstar až 1,9 milionu diváků. Prima se tedy rozhodla Trosečníka přesunout na čtvrtek, a to až do druhého primetimového okna, po oblíbeném nekonečném seriálu Rodinná pouta od 21:10, a do sobotního prvního primetimového okna nasadila filmové hity. Tato změna proběhla uprostřed vysílání, kdy navíc docházelo k významnému předělu hry, tj. ke sloučení obou kmenů. Jeden týden dokonce televize pořad nevysílala vůbec, a přiblížila tak finální díl blíže Vánocům, což považovala za další krok k možné vyšší sledovanosti. Tento přesun vysílání na jiný den i čas vyšší sledovanosti skutečně pomohl – pořad poté sledovalo kolem 680 tisíc diváků, i tak to však bylo na tehdejší české poměry relativně málo. (Economia 2006, Impression Media 2011)

Robinsonův ostrov

- Období vysílání: 16. ledna 2017 – 3. května 2017

- Dny vysílání: pondělí a středa
- Čas vysílání: 21:15, 21:35

Televize Nova vysílala pořad Robinsonův ostrov po dobu 16 týdnů v zimním schématu, dvakrát týdně, vždy v pondělí a ve středu v pozdním primetimu, tedy od 21:15 a 21:35. V pondělí pořad začínal ve 21:15, následoval po kriminálním seriálu Specialisté, jehož úplně první díl se vysílal taktéž 16. ledna (a vysílá se dodnes). Po ukončení tehdy osmidílných Specialistů Robinsonův ostrov následoval po taktéž kriminálním seriálu Policie Modrava, který byl vysílán od pondělí 13. března. Jeho první řadu televize tehdy reprízovala, aby od srpna mohla uvést řadu novou. Na České televizi byl ve stejný čas vysílán nejprve seriál Trpaslík a od 13. února seriál Čtvrtá hvězda následovaný publicistickým magazínem Reportéři ČT. Na Primě byla nejprve vysílána reality show Ano, šéfe!, od 6. března reality show Jste to, co jíte a od 1. května reality show Jak se staví sen – extra.

Ve středu Robinsonův ostrov začínal až ve 21:35 po dlouhodobě velmi sledované reality show Výměna manželek, nejprve po reprízovaných dílech sedmé řady a od 1. února po nové, deváté řadě. Na České televizi byla v tento čas vysílán talkshow DoktorKA, od 12. dubna seriál Ach, ty vraždy! a na Primě byla po celou dobu vysílání Robinsonova ostrova vysílána oblíbená talkshow Show Jana Krause.

Od září 2016, tedy o čtyři měsíce dříve, vysílala svou adaptaci globálního formátu Survivor slovenská televize Markíza pod názvem Ostrov. Ta byla kvůli své nízké sledovanosti přesunuta z primetimu na pozdní večerní čas. To mohl být jeden z důvodů, proč se televize Nova rozhodla nenasadit Robinsonův ostrov do prvního primetimového okna. (PHD 2016)

Survivor Česko & Slovensko

- Období vysílání: 18. ledna – 6. května 2022
- Dny vysílání: úterý a pátek (na streamovací platformě Voyo nejprve o den dříve, později o týden dříve, finálový díl opět pouze o den dříve)
- Čas vysílání: 20:20

Survivor Česko & Slovensko byl vysílán ve stejnou dobu jako Robinsonův ostrov, tedy po dobu 16 týdnů od poloviny ledna do začátku května, tj. v zimním schématu. Vysílal se vždy v úterý a pátek, poprvé navíc v prvním primetimovém okně, od 20:20. Televize Nova se jej v úterý rozhodla nasadit proti divácky velmi úspěšnému rodinnému seriálu Slunečná na konkurenční televizi Prima, po němž od 8. března následoval seriál Zoo. Česká televize v úterý vysílala české filmy.

V pátek zase televize Nova cílila na zábavní pořad televize Prima Máme rádi Česko. Na České televizi byl do 1. dubna vysílán nový seriál Špunti na cestě, poté Česká televize vysílala dva pátky pohádky a od 22. dubna nasadila do svého programu reprízu seriálu Poldové a nemluvně. Pouze 1. března byl Survivor Česko & Slovensko přesunut na vysílací čas od 21:45, jelikož v primetimu byl vysílán přímý přenos benefičního Koncertu pro Ukrajinu, a ve stejný čas reprízován ve středu.

Všechny díly byly zároveň vysílány na streamovací platformě Voyo, kde od roku 2021 Nova uvádí exkluzivní premiéry svých pořadů. Nejprve byly epizody na Voyo přidávány o den dříve, tedy v pondělí a čtvrtek. Následně byly epizody pro diváky platformy Voyo vysílány až s týdenním předstihem. Poslední díl byl na Voyu oproti televizi opět vysílán pouze o 24 hodin dříve, aby nedošlo k předčasnému vyzazení vítěze v médiích. (PHD 2022)

5.2.2 Počet epizod a jejich stopáž

V této kapitole bude porovnán počet epizod jednotlivých pořadů, jejich stopáž a celková stopáž pořadu. Tabulka 1 tyto informace přehledně shrnuje.

Pořad	Počet epizod	Stopáž epizody	Celková stopáž
Trosečník	14	50 minut	cca 11,5 hodiny
Robinsonův ostrov	32	45 minut	cca 24 hodin
Survivor Česko & Slovensko	32	120 minut	cca 64 hodin

Tabulka 1: Počet epizod a jejich stopáž jednotlivých analyzovaných pořadů

Trosečník měl celkem 14 epizod, které byly dlouhé přibližně 50 minut. Počet epizod se v tomto případě odvíjel od počtu účastníků – v každém dílu, kromě dvanáctého dílu s názvem Návštěva, byl vyrazen jeden soutěžící, přičemž do posledního dílu zbyli dva finalisté. V každém dílu byly sestříhány jeden až tři dny průběhu soutěže.

Robinsonův ostrov je složen z celkem 32 epizod o přibližné délce 45 minut. Jeden díl zpočátku mapoval dva dny soutěže, ve druhé části hry dokonce pouze jeden. Soutěžící nejprve vypadávali každý druhý díl, po sloučení každý čtvrtý díl.

Survivor Česko & Slovensko měl taktéž celkem 32 epizod, avšak o délce přibližně 120 minut, celková stopáž tedy byla téměř trojnásobná. Soutěžící vypadávali každý až každý druhý díl, přičemž do jednoho dílu byly sestříhány průměrně dva dny soutěže.

5.2.3 Doprovodné pořady

Nyní budou popsány případné doprovodné pořady všech adaptací, tedy pořady, které zaznamenávají například zákulisí či průběh reality show.

Trosečník

V době vysílání Trosečníka zatím nebylo zvykem, že by reality show měly doprovodné pořady, ať už vysílané v televizi, nebo na internetu. Součástí pořadu však byly webové stránky na portálu centrum (trosecnik.centrum.cz), které již dnes nefungují. Televize Prima totiž zaznamenala velký úspěch u webových stránek k reality show VyVolení, kterou vysílala o rok dříve. Podle webu Lupa.cz stránky nabízely informace o jednotlivých soutěžících včetně jejich fotek, informace o jednotlivých epizodách a soubojích, komentáře vypjatých situací, rozhovory se soutěžícími, vyjádření moderátora, odborníků či štábu, fotky, videa, diskuzní fóra, chat, ankety, graf popularity, články o přípravě soutěže, internetové hry, soutěže o ceny a filmové záběry, které se nedostaly do výsledného sestřihu jednotlivých epizod. Každý ze soutěžících měl navíc svůj blog, na který psal své pocity a komentáře k jednotlivým dílům. (Internet Info 2006a)

Robinsonův ostrov

K reality show Robinsonův ostrov spustila televize Nova na svém webovém portálu Nova Plus doprovodný pořad s názvem Jak to vidí Robinsoni, vysílaný vždy po odvysílání nové epizody v televizi, který v současné době již taktéž není k dispozici. Jednalo se o přibližně pětiminutovou talkshow, kterou moderoval jeden ze soutěžících – Martin Vévoda a do níž zval ostatní soutěžící či moderátora, s nimiž společně komentovali a hodnotili odvysílané díly. Podle jeho vlastních slov pořad sám vymyslel a televizi Nova nabídl (Youtube 2017).

Obrázek 1: Pořad Jak to vidí Robinsoni

Zdroj: Instagram Ondřeje Novotného (<https://www.instagram.com/p/BRD1p2agNkm>)

Na webových stránkách televize Nova byly dále zveřejňovány informace o soutěžících, rozhovory s nimi, bonusová videa, články o průběhu soutěže či ze zákulisí a informace o soutěžících.

Zde je na místě zmínit i druhou sérii Robinsonova ostrova, v níž moderátora Martina Vévodu v doprovodném pořadu Jak to vidí Robinsoni vystřídal moderátor celé reality show Ondřej Novotný. Televize Nova navíc přidala dva doprovodné formáty. K tomuto pořadu dále přibyl ještě pořad Robinson Marek, v němž vítěz první série Marek Orlík představoval zákulisí reality show, a divácká soutěž Já, Robinson, skládající se z různých výzev týkající se samotného pořadu, jejíž cenou byl zájezd na Filipíny pro dvě osoby v hodnotě 100 tisíc korun.

Survivor Česko & Slovensko

Taktéž Survivor Česko & Slovensko měl na webových stránkách televize Nova několik doprovodných formátů. Kromě medailonků všech soutěžících, rozhovorů, článků, záběrů, které se nedostaly do výsledného sestřihu jednotlivých epizod, a dalších informací o reality show vysílala hned několik doprovodných pořadů. Prvním z nich byl Survivor Extra, moderovaný Oliverem Sálusem. Svým obsahem navazoval na pořad Jak to vidí Robinsoni. Různí hosté, kterými byli soutěžící z Robinsonova ostrova, celebrity či blízcí soutěžících, komentovali průběh jednotlivých epizod. Stopáž pořadu se pohybovala mezi 12–18 minutami.

Obrázek 2: Pořad Survivor Extra

Zdroj: TV Nova (<https://tv.nova.cz/porad/survivor/bonus/95950-terry-duskova-o-hygiene-a-taktice-v-survivor-kdo-na-to-jde-spatne>)

Obdobou tohoto českého pořad byl slovenský Survivor X-tra, v němž průběh jednotlivých epizod komentovali vždy dvě různé celebrity, které se mezi sebou střídaly (stand-up komici Jakub Ďapák, Simona Salátová, Teodor First alias Joe Trendy a Jakub Lužina, finalista slovenské reality show Farma a zpěvák Tomáš Drahoš alias Tomy Kotty a samotní slovenští účastníci reality show, kteří již ze soutěže vypadli).

Obrázek 3: Pořad Survivor X-tra

Zdroj: TV Nova (<https://tv.nova.cz/porad/survivor/bonus/95971-soutezici-driv-zemrou-nez-vypadnou>)

Posledním z pořadů byl krátký, přibližně dvouminutový pořad Survivor Fresh News, který po úvodních dvou epizodách moderovala influencerka Karolína Hejdová a v němž bylo rozebíráno, co se aktuálně řeší na sociálních sítích.

Obrázek 4: Pořad Survivor Fresh News

Zdroj: TV Nova (<https://tv.nova.cz/porad/survivor/bonus/96447-pravda-nebo-fikce-jak-se-chili-dostala-k-caji>)

5.3 Účinkující

Tato kapitola bude srovnávat účastníky všech adaptací, tedy soutěžící a moderátory.

5.3.1 Soutěžící

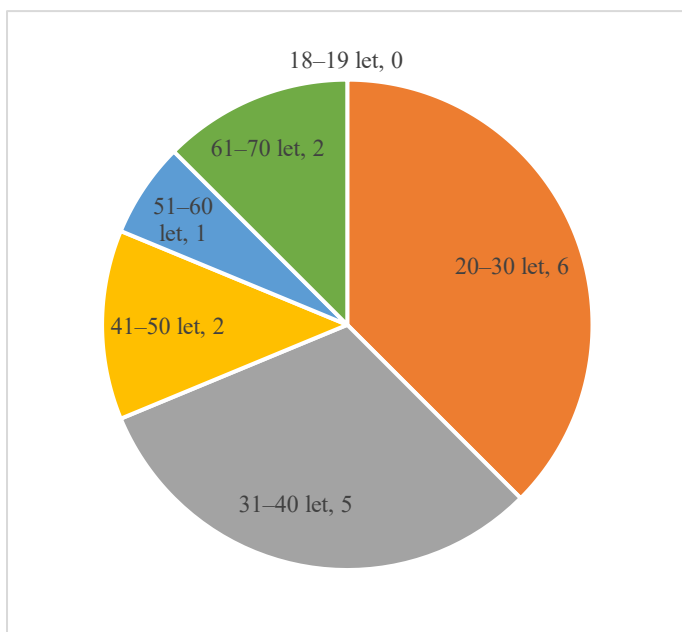
V této kapitole bude srovnán výběr soutěžících jednotlivých reality show, a to na základě několika hledisek – dle počtu účastníků, jejich pohlaví, věku či bydliště.

Trosečník

Do pořadu Trosečník se dle dostupných informací prostřednictvím formuláře na internetu a inzerátů v tisku přihlásilo téměř 6 800 zájemců, do dalšího castingového kola, kdy probíhaly zátěžové a lékařské testy, bylo vybráno 50 z nich. Jedinou podmínkou pro přihlášení byla věková hranice 18 let. Nejčastěji se hlásili lidé mezi 20–30 lety a přes 5 000 přihlášených byli muži. (Internet Info 2006)

Do konečného výběru bylo vybráno celkem 16 soutěžících, tedy stejný počet jako v tehdy poslední americké sérii (již 12. série). Jak již bylo řečeno výše, k ní odkazovalo i místo natáčení.

I přesto, že přibližně tři čtvrtiny přihlášených byly muži, konečný výběr byl složen ze stejného počtu mužů a žen, tedy osmi a osmi. Zároveň byl vybrán poměrně různorodý věkový vzorek (ze všech adaptací nejvíce různorodější), nejmladšímu soutěžícímu bylo 22 let, nejstaršímu 65 let, věkový průměr byl 37,3 let. Nejvíce soutěžících bylo ve věkových kategoriích 20–30 let a 31–40 let, nicméně poměrně hojně zastoupeny byly i starší věkové kategorie. Výjimkou oproti ostatním adaptacím byli až tři soutěžící starší 50 let. Věkové rozložení zobrazuje graf 1.

Graf 1: Věkové rozložení soutěžících reality show Trošečník

Taktéž v povolání se televize Prima snažila o různorodý vzorek od modelky přes studenty, herece, pilota až po lékaře, avšak častěji než v ostatních případech se jednalo o vzdělanější osoby. Někteří ze soutěžících byli nicméně veřejnosti známí již před působením v této reality show, a tak je otázkou, jestli k tomuto nebylo při výběru soutěžících nahlíženo (modelka Hana Mašílková, herec Bert Schneider či bývalý manžel herečky Mahuleny Bočanové Martin Svoboda). V úvodním dílu je navíc ukázáno, že soutěžící se již před příletem na ostrovy a samotným počátkem hry alespoň trochu znali, což není v případě tohoto formátu obvyklé. Tabulka 2 přehledně zobrazuje jméno, pohlaví, věk a povolání soutěžících, a to v pořadí, v němž v soutěži vypadávali.

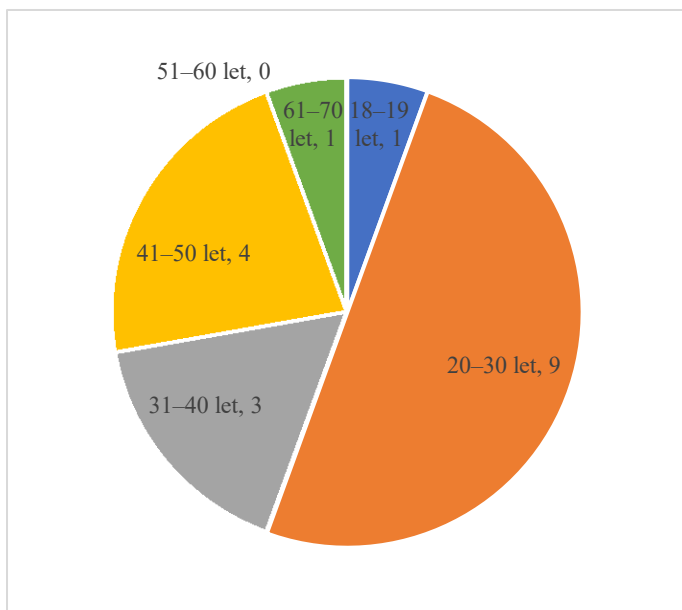
	Soutěžící	Pohlaví	Věk	Povolání
1	Alena Srbová	žena	28	obchodní manažerka
2	René Marinov	muž	43	lékař
3	Andrea Polášková	žena	28	exekutorka

4	Barbara Chybová	žena	24	studentka herectví
5	Norbert Pýcha	muž	36	ředitel eventové agentury
6	Otto Zemek	muž	64	bývalý pilot
7	Lukáš Gašpar	muž	22	student ekonomie
8	Frank Navrátil	muž	44	lékař a spisovatel
9	Martin Svoboda	muž	37	realitní makléř
10	Bert Schneider	muž	65	herec
11	Hedvika Samuelčíková	žena	32	manažerka
12	Iveta Moravcová	žena	36	ředitelka základní školy
13	Hana Mašlíková	žena	24	modelka
14	Vladimíra Orlíková	žena	50	výrobkyně bižuterie
15	Martin Racman	muž	30	produktový manažer
16	Ingrid Golasová	žena	34	prodejčynie rehabilitačních pomůcek

Tabulka 2: Soutěžící pořadu Trosečník

Robinsonův ostrov

V roce 2017 se do castingu přihlásilo téměř 4 000 osob, z nichž bylo nakonec vybráno 18 soutěžících. (Mafra 2016) Stejně jako v předešlé adaptaci byl zde shodný počet mužů a žen – 9 mužů a 9 žen. Tentokrát byli však vybráni mladší soutěžící (věkový průměr byl 31,9 let). Nejmladšímu soutěžícímu bylo dokonce 19 let, soutěžící starší 50 let byl jen jeden (65letý Petr Bazger). Přesně polovinu soutěžících navíc tvořili lidé ve věku 20–30 let. Toto věkové rozložení soutěžících je znázorněno v grafu 2.

Graf 2: Věkové rozložení soutěžících reality show Robinsonův ostrov

Co se týče povolání, soutěžící se věnovali různorodým profesím, nicméně ve srovnání s poslední adaptací se opakovali studenti, modelka a učitel. Zároveň profese jako policistka, fitness trenéři či bývalý voják již předurčovaly fyzickou zdatnost soutěžících. Tabulka 3 oproti předešlé tabulce přidává informace o bydlišti. Většina soutěžících pocházela z velkých českých měst (12 z nich dokonce z krajských měst, z čehož hlavní město Praha se opakovalo u pěti soutěžících a Hradec Králové s Ostravou u dvou z nich).

	Soutěžící	Pohlaví	Věk	Bydliště	Povolání
1	Kateřina Hrabčáková	žena	20	Ostrava	skladnice
2	Barbora Hájková	žena	21	Liberec	logistka
3	Kateřina Šuriaková	žena	19	Praha	studentka
4	Iveta Stará	žena	46	Boreč u Lovosic	trafikantka
5	Petr Bazger	muž	65	Palonín	bývalý železničář
6	Radomír Řezanina	muž	40	Plzeň	podnikatel
7	Tereza Mašková	žena	28	Doksy	policistka
8	Miloš Brt	muž	22	Praha	fitness trenér
9	Zdeněk Doubek	muž	21	Staré Splavy	provozní restaurace
10	Lucie Zahradníková	žena	33	Ostrava	fitness trenérka

11	Radovaň Koreň	muž	44	Dolní Lomná	bývalý voják
12	Petra Palusková	žena	25	Praha	playmate
13	Tereza Mikšaníková	žena	38	Praha	účetní
14	Nikola Doneová	žena	27	Brno	vizážistka
15	David Chaloupský	muž	45	Hradec Králové	vysokoškolský učitel
16	Martin Vévoda	muž	24	Praha	kreativec
17	Jakub Čejpa	muž	32	Hradec Králové	finanční poradce
18	Marek Orlík	muž	23	Opava	student marketingu

Tabulka 3: Soutěžící pořadu *Robinsonův ostrov*

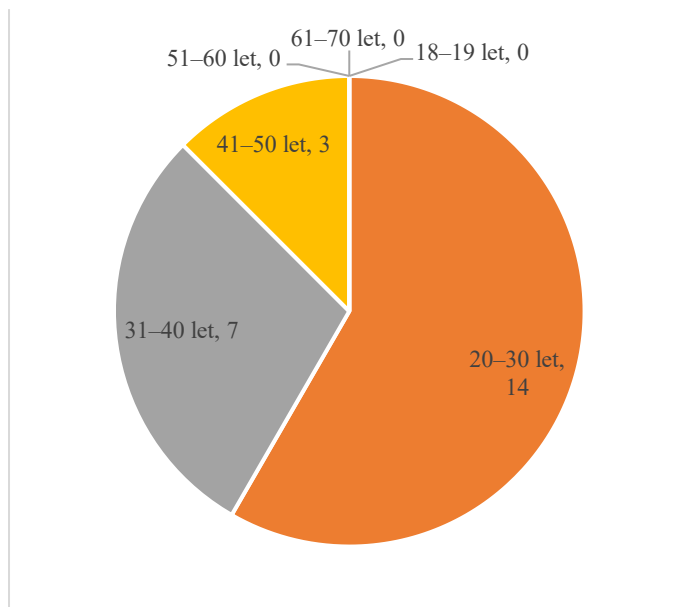
Survivor Česko & Slovensko

Největší změnou oproti předešlým adaptacím bylo zapojení celebrit. Celkem bylo vybráno 24 soutěžících, tedy 12 celebrit a 12 obyčejných lidí. V amerických verzích je obvykle 16–20 soutěžících. Jak již bylo řečeno výše, tato adaptace však byla točena s tureckou produkcí, a proto i její obsah odkazoval k turecké verzi *Survivoru*. V té bylo právě 24 účastníků, kteří byli z poloviny obyčejní lidé a z poloviny tamější celebrity. Právě zapojení celebrit mohlo na počátku ovlivňovat hru (např. soutěžící nenominovala do duelu jiného soutěžícího kvůli tomu, že je jeho fanynka). I místo natáčení odkazovalo k turecké verzi, která se též natáčela v Dominikánské republice.

Tito soutěžící byli vybráni z castingu, v němž museli kromě vyplnění osobních údajů zodpovědět různé otázky (například jakou nejbáznivější věc kdy udělali, jaký nejšťastnější okamžik zažili či proč se soutěže chtějí zúčastnit) a nahrát krátké video (talent.nova.cz). Jakým způsobem byli vybráni soutěžící z řad celebrit, není jasné, nicméně i ti museli projít alespoň zátěžovými a lékařskými testy.

I v této adaptaci byl výběr soutěžících složen ze stejného počtu mužů a žen, tedy 12 mužů a 12 žen, z čehož polovina byla složena z obyčejných lidí a polovina z celebrit. Významnou změnou oproti předešlým adaptacím také bylo spojení české a slovenské verze. Slováků a Čechů nicméně nebyl stejný počet. Televize Nova propagovala, že z řad obyčejných lidí bylo vybráno osm Čechů a čtyři Slováci, což mělo kopírovat počet obyvatel v jednotlivých zemích. Tento poměr však nebyl dodržen mezi celebritami, jelikož bylo vybráno sedm Čechů a pět Slováků.

Co se týče věku, celkový výběr byl ještě mladší než u předešlé adaptace, průměrný věk soutěžících byl 30,3 let. Nejstaršímu soutěžícímu (vítězovi Vladimíru Čapkovi) bylo pouze 44 let a navíc celkem 14 z 24 soutěžících bylo maximálně 30 let. Věkové rozložení je znázorněno v grafu 3.

Graf 3: Věkové rozložení soutěžících reality show Survivor Česko & Slovensko

Tabulka 4 obsahuje jména, pohlaví, věk, informaci o tom, zda se jedná o celebritu, či nikoli, stát původu, povolání a u obyčejných lidí bydliště. Z osmi Čechů pocházeli tři z Prahy, jeden z Brna a další čtyři z menších obcí či měst. Všichni slovenští účastníci pocházeli spíše z větších měst. I u této adaptace se opakovala některá povolání z předchozích adaptací – byl zde učitel, studenti, fitness trenéři či modelka. Celebrity byly vybrány spíše méně známé, jednalo se o zpěváka, herce, sportovce, moderátora, youtubery, ale i účastníky jiných reality show televizí Nova a Markíza (Love Island, Farma, MasterChef Česko).

	Soutěžící	Pohlaví	Věk	Celebrita	Česko / Slovensko	Bydliště	Povolání
1	Vojtěch Drahokoupil	muž	26	ano	Česko		zpěvák
2	Monika Kačmaříková	žena	39	ne	Česko	Český Těšín	kosmetička
3	Matěj Paprčiak	muž	30	ano	Česko		model a herec

4	Barbora Jánová	žena	32	ano	Česko		herečka
5	Lukáš Urban	muž	39	ne	Česko	Brno	učitel
6	Gábor Boráros	muž	29	ano	Slovensko		MMA zápasník
7	Iva Pazderková	žena	41	ano	Česko		herečka
8	Nathan Christián Dzaba	muž	26	ano	Slovensko		účastník reality show
9	Enrique Lysoněk	muž	22	ne	Česko	Heroltice	student
10	Lenka Zuzulová	žena	24	ne	Slovensko	Prievidza	studentka
11	Adam Raiter	muž	33	ne	Česko	Praha	truhlář
12	Tomáš Zástěra	muž	42	ano	Česko		moderátor
13	Aylin Saranova	žena	23	ne	Česko	Praha	studentka
14	Daniel Štrauch	muž	25	ano	Slovensko		videomaker
15	Tomáš Benko	muž	29	ne	Slovensko	Žilina	stavební koordinátor
16	Dominika Šimová	žena	22	ne	Slovensko	Galanta	fitness trenérka
17	Nikola Čechová	žena	32	ano	Česko		youtuberka
18	Veronika Havlik	žena	31	ano	Slovensko		šampionka v karate
19	Xénia Gregušová	žena	22	ano	Slovensko		účastnice reality show
20	Branislav Martanovič	muž	37	ne	Slovensko	Bratislava	fitness trenér
21	Ta Thuy Dung	žena	30	ano	Česko		kuchařka

22	Johana Špačková	žena	27	ne	Česko	Frenštát pod Radhoštěm	montážnice
23	Veronika Příkrylová	žena	23	ne	Česko	Tvarožná	modelka
24	Vladimír Čapek	muž	44	ne	Česko	Praha	IT specialista

Tabulka 4: Soutěžící pořadu Survivor Česko & Slovensko

5.3.2 Moderátoři

Nejen výběr soutěžících, ale i výběr moderátora hraje důležitou roli. V této kapitole bude proto popsáno, kteří moderátoři byli do jednotlivých pořadů vybráni a jak se své role zhostili.

Trosečník

Moderování Trosečníka se ujal herec Marek Vašut. Globální formát Survivor podle jeho slov znal a bál se, aby česká verze nebyla jeho parodií, proto moderování nejprve odmítl. Když zjistil, že show televize Prima plánuje točit na Perlových ostrovech, nabídku moderování přijal. Podle Petra Nezvala, tehdejšího šéfredaktora vlastní tvorby Prima TV, by měl moderátor zvládnout prostředí divoké přírody, mít přirozenou autoritu a pochopení pro účastníky (osoba moderátora je jejich jediným kontaktem se světem). V tomto směru se televizi zdál Marek Vašut jako vhodný kandidát. (Internet Info 2006b)

Svým oblečením i gesty se Vašut snažil napodobovat moderátora amerického Survivoru Jeffa Probst, který v tehdy poslední 12. řadě též nosil košili a kovbojský klobouk (fotografie obou moderátorů na obrázku 5 a obrázku 6). Marek Vašut, stejně jako později Ondřej Novotný, používal některé fráze typické pro globální formát (např. Kmenová rada rozhodla.).

Obrázek 5: Marek Vašut jako moderátor reality show Trosečník

Obrázek 6: Jeff Probst, moderátor americké verze

Zdroj: reality-show.eu (<http://reality-show.eu/cesky-trosecnik-tragicky-pokus-o-survivor/#.Y3H5SezMK3I>)

Zdroj: Twitter Jeffa Probsta (<https://twitter.com/jeffprobst/status/839659234849599488>)

Na Vašutovi bylo nicméně znát, že je primárně herec a s moderováním nemá tolik zkušeností. Jeho projev byl totiž spíše herecký než moderátorský. Na kmenových radách navíc nadmíru sděloval své osobní názory, nebyl pouhým průvodcem účinkujících. Na rozdíl od dalších adaptací zde měl roli také přítele. Vzkazy, skrze něž soutěžící komunikovali s okolním světem, byly podepisovány jako „Marek“. Jeden celý díl – dvanáctý – navíc probíhal tak, že moderátor přijel za soutěžícími na návštěvu, u ohně si povídali a jedli a na ostrově spolu s nimi dokonce přespali. Výsledné podoby dílu jsou navíc sestříhány tak, že je doprovází Vašutův komentář shrnující, co se dělo či děje (např. Trosečníky čeká velké překvapení..., Jižní kmen má za sebou další nepohodlnou noc...). K soutěžím navíc v tomto shrnujícím komentáři přidává i svůj osobní názor (např. Myslel jsem si, že Ráca jako chlap vydrží nejdéle.) Díly se tak více přibližují vyprávění fikce než popisu reality show.

Robinsonův ostrov

Pro moderování Robinsonova ostrova televize Nova vybrala sportovního komentátora a moderátora Ondřeje Novotného. Podle slov tehdejší programové ředitelky Alex Ruzek vsadili na neokoukaného moderátora, který byl pro show zapálený a uměl zkombinovat ráznost a přísnost s empatií a úsměvem. (Mafra 2016a)

I ten zvolil pro své moderování košili, nicméně tentokrát bez pokrývky hlavy, typické pro amerického moderátora Jeffa Probsta (viz obrázek 7). Při moderování bylo znát, že Novotný není herec jako v předchozí adaptaci, ale sportovní komentátor. Přesně tak komentoval i jednotlivé soutěže. Byl velmi pečlivě připraven na kmenové rady, kde přesně věděl, na co a jakým způsobem se jednotlivých soutěžících ptát, přičemž je nenechal se odpovědi vyhnout. Nikam ale soutěžící netlačil, byl pouze jejich průvodcem. Pokud se například hádali, nechal je

a do hádky vstupoval až v krajním případě. Novotný navíc vybral několik frází, které v rámci dílů opakoval, a staly se tak pro něj typické (např. udělejte vše pro to, abyste tu příště neseděli; nyní se vraťte na ostrovy, brzo se uvidíme, ať se vám daří).

Obrázek 7: Ondřej Novotný jako moderátor reality show Robinsonův ostrov

Zdroj: Mediahub (https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/moderatoremdobrodruzne-reality-show-robinsonuv-ostrov-tv-nova-bude-ondrej-novotny.A160613_902650_mediahub_imp)

Survivor Česko & Slovensko

V případě moderátora pořadu Survivor Česko & Slovensko televize Nova vsadila na již osvědčené jméno Ondřeje Novotného, který byl pro Čechy s formátem spojen z předešlé adaptace. Jelikož však byla verze československá, moderátoři byli dva, což je největším rozdílem nejen od předešlých adaptací, ale především od globálního formátu. Slovensko v moderátorské dvojici zastupoval Martin Šmahel, známý především pro svou účast v reality show Farma a následné moderování Farma X-tra.

Moderátorská dvojice však nebyla rovnocenná. Martin Šmahel se v české verzi objevil pouze dvakrát – v úvodním dílu a při sloučení kmenů. Přítomen nebyl ani ve finálovém dílu. Ve slovenské verzi na televizi Markíza však komentoval průběh her a vedl rozhovory se soutěžícími v duelech. Hlavním moderátorem pro obě země byl tedy Ondřej Novotný, který řídil celý průběh hry, rozhovory se soutěžícími a vedl kmenové rady. Pro diváky mohlo být toto rozdělení, které nebylo jasně dané, matoucí. Ve druhé sérii se televize znovu vrátily pouze k jednomu moderátorovi – Ondřeji Novotnému.

Ondřej Novotný reality show moderoval stejným způsobem jako předchozí adaptaci. Při moderování používal stejné fráze jako v Robinsonově ostrově, navíc však velmi nadužíval spojení „obrovská chyba“ či „obrovská ztráta“. S Martinem Šmahalem dokonce drželi podobný dresscode, který, jak bylo řečeno výše, odkazoval k ležérnímu stylu amerického moderátora.

Obrázek 8: Martin Šmahel a Ondřej Novotný jako moderátoři reality show Survivor Česko & Slovensko
Zdroj: TV Nova (<https://www.extra.cz/moderator-survivoru-se-osklive-popalil-a-malem-prisel-o-prsty-podstoupil-operaci-5b684>)

5.4 Vizuální a zvuková složka pořadů

V této kapitole bude stručně shrnuta vizuální a zvuková složka pořadů, tedy použití hudby a veškerých vizuálních prvků.

Trosečník

Ve znělce k pořadu televize Prima ponechala hudbu z britské verze Survivor – píseň Awakenings, kterou složil hudební skladatel Russ Landau, jenž složil i soundtrack k americké verzi – ten je však licencovaný pouze pro tuto verzi. (Panáček v reality show 2006) Taktéž logo (viz obrázek 9) ponechala televize v původním vizuálu, v němž písmeno I znázorňovalo louč, symbolizující život ve hře. V rámci znělky byli postupně vyobrazeni všichni soutěžící společně s jejich jmény (viz obrázek 10).

Obrázek 9: Logo pořadu Trosečník
Zdroj: FTV Prima

Další hudba použitá v průběhu dílů je různorodá – jedná se však o populární nebo filmovou hudbu. Slyšet lze interprety jako Avril Lavigne, BD CMS či soundtracky filmů Piráti z Karibiku či Batman začíná.

Obrázek 10: Ukázka znělky pořadu *Trosečník*

Zdroj: FTV Prima

Barvy kmenů stejně jako v ostatních adaptacích doprovázejí veškerý vizuál spojený s kmeny, například vlajky či popisky. Barvami Jižního a Severního kmenu byly červená a modrá, po sloučení pak žlutá. V této verzi jako jedině neměli soutěžící typické šátky rozlišující, ve kterém jsou kmeni, ale na kmenové soutěže oblékali červená či modrá trika, jež měla na zádech jejich jména.

Popisky v této verzi se držely vizuálu loga – jednalo se o jakýsi pergamen, na jehož straně byla ona louč symbolizující život ve hře. Jednalo se o popisky sestřihů (např. viděli jste minulý týden), času (např. 11. den, 7:40), délky soutěží (např. po 160 minutách) či komentáře daných situací (např. banánovník štáb vysadil uměle; Frank má 2 hlasy). V případě popisu soutěžících (např. Frank, 44 let, doktor přírodní medicíny) či lokace kmenu (např. Plataneras – Jižní kmen) byl vizuál laděn do barvy kmenu a jeho znaku (tj. ještěrka či krab). Souboj či kmenovou radu označoval velký nápis, laděný do stejného vizuálu jako logo pořadu (viz obrázek 9).

Robinsonův ostrov

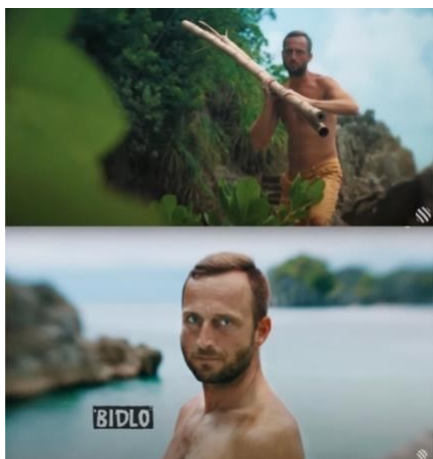
Pro logo, které televize Nova pro pořad zvolila, je typický filipínský had a džungle (na obrázku 11). Nejenže toto logo zakončovalo znělku, ale při soutěžích bylo vyobrazeno za soutěžícími a všichni soutěžící jej měli na svém šátku. Divák ho tak mohl vidat velmi často. Logo jako jedině ze všech tří adaptací zároveň nevyužívá louče symbolizující život ve hře, na druhou stranu je jako jedině v oválu, stejně jako v případě americké verze.

Obrázek 11: Logo pořadu Robinsonův ostrov

Zdroj: TV Nova (<https://pressweb.nova.cz/tiskova-zprava/459791-televize-nova-nataci-druhou-radu-reality-show-robinsonuv-ostrov>)

Již zmíněná znělka byla doprovázena dobrodružnou hudbou, jejíž podklad pravděpodobně vychází z franšizy formátu Survivor, a postupně zobrazovala všech 18 soutěžících včetně jejich jmen, a to ve dvou střížích – zpravidla jednom zdálky a jednom zblízka (viz obrázek 12).

Obrázek 12: Ukázka znělky pořadu Robinsonův ostrov

Zdroj: TV Nova

Posledním vizuálním prvkem byly barvy kmenů, které doprovázely veškerý vizuál spojený s kmeny (například vlajky či popisky u soutěžících). Barvami dvou kmenů, do kterých byli soutěžící rozdělení na počátku, byly červená a modrá, po sloučení pak žlutá.

V této verzi jsou pro diváka často k dispozici popisky – ať už se jedná o jméno moderátora, označení čísla dne (např. den 26), ostrova (např. ostrov vyloučení), části dílu (např. viděli jste), popisu soutěžících (např. Martin, kreativec, Mayon) či například času, jak dlouho už se soutěž odehrává (např. po 30 minutách). Všechny tyto popisky jsou psány stejným písmem jako ve znělce pořadu (viz obrázek 12).

Cílem hudby v Robinsonově ostrově je doprovázet aktuální atmosféru. Ve znělce je tedy použita dobrodružná hudba, v samotných dílech se pak hudba používá ve chvíli, kdy má navodit emoce, tedy například ve chvíli, kdy je soutěž napínavá, když někdo vyhraje či prohraje, raduje

se či se děje něco komického. Dle emocí se pak odvíjí zvolená hudba, která je podporuje. V této verzi se jako v jediné nepoužívají žádné populární písně.

Survivor Česko & Slovensko

Znělka k pořadu Survivor Česko & Slovensko je hudbou i použitými barvami rozdělena na pomyslné dvě části. V první jsou postupně představováni soutěžící z červeného kmene Mao, ve druhé z modrého kmene Azua. Použitá hudba i v této adaptaci pravděpodobně vychází z franšizy Survivor. Stejně jako v případě Trosečníka, i zde je zakončena logem Survivor v původním vizuálu, kdy písmeno I znázorňuje louč, symbolizující život ve hře (viz obrázek 13).

Obrázek 13: Logo pořadu Survivor Česko & Slovensko

Zdroj: TV Nova

Postupně jsou ve znělce vyobrazeni všichni soutěžící. Pouze v této verzi se však znělka v průběhu času mění – pokud jsou soutěžící v rámci kmenů promícháni, přesouvají se i ve znělce, a zároveň v ní zůstávají pouze soutěžící, kteří dosud nevypadli. V posledních dílech je tedy znělka už velmi krátká. Většinou jsou soutěžící představeni taktéž ve dvou střízích, jednom zdálky a druhém zblízka (viz obrázek 14).

Obrázek 14: Ukázka znělky pořadu Survivor Česko & Slovensko

Zdroj: TV Nova

Co se týče hudby, tato adaptace využívá téměř jen populární hudbu (např. interpreti Coldplay, Selena Gomez, Gotye, One Direction, American Authors, Flo Rida). Začíná jí každý díl, kdy doprovází záběry spících soutěžících, dále je používána i v dalších částech každého dílu, především pak při zobrazování života na ostrově. Zároveň je využívána i pro navození atmosféry (např. dobrodružná, smutná, bojovná či podporující napětí). Neměnná je hudba v několika situacích – při záběrech na vítězný kmen po souboji (Thomas Bergersen: Heart of Courage), při hlasování na kmenové radě (Patrick Doyle: New Car) a při vypadnutí soutěžícího (Revolt Production Music: Bianca). Tato verze také hojně využívá refrénu písně 2WEI a Edda Hayes: Survivor, a to ke všem promo doprovodným materiálům (například ukázky v televizi).

Veškerý vizuál spojený s kmeny spojovaly barvy kmenů – nejprve modrá a červená, po sloučení černá. Tyto barvy byly například na šátcích soutěžících (na nichž je také znak daného kmene – orel či lev), vlajkách kmenů či na veškerých popiscích. Právě popisky a různé nápisy jsou v této verzi velmi hojně – označují jména moderátora či hosta (např. Jan Punčochář, šéfkuchař), od třetího dílu také den (např. 24. den), popis soutěžících (např. Johy, 27, operátorka výroby; po sloučení pouze Johy), výjimečně je v pozdějších dílech ukazována i délka trvání soubojů. Popisky soutěžících jsou před sloučením umístěny v pomyslné dřevěné tabulce, na pozadí červené či modré barvy (dle kmenu), z níž vychází pohybuující se vlajka kmenu. Po sloučení této tabulce chybí vlajka a má černé pozadí. Již zmíněné šátky před sloučením doplňují také dva kapitánské šátky – černý a bílý.

Oproti jiným verzím zde přibylo mnoho grafických prvků – jednak nápisy Azua, Mao, souboj o imunitu, souboj o osobní imunitu (moderátor však používá spojení souboj o individuální imunitu, čemuž je i tato grafika od 16. dílu přizpůsobena), souboj o odměnu, souboj o trest a kmenová rada, vždy předcházející dané události. Několikrát se však stalo, že bylo na danou grafiku zapomenuto. Jelikož většina soubojů probíhala mezi jednotlivci, případně malými skupinami soutěžících, před každým soubojem bylo navíc graficky znázorněno (fotografie a jméno), kdo za který kmen soutěží. Poměrně často se zde však vyskytovali jiní soutěžící než ti, kteří skutečně soutěžili. Při soubojích pak byly body za jednotlivé duely zobrazovány na tabulce, kterou doplňovala vlajka kmene, případně bylo znázorněno, kolik toho mají v rámci jednoho souboje soutěžící zatím splněno (např. cílem bylo trefit třikrát koš, bylo tedy znázorněno, že soutěžící se trefil již dvakrát a chybí mu poslední). Dále jsou využívány fotografie soutěžících, a to při soubojích o individuální imunitu (kdy jsou postupně škrťány, až zbyde pouze vítěz) a při rozdělování týmů v soubojích o odměnu po sloučení.

5.5 Struktura dílu

V této kapitole bude popsáno, jak jsou díly jednotlivých adaptací strukturovány.

Trosečník

Téměř všechny díly v případě této adaptace mají stejnou strukturu. Tu narušuje pouze úvodní díl, kdy soutěžící přilétají na ostrov, díl, v němž na jeho počátku došlo ke sloučení kmenů, dvanáctý díl s návštěvou moderátora a závěrečný díl, tj. přímý přenos z Prahy. V ostatních případech byla dodržena následující struktura:

- znělka, v níž se postupně objevují všichni soutěžící i se svým jménem, zakončená logem pořadu,
- „viděli jste minulý týden“ – sestřih s komentářem moderátora,
- v prvních dílech též shrnutí, kdo na ostrově zůstává,
- život na ostrovech, v rámci něhož se řeší především jídlo, mezilidské vztahy a v pozdějších dílech také herní taktika,
- soutěž o odměnu mezi jednotlivci (před sloučením kmen jednotlivce vybíral, po sloučení soutěžil každý sám za sebe),
- život na ostrovech,
- boj o imunitu – nejprve kmenovou, později individuální,
- život na ostrovech,
- kmenová rada, probíhající většinou večer,
- „uvidíte příště“ – pouze ukázky, které lákají diváky na příští díl,
- titulky, při nichž vypadlý komentuje svou hru nebo volá svým blízkým,
- hlasování všech soutěžících.

Jednotlivé části jsou navíc přerušovány vstupem „ještě uvidíte“, tedy ukázkami, na něž se mohou diváci v rámci daného dílu těšit, které doprovází moderátorovy řečnické otázky (například Jak si kmen poradí s jídlem? Kdo opustí ostrov dnes v noci?). Tyto ukázky byly pravděpodobně vysílány před reklamním vstupem.

Robinsonův ostrov

Robinsonův ostrov je vzhledem ke svým pravidlům rozdělen na pomyslné dvě části. V prvních deseti dílech jsou soutěžící rozděleni do dvou kmenů – Callao a Tabon, které soutěží proti sobě, zatímco ve zbylých dvaadvaceti dílech jsou sloučeni do jednoho kmenu jménem Mayon. Od toho se pak odvíjí i struktura dílů. Další rozdíl je v dílech vysílaných v pondělí a ve

středu – pondělní díly v první části show obsahují souboje o odměnu, zatímco středeční souboje o imunitu a kmenovou radu. V první části navíc díly zpravidla mapují dva dny soutěže.

Díly z první části vysílané v pondělí mají následující strukturu (s výjimkou prvního, úvodního dílu):

- „viděli jste“ – tj. shrnutí předchozího dílu, komentuje jej jiný moderátor než Ondřej Novotný,
- znělka, v níž se postupně objevují všichni soutěžící i se svým jménem, zakončená logem pořadu,
- život na ostrovech, v rámci něhož se řeší především jídlo, mezilidské vztahy a herní taktika,
- od 5. dílu duel jednotlivců, kteří byli někým z kmenu vybráni, o odměnu,
- život na ostrovech,
- souboj o odměnu celého kmene,
- v krátkosti život na ostrovech, ukázka odměny u vítězného kmene,
- „příště uvidíte“ – ukázky z dalšího dílu, které mají diváka nalákat.

Díly vysílané ve středu pak mají následující strukturu:

- „viděli jste“,
- znělka,
- život na ostrovech,
- souboj, v němž společně kmeny proti sobě bojují o imunitu na kmenovou radu,
- život na ostrovech,
- kmenová rada, probíhající v jakoukoli denní dobu,
- krátký rozhovor s vypadlým soutěžícím a ukázka, jak všichni soutěžící hlasovali,
- „příště uvidíte“.

V jedenáctém dílu jsou kmeny sloučeny v jeden, čímž se mění i struktura zbylých dílů. Jeden díl se většinou nově rovná jednomu dni v soutěži a s výjimkou závěrečných dílů jsou rozděleny na čtyři typy dílů, v nichž jsou dominantní tyto události: souboje o individuální imunitu, souboje o odměnu, kmenová rada a duely z ostrova vyloučení.

Dvanáctý, sedmnáctý, dvacátý první a dvacátý pátý díl mají tedy tuto strukturu:

- „viděli jste“,
- znělka,

- život na ostrově Mayon a na ostrově vyloučení,
- někdy i soutěž o odměnu,
- souboj o individuální imunitu,
- někdy dále život na ostrovech,
- „příště uvidíte“.

Čtrnáctý, osmnáctý, dvacátý druhý a dvacátý šestý díl jsou typické především pro kmenovou radu, jejich struktura je následující:

- „viděli jste“,
- znělka,
- život na ostrově Mayon a ostrově vyloučení,
- někdy i odměna z minulých dílů a život na ostrovech,
- kmenová rada,
- krátký rozhovor s vypadlým soutěžícím a ukázka, jak všichni soutěžící hlasovali,
- „příště uvidíte“.

Třináctý, patnáctý, devatenáctý, dvacátý třetí a dvacátý sedmý díl jsou především díly o odměny:

- „viděli jste“,
- znělka,
- život na ostrově Mayon a ostrově vyloučení (příchod nového člena),
- souboj o odměnu,
- odměna a život na ostrově,
- „příště uvidíte“.

Šestnáctý, dvacátý, dvacátý čtvrtý a dvacátý osmý díl se pak zaměřují na duely z ostrova vyloučení:

- „viděli jste“,
- znělka,
- někdy odměna z předchozího dílu,
- život na ostrově Mayon a ostrově vyloučení,
- duel z ostrova vyloučení,
- život na ostrovech,
- „příště uvidíte“.

Survivor Česko & Slovensko

Česká verze pořadu Survivor Česko & Slovensko rozlišuje dva typy dílů. Zatímco díly vysílané v úterý obsahují především souboje o odměnu, díly vysílané v pátek souboje o kmenovou imunitu, osobní imunitu, kmenovou radu a duel. Díly jsou pak nepravidelně prostoupeny také upoutávkami upozorňujícími, na co se diváci mohou těšit ještě v rámci daného dílu. Tyto upoutávky jsou strukturovány zcela nepravidelně – v prvních dílech více, v některých dílech poté dokonce nejsou vůbec, v posledních dílech se znovu objevují, avšak pouze zřídka. Vyskytují se však především před souboji, kmenovou radou či duelem.

S výjimkou úvodních dílů, v nichž jsou v průběhu celých dílů na různých místech postupně vysílány medailonky všech soutěžících, v nichž říkají, kdo jsou, proč v soutěži jsou, jaké mají očekávání, co bude jejich silnou či slabou stránkou apod., mají úterní díly pořadu následující strukturu:

- znělka, v níž se postupně objevují všichni soutěžící i se svým jménem, zakončená logem pořadu,
- život na ostrovech, v rámci něhož se řeší především jídlo, mezilidské vztahy a herní taktika,
- souboj o odměnu, případně následovaný odměnou,
- život na ostrovech,
- v první části – tj. před sloučením – často také druhý souboj o odměnu, případně následovaný odměnou,
- život na ostrovech,
- ukázky na příště, většinou doplněné slogany (např. Napětí stoupá. Kdo vyhraje?).

Páteční díly pak mají tuto strukturu:

- znělka,
- život na ostrovech,
- v první části – tj. před sloučením – souboj o imunitu,
- souboj o individuální imunitu,
- život na ostrovech,
- kmenová rada, probíhající večer,
- duel,
- krátký rozhovor s vypadlým soutěžícím, jeho medailonek a v pozdějších dílech také ukázka, jak všichni soutěžící hlasovali (nejprve bez zvuku, později i se zvukem),

- ukázky na příště, většinou doplněné slogany.

Ke konci série, konkrétně od 27. dílu, pak probíhají souboje o individuální imunitu, kmenové rady a duely i v dílech vysílaných v úterý. Poslední tři díly pak obsahují souboje, tj. souboje, jejichž vítěz postupuje do další fáze hry, případně získává hlasy navíc na závěrečné kmenové radě (více viz kapitola 5.6).

5.6 Pravidla soutěže

V této kapitole budou nejprve popsána základní pravidla globálního formátu, která dodržují všechny tři adaptace, a u jednotlivých adaptací pak bude zdůrazněno, v čem se liší od ostatních.

Soutěžící jsou na počátku rozděleni do dvou kmenů, které společně přežívají na izolovaném ostrově. Tam musí jak vycházet s ostatními členy, tak přežít, jelikož nemají například dostatek potravy. Ve velmi různorodých týmových soubojích, které testují fyzickou sílu, rychlost, vytrvalost, balanc, obratnost, zručnost, logiku, výdrž či inteligenci, proti sobě kmeny bojují o odměny, jako je jídlo či výhody pro přežití na ostrově, ale také kmenovou imunitu, která je chrání před kmenovou radou a vyloučením.

Na kmenových radách je v tajném hlasování vždy vyřazen jeden soutěžící. Úkolem soutěžících je tedy nejen být dobrý v soutěžích, ale hrát též sociální hru. Život ve hře vždy symbolizují louče. Pokud je tedy louč soutěžícího na kmenové radě uhašena, jeho hra končí. V určitém počtu soutěžících pak dochází ke sloučení kmenů do jednoho. Od té doby již soutěžící nebojují za kmen, ale každý sám za sebe. Po sloučení probíhají souboje o individuální imunitu, jejichž vítěz pak nemůže být odhlasován na kmenové radě, a individuální soutěže o různorodé odměny, v rámci nichž si jejich vítěz může většinou vybrat jiného soutěžícího, který s ním odměnu absolvuje.

V posledním dílu obvykle probíhá závěrečná kmenová rada, do níž se dostanou dva až tři soutěžící. Těm může nejprve porota, složená z vypadlých soutěžících po sloučení, klást otázky. Následně mají soutěžící prostor pronést svou závěrečnou řeč. Nakonec porota hlasuje o vítězi.

Trosečník

V prvním dílu této adaptace je 16 soutěžících rozděleno do dvou kmenů, které se jmenují Jižní a Severní. Pouze v této verzi je ukázáno, jak soutěžící přilétají na ostrov a jak je moderátor do kmenů rozděluje. Soutěžící si na rozdíl od jiných adaptací mohli v této verzi s sebou přivést jeden osobní předmět, který jim mohl pomoci při přežití na ostrově (namátkově se jednalo například o nůž, lupu, škrťátko, potápěčskou výbavu, ale také o řasenku, slivovici či dentální

nit). Tuto osobní věc mohou při sloučení kmenů vyměnit za jinou, kterou mají do té doby na ostrově k dispozici. Komunikace se soutěžícími probíhá prostřednictvím personalizovaných vzkazů, které podepisuje moderátor Marek Vašut.

Souboje o odměnu před sloučením většinou probíhají tak, že jsou kmenem vybráni jednotlivci, kteří za tým soutěží. Soutěže jsou navíc často více o přežití než u jiných adaptací (například soutěž ve škrubání slepice či mít ruku v ledu co nejdříve 10 minutám). V případě, že je v jednom kmeni výrazně více soutěžících než ve druhém, jede na soutěž o odměnu jen část kmenu (tj. počet, který se rovná počtu členů v kmeni druhém). Soutěže o kmenovou imunitu pak někdy probíhají v rámci jednoho kola, jindy se hraje na vítězné body (například dva vítězné body, tedy možnost hrát hru až třikrát). Soutěžící jsou navíc občas vystaveni nečekaným situacím, například výměně ostrovů a možnosti škodit druhému kmeni. Tvůrci se tak snažili vyvolat konflikty mezi soutěžícími, což se jim podařilo.

Při soutěžích o individuální imunitu po sloučení se zároveň soutěží o černý šátek. Ten dostane soutěžící, který skončí v soutěži poslední. V případě, že by na kmenové radě byl nerozhodný počet hlasů, vypadáva právě soutěžící s černým šátkem. Dalším rozdílem této adaptace jsou pravidla v případě odstoupení hráče ze zdravotních důvodů (což se stalo v každé z nich). Pouze v této se však v tomto případě do hry navrací poslední vyloučený soutěžící.

Ve chvíli, kdy ve hře zůstává pět posledních soutěžících, rozhoduje o osudu dalšího náhoda – tahání sirek. Mezi posledními čtyřmi pak probíhá eliminační soutěž, v rámci níž poslední vypadáva a první se dostává přímo do finále. Mezi druhým a třetím pak probíhá velmi komplexní soutěž o druhé místo ve finálové kmenové radě.

Finále jako jediné probíhá po vzoru americké verze jako přímý přenos z Prahy s publikem. Televize Prima se snažila o velkolepou show, například s ohňovou show či živou hudbou, kapelou Škwor. Diváci v průběhu finále navíc mohli pomocí SMS hlasování ze všech účastníků zvolit svého trosečníka, který získal cenu od cestovní kanceláře. Na konci přímého přenosu byla slavnostně otevřena zapečetěná truhla s hlasy ze závěrečné kmenové rady, která proběhla ještě na ostrově, a byl vyhlášen vítěz.

Robinsonův ostrov

V případě Robinsonova ostrova je celkem 18 soutěžících rozděleno do dvou kmenů nazvaných Tabon a Callao. V průběhu sedmého dílu zároveň v rámci soutěže o odměnu dochází k výměně dvou členů – vítězný kmen Tabon si dle své volby může vybrat hráče z druhého kmene a zároveň někoho ze svých řad, kdo přestoupí do kmenu druhého. Ve hře je

oproti Trosečnickovi též skrytá imunita, která chrání toho, kdo ji najde, před vyloučením – tedy v případě, že ji před přečtením výsledků hlasování zahraje.

Před sloučením v této adaptaci probíhaly duely mezi členy z obou kmenů, které vždy vybral jiný soutěžící, jenž si přečetl vzkaz určený pouze pro jednoho člena (například vyber někoho, kdo je pro kmen největší přítěží). Komunikace v celé soutěži probíhala právě prostřednictvím vzkazů, které pluly na moři. Vzkazy byly pro oba kmeny vždy stejné.

V počtu celkem 12 soutěžících došlo ke sloučení kmenů do jednoho jménem Mayon. Poté proběhla eliminační soutěž, v rámci níž se tři soutěžící nedostali na nový ostrov, ale na ostrov vyloučení – právě ostrovem vyloučení se tato adaptace nejvíce odlišuje od zbylých dvou. Na ostrov vyloučení se dostávají všichni soutěžící, kteří byli odhlasováni na kmenové radě. Nově příchozí vždy vyzve jednoho ze zbylých členů do duelu, v němž soutěží o udržení ve hře. Duel se skládá ze tří soutěží (je nutné, aby byly vyhrány dvě z nich), které testují různé schopnosti hráčů. Poslední soutěží je vždy vědomostní otázka týkající se Filipín. Ve 30. dílu spolu soutěžili zbylí čtyři soutěžící z ostrova vyloučení a vítěz se vrátil na hlavní ostrov Mayon. Soutěžící, kteří se dostali do sloučení, ale vypadli, se pak stali členy poroty, jež rozhodovala o vítězi. Přítomni byli v případě této adaptace pouze na závěrečné kmenové radě.

Individuální soutěže o odměny po sloučení (stále o jídlo, ale také například o noc v hotelu), v rámci kterých si vítěz vždy mohl vybrat jiného soutěžícího s sebou, s sebou zároveň někdy přinášely i tresty pro toho, kdo skončil poslední (například noc na voru, noc v kleci a podobně). V počtu pěti a čtyř zbývajících soutěžících o postupu již nerozhodovala kmenová rada, ale další eliminační soutěže, v nichž poslední soutěžící vypadl a stal se členem poroty. Na závěrečnou kmenovou radu se tak dostali tři soutěžící, přičemž jeden z nich byl ještě před možností pronést závěrečnou řeč porotou vyřazen, a na konci se tak rozhodovalo mezi dvěma finalisty. Vítěz byl vyhlášen přímo na finálové kmenové radě. Soutěžící tak museli téměř rok – až do odvysílání na televizních obrazovkách – tajit, kdo se stal vítězem.

V průběhu hry byli soutěžící často šokováni nějakou nečekanou situací – například se na kmenové radě nehlasovalo o tom, který člen kmenu vypadne, ale o tom, kdo má největší důvěru, a bude tak moci rozhodnout o tom, kdo vypadne, sám. Dále někdy mohli vyměnit hlas pro sebe za jídlo, v soutěžích mohli získat více hlasů na kmenovou radu a podobně. V této adaptaci si sice soutěžící nemohli na ostrov přivést svou osobní věc, ale v průběhu soutěže jednu osobní věc získali. Nejednalo se však o praktické věci pro přežití, nýbrž spíše o emoční předměty (například o fotografie s blízkými, malířské plátno, zápisník či hrneček od rodiny).

Survivor Česko & Slovensko

Celkem 24 soutěžících je na počátku hry rozděleno do dvou kmenů jménem Azua a Mao, přičemž v modrém kmenu Azua jsou pouze obyčejní lidé, zatímco v červeném kmenu Mao pouze celebrity. Už ve třetím dílu i zde dochází k výměně dvou členů – vybírají je však kapitáni, a to ze svých řad dle předem daného genderového pravidla, přičemž na výměně konkrétních soutěžících se musí shodnout. V opačném případě by byli vyměněni sami kapitáni. V jedenáctém dílu pak dochází k velkému promíchání kmenů. Jednotlivé soutěžící do svých kmenů vybírají dva kmenem vybraní soutěžící dle předem daných pravidel (pohlaví a kmen).

Právě funkce kapitána je v této adaptaci jedinečná. Kmeny si je musí zvolit již ve druhém dílu, kdy proti sobě soutěží o odměnu. Souboje o kmenovou imunitu i odměnu však zároveň často rozhodují souboje kapitanů. Samotná volba kapitána pak v jednom z kmenů vyvolala hned několik rozepří. Stejně jako v Robinsonově ostrově i v této adaptaci je ve hře skrytá imunita. Zároveň zde dochází k jednomu souboji o trest, tj. o zničení sedmi věcí na ostrově dvěma vybranými soutěžícími z druhého kmene.

V této adaptaci jako jediné zároveň neprobíhá téměř žádná komunikace prostřednictvím vzkazů – pouze minimálně. Soutěžící se vše dozvídají přímo z úst moderátora na soubojích, kmenových radách či duelech.

Tato verze se od ostatních nejvíce odlišuje právě duelem. Kmen, který nezíská kmenovou imunitu, dále pokračuje v souboji o individuální imunitu. Výherce individuální imunity, který zároveň nemůže být odhlasován na kmenové radě, po přečtení všech hlasů na kmenové radě určuje druhého soutěžícího, který se účastní duelu. Až duel – a nikoli hned kmenová rada – rozhoduje o tom, kdo ze soutěže skutečně vypadává. Duely jsou velmi různorodé, a soutěžící tudíž nemohou předpokládat, kdo je do duelu vhodným kandidátem. Duel ve hře umocňuje sociální aspekt hry – hráči se totiž musí snažit mít dobré vztahy se všemi, ne pouze se svou aliancí. Na kmenových radách je navíc přítomen i druhý kmen, který ve většině případů pouze přihlíží, což také mění sociální aspekt hry. Na duelu je pak přítomen pouze kmen, z něhož jsou soutěžící bojující o pokračování ve hře. Po duelu má vypadlý soutěžící navíc prostor se se svým kmenem rozloučit a pronést několik slov ještě před tím, než je uhašena louč symbolizující jeho život ve hře.

K oficiálnímu sloučení dochází v počtu 10 členů, ačkoli k pomyslnému sloučení došlo již v 11 členech. Před poslední kmenovou radou před sloučením totiž neprobíhal souboj o individuální imunitu, jehož vítěz by pak nominoval druhého soutěžícího do duelu. Do duelu

tak byl nominován pouze jeden soutěžící prostřednictvím hlasování na kmenové radě. Při příležitosti sloučení kmenů proběhla hostina a party, jíž se tedy účastnilo celkem 11 soutěžících. Ačkoli se kmeny již přesunuly na společný ostrov – v této adaptaci jako jediný nebyl zvolen zcela nový ostrov, ale jeden z ostrovů, na nichž soutěžící přebývali již před sloučením – pokračovaly posledním soubojem o kmenovou individuální imunitu, po němž následovala kmenová rada, kde byl nominován druhý člen do duelu. Sloučení proběhlo oficiálně až po jeho vyřazení, tj. v počtu 10 soutěžících. V případě, že tito soutěžící vypadli, se stali členy poroty, která rozhodovala o vítězi. V této verzi však byla porota přítomna na všech následujících kmenových radách.

Rozdílné jsou též souboje, a to jak o imunitu, tak o odměnu. Ve většině případů se nejedná o týmový souboj, ale soutěží proti sobě buď jednotlivci, nebo malé skupiny, a to na předem daný počet vítězných bodů – zprvu se hraje na tři vítězné body, později pět, sedm, v některých případech dokonce na deset vítězných bodů. Stejný souboj se tedy opakuje několikrát za sebou, což může být divácky nezajímavé. Pokud se jedná o poslední rozhodující souboj, často je něčím ztížen, případně jsou proti sobě postaveni kapitáni, jak již bylo zmíněno výše. Velmi často se navíc jedná o typově podobné souboje – parkur, následovaný logickou skládačkou, zakončený házením. V případě, že proti sobě nastupují jednotlivci, velmi striktně je dbáno na stejná pohlaví soutěžících. Ačkoli v samotných dílech není vysvětleno ani ukázáno, jak konkrétně probíhá výběr protihráče, z rozhovorů soutěžících vyplývá, že si vždy jeden hráč volil konkrétního protihráče. Divákům však není jasné, kdo volil a kdo byl volen.

Po sloučení probíhají v rámci soubojů o odměnu minisouboje, jejichž vítěz se stává kapitánem, který volí jak druhého kapitána, tak začíná s výběrem soutěžících do svého týmu. V rámci těchto týmů pak proti sobě soutěží. Dále jsou případně na základě losu voleny menší týmy, které proti sobě soutěží, případně proti sobě soutěží jednotlivci, kteří pokračují ve čtvrtfinále, semifinále a finále. Vítězové soubojů o odměnu si pak mohou zvolit další soutěžící (vždy je moderátorem daný počet), kteří s nimi odměnu sdílí. Odměny byly v této verzi o něco větší – kromě jídla se soutěžilo také například o výlet na katamaránu, noc ve vile s masáží či videohovor s blízkými.

Souboje o individuální imunitu po sloučení probíhají odlišně od soubojů o individuální imunitu před sloučením. Zatímco v první části hry se jedná o zcela individuální hry, většinou postavené na výdrži, v nichž postupně soutěžící vypadávají, až zůstane poslední, po sloučení proti sobě soutěží opět ve dvojicích, náhodně rozřazených losem. Následně soutěžící postupují do čtvrtfinále, semifinále a finále, z něhož vyplyne vítěz. Až v počtu šesti posledních

soutěžících jsou souboje rozděleny do několika úrovní, přičemž v každé z nich vypadává soutěžící, který skončil poslední.

V počtu posledních čtyř soutěžících pak probíhají dva souboje o postup, zatímco zbylí dva soutěžící podstupují duel, který jednoho z nich vyřadí. V počtu tří soutěžících se pak soutěží o jedno místo ve finále, zatímco zbylí dva podstupují kmenovou radu. Na té jsou dána konkrétní témata, kterým se musí věnovat – jedná se o popis hry protihráče. Porota pak volí, kdo ze dvou soutěžících vypadne. Před závěrečnou kmenovou radou probíhá mezi dvěma finalisty celkem pět soubojů, přičemž každý z nich požaduje jinou schopnost (např. trpělivost a přesnost, šikovnost a strategii, výdrž a sílu). Za každý souboj může finalista získat jeden bod, který se rovná hlasu na finálové radě. Celkem je tedy možno získat pět hlasů za souboje a osm od poroty. Vítěz byl taktéž vyhlášen přímo na finálové kmenové radě, avšak vzhledem ke krátkému časovému intervalu mezi natáčením a vysíláním nemuseli soutěžící výsledek tajit příliš dlouho.

5.7 Výběr obsahu

V této kapitole bude popsáno, na co se tvůrci pořadů soustředili při výběru obsahu, který tvoří výslednou podobu jednotlivých dílů. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, podoba pořadu vzniká až nějakou dobu po tom, co se události skutečně odehrály. Hlavní události jednotlivých dílů již byly popsány v kapitole 5.5, nicméně také záleží na tom, jak jsou prezentováni jednotliví soutěžící, vztahy mezi nimi, které komentáře soutěžících tvůrci do pořadu zahrnuli a podobně.

Trosečník

Pořad Trosečník více než ostatní dbá na opakování medailonků soutěžících – v počátečních dílech je vždy zopakováno jméno, povolání, věk soutěžícího a jeho osobní věc, kterou si na ostrov přivezl. Divákům se tak na začátku tvůrci snaží pomoci zapamatovat si jména soutěžících, což je na počátku reality show vždy obtížné.

V rámci života na ostrově je zde zobrazováno mnoho každodenních běžných konverzací mezi soutěžícími, které však nejsou pro diváky vůbec podstatné a pro děj pořadu důležité. Součástí těchto konverzací pak bývá také jídlo, avšak většinou se konverzace o jídle netýkají shánění potravy, nýbrž rozdělování, co se kdy sní. Soutěžící mají totiž v této verzi k dispozici od produkce nejvíce jídla (rýže, olej, mouka, ale především různé konzervy). Naopak tyto rozhovory téměř vůbec neobsahují řešení herní taktiky a dohod o hlasování na kmenové radě – pouze minimálně, a to až po sloučení.

Tvůrcům se v případě této verze nepodařilo výběrem soutěžících ani nečekanými situacemi vytvořit mezi nimi větší rozepře. Za největší spor lze považovat spor mezi oběma kmeny, kdy jim po dobu dvou dnů byly vyměněny ostrovy. Dlouhodobé spory tak byly vyvolány nejen kvůli tomu, že jeden kmen používal oblečení druhého, ale také jim snědl či vysypal zásoby jídla. Podstatnou částí děje pak nebyly mezilidské vztahy na ostrovech, ale mezi oběma kmeny. Po sloučení kmenů tak probíhaly menší rozepře mezi členy původních kmenů, ale nejednalo se o pravidelné či větší hádky. Ačkoli jedenáctý díl byl pojmenován *Hádka*, jednalo se spíše o menší hádku mezi dvěma soutěžícími – Rácou a Hedvikou, která vyvrcholila vyloučením jednoho z nich. V jedné chvíli dokonce jiný soutěžící hádající upozornil na to, že hádky jsou přesně to, co tvůrci pořadu chtěli, a aby se před kamerami nehádali. Je tedy pravděpodobné, že soutěžící se mohli hádat mimo kamery, které na ostrově nebyly k dispozici dvacet čtyři hodin denně.

Ačkoli je ve hře ponechán princip náhody (například tahání sirek o postup do finálové čtveřice), tvůrci se příliš nesnažili o nepředvídatelnost, která je pro tento formát důležitá. Děj celého pořadu probíhal přesně podle dané struktury (viz kapitola 5.5) a málokdy z ní vybočil. Stejně tak zde nejsou jednotlivé postavy typově nijak vykreslovány (například padouch), ani zde není určen prostor pro jejich osobní příběhy. Pro diváky se pak mohou stát soutěžící špatně zapamatovatelnými a nudnými.

Robinsonův ostrov

V Robinsonově ostrově jsou komentáře soutěžících vkládány mezi soutěže, což je pro diváka přehlednější. Když například vidí, že se soutěžícímu zrovna něco nedaří, slyší od něj, proč se tak dělo, co si při tom myslel nebo jak se cítil. Pokud se jedná o komentáře ze života na ostrově, některé z nich jsou točeny jen kousek od místa dění, a ostatní soutěžící tak mohou slyšet, co se v nich říká, což může ovlivňovat jejich podobu.

V této adaptaci je dále více než v jiných kladen důraz na rozhovory soutěžících týkající se jídla. Často společně řeší, co budou jíst, kdo se o jídlo stará či kdo jakou potravu sehnal. Jelikož však ostrovy, na nichž soutěžící přebývají, nabízí velmi různorodé možnosti jídla, divácky je toto téma poměrně zajímavé. Nejsou zde naopak téměř vůbec zcela běžné každodenní konverzace soutěžících.

V neposlední řadě je v této verzi kladen důraz na spory dvou dvojic. První z nich je křesťanka Lucie a ateista Radovan. Často je zobrazována modlící se Lucie a Radovan, jenž se jí směje, případně se spolu hádají. Druhou z dvojic jsou soutěžící Nika a Petra, které ve hře

zůstanou jako dvě poslední ženy a rovněž se opakovaně hádají. Petra je zde navíc často vyobrazována ve chvílích, kdy něco splete, případně kdy o ní nehezky mluví ostatní, a je tak divákům představována jako jakási bizarní či hloupá soutěžící, ačkoli mohou být uměle vybrány pouze tyto situace. Zároveň se produkce snaží některé spory rozdmýchávat i hrami – například určit toho, kdo je největší lhář a podobně.

Vzhledem k tomu, že stopáž jednotlivých dílů je pouze 45 minut, tvůrci se do každého dílu snažili vložit jen to nejpodstatnější. Stejně tak nezapomínají divákům ukazovat vše, co je podstatné pro pochopení celého příběhu. Pokud se tedy například soutěžící o něčem hádají, vždy je ukázáno nebo alespoň okomentováno, proč se tak děje či co tomu předcházelo. Zároveň je dáván prostor řešení herní taktiky a utváření aliancí a na konci každého dílu s kmenovou radou je ukázáno, kdo pro koho hlasoval, aby si diváci vše mohli vložit do kontextu hry.

V této verzi je navíc nejvíce kladen důraz na nepředvídatelnost celé hry (více v kapitole 4.1), a to jak pro soutěžící, tak pro diváky. Jako příklad lze uvést kmenovou radu, na níž se nehlasovalo o tom, kdo bude vyloučen, ale určil se soutěžící, který má největší důvěru. Ten pak sám rozhodl o tom, kdo bude vyloučen. Soutěžícím to tak narušilo veškeré plány, stejně jako pro diváky byla tato situace zcela nepředvídatelná.

Survivor Česko & Slovensko

V pořadu Survivor Česko & Slovensko je při výběru obsahu kladen důraz na hádky soutěžících a řešení herní taktiky, a to i kmenů, které zrovna nemusí na kmenovou radu. Dlouhodobějších hádek mezi soutěžícími je v této verzi několik (kmen Mao vs. Iva, kmen Azua vs. Adam, Adam vs. Veve, Gábor vs. Veronika, kmen Mao vs. Aylin). Naopak jídlo se zde řeší jen málo, což však může být způsobeno i tím, že soutěžící jedí pouze rýži a kokosy, které dostávají od produkce (což však není explicitně řečeno ani ukázáno). Pokud se při soubojích o odměnu soutěží o jídlo, většinou se jedná o jednorázovou odměnu (např. pizza), nikoli o dlouhodobější zásoby.

Zároveň je zde velmi mnoho zcela nepodstatných záběrů, které pouze prodlužují stopáž jednotlivých dílů – záběry na spící soutěžící, přírodu, měsíc, každodenní konverzace, hlasování všech soutěžících na kmenové radě, taktika a radost či zklamání kmenů mezi jednotlivými koly jednoho souboje, velmi zdlouhavé komentáře soutěžících před soubojem i po něm a podobně. Stejně tak se po jednotlivých soubojích opakují záběry, které divák viděl před několika minutami – za doprovodu radostné hudby jsou nejprve ve zpomaleném záběru ukázáni soutěžící

z vyhrávajícího kmene a následně za doprovodu smutné hudby soutěžící z kmene, jenž souboj prohrál.

Tato adaptace klade důraz též na životní příběhy jednotlivých soutěžících – například Enrique, jenž nemá otce a matka mu zemřela, Tomáš, který finanční výhru nutně potřebuje pro svou rodinu, či Johy, která zažila šikanu kvůli své sexuální orientaci. Stejně tak je zdůrazněn uměle vytvořený milostný příběh mezi Xení a Tomášem. Zároveň tvůrci neopomněli vytvořit některé typy postav – například hlupáka Braňa či mrchu Chili.

I přesto, že je stopáž jednotlivých dílů výrazně delší než u jiných adaptací, může divákům mnoho situací pro pochopení celého příběhu chybět. Opakovaně se stává, že například téměř celý kmen komentuje, že si s jedním soutěžícím nerozumí, ale diváci nevidí, proč tomu tak je (např. proč kmen Mao nemá rád Ivu), případně není téměř vůbec vysvětleno, jak se postupovalo, když soutěžící onemocněli covidem-19 a hra se na několik dnů přerušila. Stejně tak v prvních devíti dílech není po kmenových radách ukázáno, jak kdo hlasoval. Divákům pak tedy často chybí kontext. Co je ale naopak oproti jiným verzím doplněno o kontext, jsou pravidla jednotlivých soubojů. Vysvětlování moderátorem je totiž doplněno záběry ze hry, z nichž diváci pravidla mohou lépe pochopit. O kontext jsou také doplněny situace, kdy soutěžící mluví o něčem, co se stalo před delší dobou. V tom případě jsou do jejich promluvy promítnuty záběry z dané situace.

5.8 Zpětná vazba

Pro televizi, stejně jako pro každé jiné médium, je důležitá zpětná vazba. Tou jsou především data o sledovanosti, v neposlední řadě ale i divácká kritika, která vypovídá o kvalitě obsahu – ta totiž nemusí korelovat s daty o sledovanosti. Tato kapitola se zaměří na obě tyto složky zpětné vazby, sledovanost i kritiku.

5.8.1 Sledovanost

Informace o tom, zda diváci pořady sledují, jsou pro televize velmi významné. Dozvědí se tím, jak se jim podařilo zasáhnout trh a vytěžit očekávaný tržní potenciál. Právě od toho se odvíjí financování komerčních televizí, jelikož čím více diváků pořad sleduje, tím vyšší je cena inzerce v daném vysílacím čase. Počet diváků navíc vypovídá o vhodném načasování pořadu, jeho přitažlivosti a adekvátnosti. (Štoll 2013, s. 107)

O sledovanosti vypovídá rating a share. Rating označuje počet diváků dané televize, přičemž se zohledňuje, zda se jedná o sledovanost v daném okamžiku, nebo za daný časový interval –

pak se tedy jedná o průměr z měřeného času. Při měření sledovanosti se dále zohledňuje cílová skupina. Perebinssoff (2005, s. 255) rating definuje jako „*procento domácností naladěných na konkrétní program ze všech domácností s televizí v tomto vesmíru*“. (Štoll 2013, s. 108; Perebinssoff 2005, s. 255)

Share označuje podíl na sledovanosti, přičemž součet sledovaností musí být 100 %. Perebinssoff (2005, s. 256) jej označuje jako „*procento domácností, které sledují konkrétní pořad, měřeno ve srovnání se všemi domácnostmi, které mají v danou chvíli zapnutý televizor*“. (Štoll 2013, s. 109; Perebinssoff 2005, s. 256)

Hlavním rozdílem je tedy to, že zatímco rating se vztahuje k domácnostem, které vlastní televizor, share pouze k těm, kteří jej v danou chvíli měření sledovali.

V měření sledovanosti hraje důležitou roli také cílová skupina, tedy skupina diváků, jejíž chování televizi zajímá. Tu mohou mít určenou jak jednotlivé pořady, tak vysílací časy. Před samotnou komparací sledovanosti jednotlivých pořadů, jejichž vysílání jsou odlišné televize, je nutné upozornit na to, že hlavní cílová skupina je u různých televizí odlišná. Zatímco Česká televize považuje za svou hlavní cílovou skupinu věkovou kategorii 15+, televize Nova a Prima mají své skupiny specifitější. Hlavní cílovou skupinou televize Nova je věková kategorie 15–54 let a televize Prima 15–69 let. (Štoll 2013, s. 108–111; Internet Info 2022a)

Sledovanost se v České republice měří od roku 1997, přičemž od roku 2002 ji má na starost společnost Nielsen Admosphere pro Asociaci televizních organizací (ATO). Měření sledovanosti i odložené sledovanosti probíhá pomocí systému TV metrů a je založeno na reprezentativním vzorku českých domácností. (Nielsen Admosphere 2022)

Trosečník

U pořadu Trosečník jsme bohužel nenalezli data o sledovanosti jednotlivých epizod, nicméně máme k dispozici několik údajů o průměrné sledovanosti. Podle dostupných informací první díl, dne 9. září, sledovalo 825 tisíc lidí, což odpovídalo 23,5 % share, avšak vzhledem ke konkurenčním televizím to bylo velmi málo (Forum Media 2006). Čtvrtou epizodu, vysílanou 30. září, sledovalo už jen 491 tisíc diváků (Economia 2006a). To bylo důvodem k přesunu ve vysílání ze sobotního prvního primetimového okna do čtvrtečního druhého primetimového okna od 21:10. Tento přesun dle webu RadioTv (Impression Media 2011) sledovanosti pomohl na 630 tisíc diváků, nicméně i to bylo oproti jiným pořadům stále málo.

Robinsonův ostrov

V případě pořadu Robinsonův ostrov máme k dispozici velmi podrobná data o sledovanosti jednotlivých epizod. Po poměrně úspěšném startu, kdy první epizodu sledovalo 740 tisíc diváků a share 15+ byl 20 %, následoval pokles sledovanosti. Ta se dalších 14 týdnů pohybovala v rozmezí 535–664 tisíc diváků. O něco se zvýšila poslední dva týdny – až na 688 tisíc diváků. Druhou nejsledovanější epizodou (po té první) byla předposlední, kterou sledovalo až 731 diváků. Sledovanost finálové epizody zase o něco klesla, a to na 678 tisíc diváků.

Sledovanost pořadu se odvíjí též od vysílacího schématu konkurenčních televizí. Pondělní epizody byly ve sledovanosti velmi vyrovnané se seriálem Trpaslík, seriálem Čtvrtá hvězda a publicistickým magazínem Reportéři ČT, vysílanými na České televizi, středeční naopak s talkshow Show Jana Krause vysílanou na Primě. V posledních epizodách byla dokonce sledovanost Robinsonova ostrova v druhém primetimovém okně nejvyšší. V případě Robinsonova ostrova tedy nejsou patrné významné rozdíly ve sledovanosti pondělních a středečních epizod a sledovanost v druhém primetimovém okně je srovnatelná s ostatními televizemi. Co se týče sledovanosti, je tak možné pořad hodnotit jako úspěšný.

V tabulce 5 je podrobněji znázorněna sledovanost jednotlivých epizod Robinsonova ostrova dle dat Asociace televizních organizací.

Den	tis. 15+	share 15+ (%)	share 15–54 (%)	share 15–69 (%)
16. 1. 2017	740	20	23	20
18. 1. 2017	617	19	23	20
23. 1. 2017	606	16	19	17
25. 1. 2017	565	18	15	17
30. 1. 2017	584	16	19	17
1. 2. 2017	601	19	25	20
6. 2. 2017	583	16	17	16
8. 2. 2017	535	17	24	19
13. 2. 2017	605	17	21	18
15. 2. 2017	567	19	27	22

20. 2. 2017	564	17	21	18
22. 2. 2017	582	20	25	22
27. 2. 2017	584	17	21	18
1. 3. 2017	641	20	28	23
6. 3. 2017	633	19	23	20
8. 3. 2017	643	21	31	24
13. 3. 2017	586	22	26	22
15. 3. 2017	606	20	28	22
20. 3. 2017	616	20	24	21
22. 3. 2017	553	19	25	20
27. 3. 2017	568	19	23	20
29. 3. 2017	551	19	25	20
3. 4. 2017	664	23	26	23
5. 4. 2017	633	20	28	22
10. 4. 2017	619	21	24	22
12. 4. 2017	588	19	23	19
17. 4. 2017	646	20	22	20
19. 4. 2017	537	17	22	19
24. 4. 2017	688	23	27	24
26. 4. 2017	662	20	26	21
1. 5. 2017	731	22	26	23
3. 5. 2017	678	23	30	24

Tabulka 5: Sledovanost pořadu Robinsonův ostrov dle dat ATO

Zdroj: web MediaGuru.cz

Survivor Česko & Slovensko

I u nejnovější adaptace s názvem Survivor Česko & Slovensko jsou k dispozici velmi podrobná data o sledovanosti jednotlivých epizod, která jsou zaznamenána v tabulce 6.

Survivor Česko & Slovensko byl poměrně odvážně po čtyřech letech od vysílání poslední adaptace nasazen do prvního primetimového okna a navíc na úterý, kdy na konkurenční televizi Prima běžel seriál Slunečná sledovaný až 1,2 miliony diváků. První díl, výrazně nejsledovanější ze všech, sledovalo 650 tisíc diváků, share 15+ byl 18,2 %, sledovanost seriálu Slunečná byla téměř dvojnásobná (1 240 000 diváků). Jak již bylo zmíněno výše, televize Nova považuje za svou cílovou skupinu věkovou kategorii 15–54 let, v níž měl Survivor sledovanost 457 tisíc diváků, tedy o 45 tisíc diváků více než Slunečná. Po prvním dílu však sledovanost výrazně klesala a dostala se přibližně na 350–450 tisíc diváků. Na úspěch seriálu Slunečná televize Prima navázal seriál Zoo, který si taktéž udržoval sledovanost kolem 1,2 milionu diváků. Filmy na České televizi, které byly vysílány v době vysílání pořadu Survivor, měly sledovanost přibližně 300–500 tisíc.

Proti pátečním epizodám televize Prima vysílala zábavnou show Máme rádi Česko. Ta měla nejprve menší sledovanost, ale vzhledem ke klesající sledovanosti pořadu Survivor jej následně překonala. Ve sledovanosti pátečního večera dlouhodobě vítězil seriál České televize Špunti na cestě, který sledovalo průměrně 1,2 milionu diváků. Přibližně dvojnásobnou sledovanost měly i pohádky vysílané po dobu dvou týdnů po odvysílání seriálu Špunti na cestě. Reprízovaný seriál Poldové a nemluvně měl sledovanost vyšší o zhruba 120–200 tisíc diváků. Ani finálový díl reality show diváky k televizi nepřilákal, sledovalo jej pouze 454 tisíc diváků.

V případě pořadu Survivor Česko & Slovensko je znatelný rozdíl ve sledovanosti úterních a pátečních epizod. Páteční epizody byly většinou sledované o něco méně. U této adaptace je také nutno zmínit, že byla vysílána i na streamovací platformě Voyo, kde si našla velkou část diváků. Informace o sledovanosti na Voyu však k dispozici nejsou, a nelze tak údaje o sledovanosti v televizi považovat za kompletní.

Den	tis. 15+	tis. 15–54	tis. 15–69	share 15+ (%)	share 15–54 (%)	share 15–69 (%)
18. 1. 2022	650	457	568	18,20	30,81	22,04
21. 1. 2022	560	397	483	15,81	25,70	18,78
25. 1. 2022	518	364	450	15,48	26,58	18,77

28. 1. 2022	508	353	441	15,01	24,13	17,92
1. 2. 2022	519	371	454	15,40	25,55	18,47
4. 2. 2022	525	368	459	16,07	26,16	19,10
8. 2. 2022	516	380	465	15,34	26,66	19,04
11. 2. 2022	482	344	421	14,03	23,55	16,96
15. 2. 2022	492	338	420	15,09	25,03	17,93
18. 2. 2022	460	296	388	14,21	22,19	16,53
22. 2. 2022	437	289	382	13,38	22,72	16,70
25. 2. 2022	414	278	353	12,64	20,03	14,93
2. 3. 2022	296	174	240	16,75	24,25	18,17
4. 3. 2022	460	314	387	14,15	23,22	16,50
8. 3. 2022	445	303	387	15,24	24,26	18,21
11. 3. 2022	411	259	339	14,00	20,65	15,69
15. 3. 2022	367	229	309	12,62	20,11	14,82
18. 3. 2022	378	237	316	13,02	19,27	14,97
22. 3. 2022	424	281	360	13,66	21,98	16,16
25. 3. 2022	394	268	338	12,67	20,44	15,12
29. 3. 2022	367	238	308	11,69	18,56	13,49
1. 4. 2022	428	305	370	12,92	21,53	15,46
5. 4. 2022	373	238	315	11,88	19,06	14,13
8. 4. 2022	385	234	309	11,87	16,99	13,28
12. 4. 2022	407	281	354	13,24	22,71	16,06
15. 4. 2022	401	248	332	12,85	19,19	14,77
19. 4. 2022	428	279	364	13,06	20,36	15,28
22. 4. 2022	416	265	347	13,09	19,99	15,23

26. 4. 2022	413	266	349	12,96	19,73	15,19
29. 4. 2022	394	232	317	13,26	19,41	14,91
3. 5. 2022	407	263	343	12,83	20,10	15,07
6. 5. 2022	454	283	367	15,36	22,31	17,39

Tabulka 6: Sledovanost pořadu Survivor Česko & Slovensko dle dat ATO

Zdroj: web MediaGuru.cz

5.8.2 Kritika

Druhým způsobem zpětné vazby jsou pro televizi divácké reakce. Ty lze vysledovat jak z kritik v médiích, tak z hodnocení na internetových databázích, ale v současné době především z reakcí na sociálních sítích. Pro hodnocení úspěšnosti z pohledu diváků by bylo potřeba provést obsáhlou kvalitativní analýzu, my v této kapitole pouze stručně zhodnotíme divácké hodnocení na Česko-Slovenské filmové databázi jakožto nejčastěji využívané webové stránce pro divácké hodnocení filmů, seriálů a televizních pořadů, které tedy odpovídá hodnocení poměrně velkého počtu diváků. U každé adaptace bude vybrán jeden komentář, který vystihuje to, co uživatelé hodnotili nejčastěji.

Trosečník

Na Česko-Slovenské filmové databázi pořad k 14. 11. 2022 hodnotilo celkem 1 650 uživatelů a celkové hodnocení činí pouze 17 %, tedy nejmenší hodnocení ze všech adaptací.

Většina uživatelů, kteří své hodnocení i komentovali, pořad srovnávala s americkou verzí, a byla proto velmi kritická. Nelíbil se jim výběr účastníků, které považovali za nudné a nesympatické, nepřírozený moderátor či špatné a nudné soutěže. Například uživatel s přezdívkou MilesWheeler napsal následující: „Jeden velký průšvih. Začíná to zmrvenou úvodní znělkou. Sestříhané jak od amatéra. Pokračuje soutěžícími. Nevím, kdo prováděl casting, ale vážně přestřelil. A moderátor? Vašut se stylizoval do Jeffa Probst. Vážně? Ne, on ho hrál. Gesta, fráze, ohoz. Zabralo mu to tolik práce, že ani neměl čas vnímat dění v soutěži. A „výzvy“? Hned v prvním díle se soutěžící přetahují. Jak nápadité.“ (POMO Media Group: 2001–2022)

Robinsonův ostrov

Robinsonův ostrov je z pohledu hodnocení diváků na Česko-Slovenské filmové databázi nejúspěšnější českou adaptací. Pořad hodnotilo k 14. 11. 2022 celkem 2 498 diváků a jeho

výsledné hodnocení je 43 %, což je na žánr reality show poměrně hodně. Zde je namístě zmínit i druhou sérii, které hodnocení dokonce stoupl až na 50 % (počítáno z 1 025 hodnocení).

Robinsonův ostrov je tedy nejlépe hodnocenou adaptací, komentující diváci kritizovali především moderátora a příliš mnoho dílů. Shodovali se na tom, že první polovina pořadu byla výrazně lepší než ta druhá. Oceňovali též to, že byl dostatečně ukázán život na ostrově a jednotlivé epizody se nevěnovaly pouze soutěžím a kmenovým radám a soutěže byly divácky zajímavé. Názory se však rozcházejí ve výběru soutěžících. Zatímco část hodnotících diváků výběr oceňuje, druhá část jej považuje za nudný. (POMO Media Group: 2001–2022a)

Uživatel char_t napsal: „*První dojem nic moc – moderátor solidní prkno (dabuje ho robot, že jo?), casting nepříliš sympatický... Ale naštěstí jsem vydržel pár epizod a nelituju. Mezi hráči je nakonec komu fandit, moderátor se zlepšuje epizodu od epizody (podobně jako svého času Jeff Probst na Borneu), výzvy se kvalitou blíží těm americkým... A hlavně, na rozdíl od zmateného primáckého Trosečníka, producenti Robinsona splnili domácí úkol, nakoukali všechny série Survivoru, pravidla mají v malíčku a díky twistům z předlohy (i pár originálním) je výsledkem místo očekávaných Vyvolených na pláži celkem koukatelná reality show. [...] Na konci sezóny snižuju na tři, nováci to začínají trochu přehánět. Tam, kde Survivoru stačí 13 dílů, tady už máme třicet a ještě nekončíme, už se použily všechny zvraty z třiceti sezón předlohy, pár nových (hloupých, převážně), a počet záběrů na nudící se trosečníky už přerůstá nebezpečnou mez...“ (POMO Media Group: 2001–2022a)*

Survivor Česko & Slovensko

Z diváckého pohledu nebyla tato adaptace příliš úspěšná. K 14. 11. 2022 ji na Česko-Slovenské filmové databázi hodnotilo 2 431 diváků a její výsledné hodnocení je pouze 22 %. Naopak druhá řada, která dosud nebyla odvysílána celá, je k 28. 4. 2022 celkem 390 diváky hodnocena o něco lépe – hodnocení činí 34 %.

Diváci nejčastěji kritizovali přílišnou délku epizod, opakování scén, špatný střih a špatnou kvalitu zvuku. Vadilo jim též opakování scén a co se týče soutěžních pravidel, nezapojení všech soutěžících do soutěží. Názory se znovu různily ve výběru soutěžících, moderátorovi (většina uživatelů však uznávala, že se zlepšil) a pravidlech soutěže, především v duelu. (POMO Media Group: 2001–2022b)

Uživatel HolyKeeper napsal: „*Za mě nejhorší na Survivoru je délka dílů a střih – některé pasáže jsou opravdu extrémně natahované a nudné. Soutěže zbytečně rozvleklé, hrané na spoustu bodů. Druhým problémem je velmi špatný zvuk. V 21. století už snad není takový*

problém zařídit, aby hlasy byly slyšet víc než šumění moře. Většinou tyto špatné pasáže nebyly ani opatřeny titulky (a že jich nebylo málo). Jinak Novotný jako moderátor super, jde vidět, že je to srdcař. Výběr soutěžících jako fanoušci vs. celebrity je za mě skvělý nápad. Samotní hráči byli taky poměrně zajímaví, jen by tam mohli být alespoň dva starší, jak to bývá v Survivoru zvykem. Soutěže byly jako vždy super, ale mohly být týmovější.“ (POMO Media Group: 2001–2022b)

Závěr

Cílem práce bylo srovnat tři české adaptace reality show Survivor – pořad Trosečník (Prima, 2006), Robinsonův ostrov (Nova, 2017) a Survivor Česko & Slovensko (Nova, 2022). Teoretická část se pro zasazení do kontextu věnovala nejprve vymezení žánru reality show, jeho definici, znakům, vymezením módů reprezentace a rozdílům mezi reality show a realitou, dále historii, klasifikaci na subžánry a popisu stavu reality show v českém prostředí. V další kapitole byla popsána globalizace televizních formátů a proces adaptace licencovaných formátů.

V analytické části byla nejprve stanovena metodologie výzkumu a dále ve stručnosti charakterizovány jednotlivé české adaptace a původní globální formát. Samotná komparace pak probíhala na základě několika stanovených proměnných, a to název pořadu, programová strategie (vysílací schéma, počet epizod a jejich stopáž, doprovodné pořady), účinkující (soutěžící a moderátoři), vizuální a zvuková složka pořadu, struktura dílu, pravidla soutěže, výběr obsahu, zpětná vazba (sledovanost, kritika).

Co se týče názvu, adaptace Trosečník zvolila český překlad formátu Survivor, Robinsonův ostrov odkazoval k původnímu švédskému pořadu a nejnovější adaptace dle zvyklostí televize Nova z poslední doby zvolila originální název s přidáním států, ve kterých se vysílala, tedy Survivor Česko & Slovensko.

Adaptace Trosečník byla vysílána po dobu 15 týdnů v podzimním schématu, a to v sobotním primetimu od 19:55. Kvůli nízké sledovanosti však bylo vysílání přesunuto na čtvrtek od 21:10. Robinsonův ostrov byl taktéž vysílán v pozdním primetimu (od 21:15 a 21:35) – v pondělí a ve středu. Důvodem volby pozdního primetimu mohla být nízká sledovanost slovenské verze Ostrov, která byla vysílána o čtyři měsíce dříve. Robinsonův ostrov televize Nova vysílala po dobu 16 týdnů v zimním schématu, stejně jako následně Survivor Česko & Slovensko. Ten navíc opět vsadil na primetime, byl vysílán každé úterý a pátek od 20:20.

Zatímco Trosečník měl pouze 14 dílů o stopáži přibližně 50 minut, Robinsonův ostrov natočil celkem 32 dílů o podobné stopáži (45 minut). Mezi všemi adaptacemi se vyjímá nejnovější z nich Survivor Česko & Slovensko, která měla taktéž 32 dílů, avšak o stopáži přibližně 120 minut.

Doprovodné pořady jsou v současné době běžnou součástí reality show. V době vysílání Trosečníka (v roce 2006) tomu však tak ještě nebylo. Součástí pořadu nicméně byly úspěšné webové stránky, které navázaly na úspěch webových stránek pořadu VyVolení. Robinsonův ostrov měl kromě webových stránek s bonusy také jeden krátký doprovodný pořad jménem Jak

to vidí Robinsoni, v němž soutěžící a moderátor komentovali odvysílané díly. Survivor Česko & Slovensko na tento pořad navázal stejným formátem, pojmenovaným Survivor Extra, který měl i svou slovenskou verzi Survivor X-tra. Díky současnému trendu sociálních sítí navíc vznikl pořad Survivor Fresh News, komentující novinky právě na sociálních sítích.

Do adaptace Trosečník bylo vybráno celkem 16 soutěžících, přičemž byl vybrán poměrně různorodý věkový vzorek, v němž byla hojně zastoupena i starší věková kategorie. V Robinsonově ostrově soutěžilo celkem 18 soutěžících, z nichž přesně polovinu tvořili lidé ve věku 20–30 let, celkově tedy byli vybráni spíše mladší soutěžící. V případě pořadu Survivor Česko & Slovensko bylo vybráno nejvíce soutěžících, celkem 24. Nově byly do formátu zapojeny i celebrity (12 celebrit a 12 obyčejných lidí). Co se týče věku, soutěžící v této verzi byli nejmladší – nejstaršímu účastníkovi bylo pouze 44 let. Jelikož se jednalo o česko-slovenskou verzi, dvě třetiny soutěžících tvořili Češi a zbylou třetinu Slováci. Ve všech verzích bylo nicméně dodrženo stejné zastoupení mužů a žen.

Jako moderátor adaptace Trosečník byl vybrán herec Marek Vašut. Ten se velmi snažil napodobovat amerického moderátora Jeffa Probst a jeho projev byl spíše herecký než moderátorský. Jako moderátor navíc plnil jakousi roli přítele a vypravěče. Pro Robinsonův ostrov byl jako moderátor vybrán sportovní komentátor Ondřej Novotný, který se své role zhostil o něco lépe. Na veškeré dění byl pečlivě připraven a byl spíše průvodcem ve hře než přítelem či vypravěčem. Po dobré zkušenosti byl Novotný vybrán i do verze Survivor Česko & Slovensko, přičemž ve způsobu moderování se nic nezměnilo. Jelikož se však jednalo o česko-slovenskou verzi, doplnil ho slovenský moderátor Martin Šmahel. Dvojice nicméně nebyla rovnocenná, v české verzi se Šmahel objevil pouze dvakrát.

Pořady Trosečník i Survivor Česko & Slovensko využívaly velmi často populární hudbu, zatímco hudba v Robinsonově ostrově bylo volena dle aktuální atmosféry. Znělka byla odlišná v případě Survivoru Česko & Slovensko – měnila se podle toho, kteří soutěžící ve hře zůstávali. Stejně tak adaptace Trosečník i Survivor Česko & Slovensko ponechaly ve svém logu louč symbolizující život ve hře, zatímco Robinsonův ostrov po vzoru americké verze vytvořil oválné logo. Veškeré vizuální prvky ve všech adaptacích souvisely s barvami kmenů – před sloučením jimi byly vždy červená a modrá, po sloučení v Trosečnickovi a Robinsonově ostrově žlutá, zatímco v Survivoru Česko & Slovensku černá.

V případě struktury jednotlivých dílů se Trosečník téměř ve všech dílech držel totožné struktury. V jednom díle tedy byl zahrnut život na ostrově, soutěž o odměnu, boj o imunitu i kmenová rada. Robinsonův ostrov je strukturou dílů rozdělen na dvě části. Část před sloučením mapuje pouze 10 dílů, přičemž pondělní díly jsou zaměřeny na souboje o odměnu a středeční na souboje o imunitu a kmenovou radu. Dalších 22 dílů, mapujících život na ostrově po sloučení, je rozděleno na čtyři různé typy – jsou zaměřené především na souboje o individuální imunitu, kmenovou radu, souboje o odměnu a duely z ostrova vyloučení. Survivor Česko & Slovensko rozlišuje pouze dva typy dílů – úterní díly se zaměřují na souboje o odměnu, zatímco páteční na souboje o imunitu, souboje o individuální imunitu, kmenovou radu a duel.

V pravidlech se Trosečník od ostatních verzí odlišuje především možnost přivést si na ostrov jednu osobní věc a pojetím posledního dílu – přímým přenosem z Prahy. Robinsonův ostrov je výjimečný zejména pro ostrov vyloučení. Survivor Česko & Slovensko se, co se týče pravidel, od ostatních adaptací velmi odlišuje. Pravidla jsou doplněna o funkci kapitána a duel, jemuž pravidelně předchází souboje o individuální imunitu. Finalisté mají navíc možnost získat další hlasy na závěrečnou kmenovou radu v soubojích.

V adaptaci Trosečník je při výběru obsahu do jednotlivých dílů kladen důraz na každodenní konverzace a rozhovory o jídle, prostor pro herní taktiku je zde pouze minimální. Stejně tak se zde neobjevují žádné osobní příběhy ani typy postav. Celý pořad navíc probíhal podle přesně dané struktury, nebyl ničím nepředvídatelný. Robinsonův ostrov klade důraz především na rozhovory o jídle a herní taktice a spory mezi soutěžícími. Zároveň se zde nejčastěji dějí nepředvídatelné situace, které jsou divácky velmi zajímavé. V každém dílu je ukázáno vše pro pochopení celého příběhu, přičemž kvůli kratší stopáži musí být vybíráno jen to nejzajímavější. Survivor Česko & Slovensko se zaměřuje především na herní taktiku a hádky. Zároveň jsou zde vytvořeny některé typy postav a zdůrazňují se osobní příběhy jednotlivých soutěžících. I přesto, že je tato verze svou stopáží nejdelší a je zde mnoho nadbytečných záběrů, divákům často chybí některé části pro pochopení kontextu celé hry.

Poslední proměnnou, která byla při komparaci využita, byla zpětná vazba, tedy sledovanost a divácká kritika. Ačkoli pořad Trosečník sledovalo nejprve přibližně 800 tisíc diváků, jeho sledovanost později klesla dokonce pod půl milionu diváků, což způsobilo přesun ve vysílacím schématu. Robinsonův ostrov sledovalo 530–740 tisíc diváků, průměrně pak kolem 600 tisíc. Poslední epizody měly dokonce v pozdním primetimeovém okně nejvyšší sledovanost v porovnání s konkurenčními stanicemi. Survivor Česko & Slovensko sledovalo pouze 296–

650 tisíc diváků, průměrně kolem 400 tisíc diváků. Nutno však dodat, že pořad byl s předstihem vysílán na streamovací platformě Voyo a informace o sledovanosti na Voyu k dispozici nejsou.

Z diváckého pohledu byla nejméně úspěšná adaptace Trosečník. Diváci nejčastěji kritizovali nudný výběr účastníků, nepřírozeného moderátora a špatné a nudné soutěže. Naopak ze všech adaptací je výrazně nejlépe hodnocen Robinsonův ostrov. Diváci oceňovali především zajímavé soutěže a zajímavý výběr ze života na ostrově. Kritizován byl však moderátor a velký počet dílů. Survivor Česko & Slovensko příliš úspěšný nebyl (i když druhá řada je prozatím hodnocena o něco lépe), diváci kritizovali zejména přílišnou délku epizod, opakování scén, špatný střih či špatnou kvalitu zvuku.

Ačkoli se tato diplomová práce snažila při komparaci postihnout co nejvíce aspektů, vzhledem k rozsáhlému materiálu a případným dalším řadám formátu se do budoucna nabízí komparace z jiných hledisek či komparace řad jednotlivých adaptací.

Summary

This diploma thesis aimed to compare three Czech adaptations of the reality show Survivor – Trosečník (Prima, 2006), Robinsonův ostrov (Nova, 2017) and Survivor Česko & Slovensko (Nova, 2022). The theoretical part first focused on defining the reality show, its characteristics, modes of representation, and the differences between reality TV and reality. Then the history of reality TV, its classification into subgenres, and the state of reality TV in the Czech Republic were explored. The following chapter delved into the globalization of television formats and the adaptation process of licensed formats.

The comparison methodology was established in the analytical part, and the Czech adaptations and the original global format were briefly characterized. The comparison was conducted based on several specified variables, including the name of the show, program strategy (broadcasting schedule, number, and duration of episodes, sideshow), the cast (contestants and hosts), the visual and audio elements of the show, the episode structure, rules, content selection, and feedback (viewership, reviews).

Regarding the show's names, Trosečník used the Czech translation of the Survivor format, Robinsonův ostrov referred to the original Swedish show, and the most recent adaptation, following Nova TV's contemporary practice, chose the original name with the addition of the countries where it was broadcast, i.e. Survivor Česko & Slovensko.

Trosečník was broadcast for 15 weeks in the autumn schedule on Saturday primetime slot at 7:55 p.m. However, due to the low viewership, the broadcast was moved to Thursday at 9:10 p.m. Robinsonův ostrov was also broadcast in late primetime (at 9:15 p.m. and 9:35 p.m.) – on Mondays and Wednesdays. The decision to broadcast it in late primetime may have been due to the low viewership of the Slovak version Ostrov, which was broadcast four months earlier. Nova TV broadcast Robinsonův ostrov for 16 weeks in the winter schedule, as well as Survivor Česko & Slovensko. They again opted for primetime; it was broadcast every Tuesday and Friday at 8:20 p.m.

Trosečník had only 14 episodes, each with approximately 50 minutes of footage, while Robinsonův ostrov had 32 episodes with similar footage of around 45 minutes each. Survivor Česko & Slovensko also had 32 episodes, but with twice the amount of footage, about 120 minutes per episode.

Sideshows have become a common feature of reality TV these days. However, this was not the case at the time of Trosečník's broadcast in 2006. The show included only successful websites that followed the success of the website of the VyVolení show. In addition to websites with bonuses, Robinsonův ostrov also had a short sideshow called Jak to vidí Robinsoni, where the contestants and host commented on the episodes. Survivor Česko & Slovensko followed this up with a similar sideshow called Survivor Extra, which also had its Slovak version Survivor X-tra. Moreover, due to the current social media trend, the sideshow Survivor Fresh News was created, which commented on news related to the show on social media.

A total of 16 contestants were selected for Trosečník, with a relatively diverse age group represented, including a significant number of older contestants. Robinsonův ostrov had a total of 18 contestants, with exactly half of them aged 20–30, resulting in a younger overall age range. Survivor Česko & Slovensko had the most contestants, with a total of 24 contestants, including 12 celebrities and 12 ordinary people. This version featured the youngest contestants, with the oldest contestant only 44 years old. As it was a Czech-Slovak version, two-thirds of the contestants were Czechs, and the remaining third were Slovaks. All versions had an equal number of male and female contestants.

The host of Trosečník was actor Marek Vašut, who made a great effort to imitate the American host Jeff Probst, but he acted more like an actor than a host. He also played the role of friend and narrator. Sports commentator Ondřej Novotný was selected as the host for Robinsonův ostrov and performed his position better. He was well prepared for all the events and acted more like a guide in the game than a friend or narrator. Novotný was also selected for Survivor Česko & Slovensko after his successful experience in Robinsonův ostrov. Since this version was a Czech-Slovak collaboration, Slovak host Martin Šmahel was also included. However, Šmahel's role was limited; he only appeared twice in the Czech version.

Trosečník and Survivor Česko & Slovensko frequently used popular music, while the music in Robinsonův ostrov enhanced the atmosphere. In Survivor Česko & Slovensko, the soundtrack varied depending on the remaining contestants. Both Trosečník and Survivor Česko & Slovensko incorporated a torch symbolizing life in the game into their logos, whereas Robinsonův ostrov adopted an oval logo similar to the American version. All visual elements in the adaptations were connected to the colours of the tribes – before the merge, it was always red and blue, and after the merge, it was yellow in Trosečník and Robinsonův ostrov, while in Survivor Česko & Slovensko, it was black.

As for episode structure, *Trosečník* followed an almost identical format for each episode, featuring life on the island, a reward challenge, an immunity challenge, and a tribal council were included in one episode. *Robinsonův ostrov* had a slightly different structure. The pre-merge part consisted of 10 episodes, where Monday episodes featured the reward challenge, and Wednesday episodes featured the immunity challenge and tribal council. The post-merge part had 22 episodes, which were divided into four types, featuring individual immunity challenge, reward challenge, and exile island's duel. *Survivor Česko & Slovensko* had only two types of episodes, with Tuesday episodes focusing on reward challenge and Friday episodes focusing on immunity challenge, individual immunity challenge, tribal council, and duel.

Regarding the rules, *Trosečník* differs from the other adaptations mainly because contestants were allowed to bring one personal thing to the island, and because the last episode was a live program from Prague. *Robinsonův ostrov* is unique for its exile island concept. *Survivor Česko & Slovensko* has distinct rules, including the role of captain, duels that are regularly preceded by individual challenges, and the ability for finalists to receive additional votes for the final tribal council in the challenges.

In *Trosečník*, the emphasis is on everyday conversations and conversations about food, with few discussions about game tactics. There are no life stories or defined character types, and the show follows a predictable structure. *Robinsonův ostrov* focuses on conversations about food, game tactics, and arguments between contestants, with unpredictable situations making the show attractive. Each episode provides a complete story, but only the most interesting moments are shown due to time constraints. *Survivor Česko & Slovensko* primarily focuses on game tactics and arguments, creating character types and emphasizing contestants' life stories. Despite having the most extended footage, there are still moments where it is hard to understand the whole story.

The last variable used for comparison was feedback, which includes viewership and reviews. Although *Trosečník* initially attracted approximately 800 thousand viewers, its viewership dropped to below half a million, which caused a shift in the broadcast schedule. *Robinsonův ostrov* was watched by 530–740 thousand viewers, with an average of around 600 thousand. The final episodes even had the highest ratings in late primetime compared to competing stations. *Survivor Česko & Slovensko* was watched by only 296–650 thousand viewers, with an average of around 400 thousand viewers. However, it should be noted that the show was broadcast ahead of time on the Voyo streaming platform, and viewership information is not available for Voyo.

From the audience's perspective, Trosečník was the least successful. Viewers often criticized the dull selection of contestants, the unnatural host, and the uninteresting challenges. In contrast, Robinsonův ostrov was rated the best of all versions. Viewers particularly appreciated the engaging challenges and interesting selection of life on the island, while criticism was focused on the host and the excessive number of episodes. Survivor Česko & Slovensko was not very successful, although the second season is rated slightly better. Viewers criticized the excessively long episodes, repetitive scenes, poor editing, and sound quality.

Although this diploma thesis has attempted to cover as many aspects as possible in the comparison, due to the vast amount of material and potential other adaptations of the series, future studies may offer comparisons from different perspectives or compare individual adaptations.

Použitá literatura

Knižní zdroje

- ALBROW, Martin a KING, Elisabeth. *Globalization, Knowledge and Society: Readings from International Sociology*. London: Sage Publications, 1990. ISBN 0-8039-8324-7.
- BUTLER, Jeremy G. *Television: Critical Methods and Applications*. New York: Routledge, 2012. ISBN 978-0-415-88328-3.
- CREEBER, Glen, ed. *The Television Genre Book*. London: Bloomsbury Publishing, 2015. ISBN 978-184457-526-8.
- GIDDENS, Anthony. *The Consequences of Modernity*. Stanford: Stanford University Press, 1990. ISBN 0-8047-1891-1.
- HILL, Anette. *Reality TV*. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-0-415-69175-8.
- KAVKA, Misha. *Reality TV*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012. ISBN 0-7486-3724-9.
- KOUIJMAN, Jaap. Globalisation and Television Formats. *NECSUS: European Journal of Media Studies*. 2013, 3(1), 319–325.
- KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3611-1.
- KRUML, Milan. *Televize? Televize!: procházka prvními šesti dekádami televizního vysílání u nás pro začátečníky i pokročilé*. Praha: Česká televize, 2013. ISBN 978-80-7404-165-5.
- MIKULÁŠ, Peter. *Reality TV*. Bratislava: Iris, 2011. ISBN 978-80-89256-63-1.
- MORAN, Albert a MALBON, Justin. *Understanding the Global TV Format*. Bristol: Intellect Books, 2006. ISBN 1-280-70956-1.
- MORAN, Albert. *TV Formats Worldwide Localising Global Programs*. Bristol: Intellect Books, 2009. ISBN 1-282-45572-9.
- ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6.
- OUELLETTE, Laurie a MURRAY, Susan. *Reality TV: Remaking Television Culture*. New York: New York University Press, 2004. ISBN 0-8147-5688-3.
- PEREBINSSOFF, Philippe, GROSS, Brian, GROSS, Lynne S. *Programming for TV, Radio & the Internet*. Burlington: Focal Press, 2005. ISBN 0-240-80682-4.

- RANTANEN, Terhi. *Media and Globalization*. London: Sage, 2005. ISBN 0-7619-7313-3.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- ROHÁL, Robert a TYCHTL, Petr. *To každopádně!: realita, nebo show?* Praha: XYZ, 2005. ISBN 80-86864-46-4.
- SOUČEK, Jan. Nové formáty v televizní tvorbě. In: MOTAL, Jan a kol. *Nové trendy v médiích II*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5826-2.
- STRAUBHAAR, Joseph D. *World Television: From Global to Local*. Los Angeles: Sage, 2007. ISBN 978-0-8039-5463-2.
- ŠARDICKÁ, Kateřina. Jak veřejnoprávní televize experimentuje s reality TV. *Illuminace*. 2019, 31(2), 67–87. ISSN 0862-397X.
- ŠTĚTKA, Václav. Média ve věku globalizace: náhled do diskurzu. *Revue pro média*. 2002, 4, 1–14.
- ŠTOLL, Martin. *Tři podoby televize*. Praha: Literární akademie, 2013. ISBN 978-80-86877-67-9.
- ŠTROBLOVÁ, Soňa. *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.
- THOMPSON, John. *The Media and Modernity: A Social Theory of the Media*. Cambridge: Polity, 1999. ISBN 0-7456-1005-6.
- TISDALE, Sallie. *The Lie About the Truck: Survivor, Reality TV, and the Endless Gaze*. New York: Gallery Books, 2021. ISBN 978-1982175894.
- WAISBORD, Silvio. McTV: Understanding the Global Popularity of Television Formats. *Television & Media*. 2004, 5(4), 359–383.

Internetové zdroje

- Do reality show Trosečník se přihlásilo téměř 6800 zájemců. *Lupa.cz* [online]. Internet Info: 2006 [cit. 7. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/do-reality-show-trosecnik-se-prihlasilo-temer-6800-zajemcu>.

- Internetový boj o přežitý začíná. *Lupa.cz* [online]. Internet Info: 2006a [cit. 12. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/internetovy-boj-o-preziti-zacina-dz>.
- Kdo složil hudbu ke znělce Trosečníka? *Panáček v reality show* [online]. Panáček v reality show: 2006 [cit. 10. 4. 2023]. Dostupné z: <https://reality-show.panacek.com/1697-kdo-slozil-hudbu-ke-znelce-trosecnika.html>.
- KRUML, Milan. Licence k úspěchu nestačí: Poznámky k adaptování zahraničních formátů na českém trhu. *Blog projektu FIND*. 6. 1. 2013a. Dostupné z: <https://filmindustryinternshipproject.blog.respekt.cz/licence-k-uspechu-nestaci-59072030>.
- Marek Vašut bude moderovat reality show Trosečník. *Lupa.cz* [online]. Internet Info: 2006b [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/marek-vasut-bude-moderovat-reality-show-trosecnik>.
- *MediaGuru*. [online]. PHD: 2022 [cit. 8. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz>.
- Moderátorem dobrodružné reality show Robinsonův ostrov TV Nova bude Ondřej Novotný. *iDnes.cz* [online]. MAFRA: 2016a [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/moderatoremdobrodruzne-reality-show-robinsonuv-ostrov-tv-nova-bude-ondrej-novotny.A160613_902650_mediahub_imp.
- Nova posunula start pořadu Survivor, natáčení přerušil covid. *Lupa.cz* [online]. Internet Info: 2022b [cit. 8. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/nova-posunula-start-poradu-survivor-nataceni-prerusil-covid>.
- Nova spustí Robinsonův ostrov asi od ledna. *MediaGuru* [online]. PHD: 2016 [cit. 7. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/12/nova-spusti-robinsonuv-ostrov-asi-od-ledna>.
- Nova zahajuje show Survivor na Voyo, v úterý v televizi. *MediaGuru* [online]. PHD: 2022 [cit. 7. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/01/nova-zahajuje-show-survivor-na-voyo-v-utery-v-televizi>.
- Parametry měření sledovanosti TV v ČR. *Nielsen Admosphere* [online]. Nielsen Admosphere: 2022 [cit. 9. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.nielsen-admosphere.cz/parametry-mereni-sledovanosti-tv>.

- Podzim patří Nově, Prima a ČT ztrácí. *Aktuálně.cz* [online]. Economia: 2006a [cit. 9. 11. 2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/podzim-patri-nove-prima-a-ct-ztraci/r~i:article:252469>.
- Reality show Robinsonův ostrov startuje již 16. ledna na Nově (video). *iDnes.cz* [online]. MAFRA: 2016 [cit. 13. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/reality-show-robinsonuv-ostrov-startuje-jiz-16-ledna-na-nove-video.A161219_901531_mediahub_imp.
- Robinsonův ostrov (2017). *ČSFD.cz* [online]. POMO Media Group: 2001–2022a [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/479307-robinsonuv-ostrov/recenze>.
- Robinsonův ostrov w/MARTIN | Přítelkyně? Moderování! Hadí a varani! #2 | Markéta Venaá. *Youtube.com* [online]. 15. 4. 2017 [cit. 12. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Ggma8fDaS_k.
- Robinsonův ostrov. *Panáček v reality show* [online]. Panáček v reality show: 2017 [cit. 10. 4. 2023]. Dostupné z: <https://reality-show.panacek.com/47302-robinsonuv-ostrov.html>.
- Survivor – reality show o přežití je v USA již 22. sezóny. *Radiotv.cz* [online]. Impression Media: 2011 [cit. 7. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_tv/survivor-reality-show-o-preziti-je-v-usa-jiz-22-sezony.
- Survivor 2022. *Talent.nova.cz* [online]. [cit. 13. 11. 2022]. Dostupné z: <https://talent.nova.cz/survivor-2022>.
- Survivor around the world. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. Wikimedia Foundation: 2022 [cit. 12. 11. 2022]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Survivor_\(franchise\)#Survivor_around_the_world](https://en.wikipedia.org/wiki/Survivor_(franchise)#Survivor_around_the_world).
- *Survivor casting* [online]. CBS: 2022 [cit. 20. 8. 2022]. Dostupné z: <https://www.cbssurvivorcasting.com/apply>.
- Survivor Česko & Slovensko (2022). *ČSFD.cz* [online]. POMO Media Group: 2001–2022b [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/1124063-survivor-cesko-slovensko/recenze>.
- Survivor. *Charlie Parsons Creative Ltd.* [online]. Charlie Parsons Creative Ltd.: 2016 [cit. 8. 4. 2023]. Dostupné z: <http://www.charlieparsons.co.uk/castaway-television>.
- Televizní podzim 2022: Kdo bude lídrem sledovanosti tentokrát? *Lupa.cz* [online]. Internet Info: 2022a [cit. 8. 11. 2022]. Dostupné z:

<https://www.lupa.cz/clanky/televizni-podzim-2022-kdo-bude-lidrem-sledovanosti-tentokrat>.

- Trosečník (2006). *ČSFD.cz* [online]. POMO Media Group: 2001–2022 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/253486-trosecnik/recenze>.
- Trosečník ztroskotál, Prima ustupuje. *Aktuálně.cz* [online]. Economia: 2006 [cit. 7. 11. 2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/televize/trosecnik-ztroskotal-prima-ustupuje/r~i:article:257766>.
- TV Prima uvede drsnou reality show Trosečník. *Novinky.cz* [online]. Borgis: 2006 [cit. 8. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-tv-prima-vede-drsnou-reality-show-trosecnik-40118296>.
- Zoufalým manželkám se daří. *Marketing & Media* [online]. Forum Media: 2006 [cit. 9. 11. 2022]. Dostupné z: <https://mam.cz/zpravy/2006-09/zoufalym-manzelkam-se-dari>.

Analyzované pořady

- *Trosečník*. 1.–14. díl. TV, Prima, 2006.
- *Robinsonův ostrov*. 1. řada, 1.–32. díl. TV, Nova, 2017.
- *Survivor Česko & Slovensko*. 1.–32. díl. TV, Nova, 2022.

Teze diplomové práce

SCHVÁLENO

MJT
26.4.22

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Dittrichová Anna	Razítko podatelny: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">26-04-2022 -1-</td> </tr> <tr> <td>Číslo:</td> <td style="text-align: center;">103 Příloh:</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Přidělení:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	26-04-2022 -1-	Číslo:	103 Příloh:	Přidělení:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		26-04-2022 -1-							
Číslo:		103 Příloh:							
Přidělení:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 33062252@fsv.cuni.cz									
Studijní program/forma studia: Mediální studia/prezenční forma									
Název práce v češtině: Komparace českých adaptací reality show Survivor									
Název práce v angličtině: A Comparison of Czech Adaptations of the Reality Show Survivor									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/2023									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Tématem diplomové práce je charakteristika a následná komparace tří českých adaptací oblíbeného mezinárodního formátu Survivor, tedy Trosečnicka (2006), Robinsonova ostrova (2017, 2018) a Survivor (2022), a to se zasazením do kontextu televizní zábavy. Komparaci českých adaptací této reality show se zatím nikdo nevěnoval.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je srovnání tří českých adaptací reality show Survivor, tedy nalezení možných shodných a odlišných prvků a důvodů, které za nimi stojí.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ul style="list-style-type: none"> • Televizní zábava – formát reality tv, typy reality tv, reality tv v českém prostředí • Globalizace televizních formátů • Adaptace licencovaných formátů • Charakteristika a historie původní reality show Survivor • Charakteristika českých adaptací – Trosečnick (2006), Robinsonův ostrov (2017, 2018), Survivor (2022) • Metodologie – cíle výzkumu, výzkumný soubor • Komparace adaptací – název soutěže, struktura dílu, programová strategie, účinkující, pravidla soutěže, výběr obsahu, vizuální a zvuková složka pořadu, sledovanost a úspěšnost 									
Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období): obsah pořadů Trosečnick (2006), první série Robinsonova ostrova (2017) a Survivor (2022)									
Metody (techniky) zpracování materiálu: komparativní analýza									
Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků): GREEBER, Glen, Toby MILLER a John TULLOCH. <i>The Television Genre Book</i> . London: Bloomsbury Publishing, 2015. ISBN 978-184457-526-8. <ul style="list-style-type: none"> • V knize je nejprve vysvětlen samotný koncept žánru a následně jsou představeny hlavní televizní žánry, a to včetně reality TV. HILL, Anette. <i>Reality TV</i> . New York: Routledge, 2015. ISBN 978-0-415-69175-8. <ul style="list-style-type: none"> • Hill se do hloubky zabývá reality tv, ve svém výzkumu vychází ze zkušeností tvůrců i z ohlasů 									

<p>publika. Věnuje se například vzestupu formátu, publiku – fanouškům i lidem, kteří reality show nesnáší, či vystupujícím celebritám.</p> <p>KAVKA, Misha. <i>Reality TV</i>. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012. ISBN 0-7486-3724-9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kniha se zabývá problematikou žánru reality tv, jeho charakteristikou, souvislostmi a historií. Historicky Kavka reality tv rozděluje do tří etap, které se vyznačují videokamerou, sledováním a soutěžemi a celebritami. Survivor spadá do druhé etapy. <p>MORAN, Albert. <i>TV Formats Worldwide: Localising Global Programs</i>. Bristol: Intellect Books, 2009. ISBN 1-282-45572-9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moran se zaměřuje na celosvětové přebírání globálních formátů, například reality show, sitcomů či talentových pořadů, které na začátku tisíciletí zaznamenaly značný nárůst. Vyznačuje se propojeností formátů s místní kulturou a různými variacemi napříč různými zeměmi. <p>ORLEBAR, Jeremy. <i>Kniha o televizi</i>. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012, 213 s. ISBN 978-80-7331-246-6.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orlebar se velmi podrobně zabývá televizí jako takovou, celým jejím fungováním, ať už televizními žánry, televizní regulací, zpravodajstvím, produkcí či zákony o televizi. Celá jedna kapitola je věnována žánru reality show. <p>OUELLETTE, Laurie a Susan MURRAY. <i>Reality TV: Remaking Television Culture</i>. New York: New York University Press, 2004. ISBN 0-8147-5688-3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kniha je souborem esejů několika různých autorů zabývajících se vzestupem reality tv – například okolnostmi vzniku, žánrem jako takovým, rozdíly od jiných televizních programů, důvody úspěchu, globálními formáty či interaktivitou. <p>TISDALE, Sallie. <i>The Lie About the Truck: Survivor, Reality TV, and the Endless Gaze</i>. New York: Gallery Books, 2021. ISBN 978-1-9821-7589-4.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autorka analyzovala americkou verzi reality show Survivor, která za sebou v době vzniku knihy měla již 40 sérií. Zabývá se například různými faktory, které show ovlivňují. Upozorňuje především na to, že v reality tv je zobrazen jen zlomek reality, vše je důsledkem strategického výběru. <p>Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)</p> <ul style="list-style-type: none"> • VACHOVÁ, Kateřina. <i>Globální televizní formáty a jejich adaptace v zemích střední Evropy</i>. 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Štětka, Václav. • ERNYGROVÁ, Veronika. <i>Adaptace zahraničních cooking show v ČR</i>. 2017. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Kruml, Milan. • BAŠUSOVÁ, Martina. <i>Adaptace televizních formátů: Britská panelová show v českém prostředí</i>. 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Bednařík, Petr. • ŠTÁLOVÁ, Michaela. <i>Komparace The Great British Bake Off a české verze formátu – Peče celá země</i>. 2021. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra divadelních a filmových studií. Vedoucí práce Jedličková, Jana. <p>Datum / Podpis studenta/ky</p> <p>21. dubna 2022</p>

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu: Nemám další doporučení	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu: Uvedená literatura postačuje	
Potvřuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
Kruml Milan	21. dubna 2022
.....	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.